ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ԴՐԱՄԱՆԻՇԵՐԸ

NOTES AND COINS

OF THE REPUBLIC OF ARMENIA

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
Կ Ե Ն Տ Ր Ո Ն Ա Կ Ա Ն Բ Ա Ն Կ

Նվիրվում է հայկական դրամի 20-ամյակին

CENTRAL BANK
OF THE REPUBLIC OF ARMENIA

Dedicated to the 20th anniversary of Armenian dram

50000
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ
ԱՍՏՎԱԾ ԸՆԴ ՄԵԶ Է
301
2001
5000 ԴՐԱՄ
1600 ANNIVERSARY OF ARM
10000 ԴՐԱՄ
TIGRAN THE GREAT
Adoration of the Magi
VA

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԴՐԱՄԱՆԻՇԵՐԸ

NOTES AND COINS

OF THE REPUBLIC OF ARMENIA

ԵՐԵՎԱՆ 2013 YEREVAN

2008
1000000
ԴՐԱՄ
REPUBLIC OF ARMENIA
50

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՐԱՄԻ 20 ՏԱՐԻՆ

Հայկական դրամանիշերի թողարկման պատմությունը սկիզբ է առնում անտիկ ժամանակաշրջանից: Ամենավաղ հայկական դրամները թվագրվում են Ք. ա. III դարի երկրորդ կեսով: Դարեր շարունակ հայկական մետաղադրամներն առանձնանում էին պատկերավորման և դրվագման բարձր որակով: Կարելի է հիշատակել Արտաշեսյան հարստության (Ք. ա. 189 թ. - Ք. հ. 6 թ.), իսկ ավելի ուշ՝ միջնադարում, Կիլիկիայի հայկական պետության մետաղադրամները:

Թղթադրամները Հայաստանում հայտնվել են 20-րդ դարի սկզբին: Մինչև 1917 թ. դրանք Ռուսական կայսրության թղթադրամներն էին, իսկ 1918 թ. փետրվարին Անդրկովկասյան կոմիսարիատը շրջանառության մեջ է դնում իր դրամանիշերը՝ բոնները: 1918 թ. անկախ հռչակված Հայաստանի Առաջին Հանրապետությունը 1919 թ. շրջանառության մեջ է դնում Պետբանկի Երևանյան բաժանմունքի չեկերը: 1920 թ. ամռանը շրջանառության մեջ են դրվում 1919 թ. թվագրված թղթադրամները, որոնք լիովին համապատասխանում էին այդ տարիների արտադրության որակական պահանջներին: 1921-1922 թթ. շրջանառության մեջ էին Հայաստանի Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետության, 1923 թ.՝ Անդրկովկասյան Ֆեդերացիայի թողարկումները, իսկ սկսած 1924 թ-ից՝ Խորհրդային Միության միասնական նմուշի դրամանիշերը: Այս դրամական թողարկումները (թղթադրամներ և մետաղադրամներ) բազմիցս փոփոխվել են ողջ Խորհրդային Միության տարածքում: Պետք է նշել, որ դրանցից երեքը՝ «Երկրաշարժ» (1989 թ.), «Մատենադարան» (1990 թ.), «Սասունցի Դավիթ» (1991 թ.) մետաղադրամները նվիրված են Հայաստանին և հայկական մշակույթին:

1991 թ. սեպտեմբերի 21-ին հռչակվեց Հայաստանի Հանրապետության անկախությունը: Այս իրողությունն առաջ բերեց ազգային արժույթ ունենալու անհրաժեշտություն: 1992 թ. մարտի 27-ին որոշվեց Հայաստանի ազգային արժույթի անվանումը՝ «դրամ», և պատրաստվեցին առաջա թղթադրամների էսքիզները: 1993 թ. նոյեմբերի 22-ին Հայաստանի Հանրապետությունում շրջանառության մեջ դրվեցին առաջին շարքի թղթադրամները՝ 10, 25, 50, 100, 200 և 500 դրամ անվանական արժեքներով: 1994 թ. թղթադրամների շարքը համալրվեց

1 000 դրամ, իսկ ավելի ուշ՝ 1995 թ., 5 000 դրամ անվանական արժեքներով թղթադրամներով: Թղթադրամներին պատկերված են Հայաստանի ինչպես ժամանակակից, այնպես էլ պատմական ճարտարապետական և մշակութային կոթողներ:

Առաջին շարքի թղթադրամների և մետաղադրամների ուրվագծման աշխատանքներով Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը, ըստ էության, սկիզբ դրեց հայկական մշակութային ու պատմական ժառանգությունը դրամանիշերի վրա ներկայացնելու ավանդույթին: Առաջին շարքի թղթադրամները շրջանառության մեջ մնացին մինչև 2005 թ., թեև դեռևս 1995 թ-ից տարվում էին նոր շարքի թղթադրամների մշակման աշխատանքներ: Թղթադրամների դիզայնի հայեցակարգը որոշակի փոփոխություններ կրեց. կատարելագործվեցին թղթադրամների տեխնիկական բնութագրերը՝ դրանք ավելի մոտեցնելով միջազգային չափանիշներին և համաշխարհային արդի միտումներին: Առաջին շարքի թղթադրամներին փոխարինած երկրորդ շարքի թղթադրամները պատկերում են Հայաստանի մշակույթի և պատմական ժառանգության մեջ անգնահատելի հետք թողած առավել հայտնի անձանց դիմանկարները:

1999-2010 թթ. շրջանառության մեջ են եղել 50, 100, 500, 1 000, 5 000, 10 000, 20 000, 100 000 դրամ անվանական արժեքներով թղթադրամները, որոնցից առաջին երկուսը այսօր չեն շրջանառվում:

2001 թ. հունիսի 4-ին ՀՀ տարածքում շրջանառության մեջ է դրվել 50 000 դրամ անվանական արժեքով առաջին հոբելյանական թղթադրամը՝ նվիրված Հայաստանում Քրիստոնեության պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակին: Թղթադրամի ձևավորումը տարբերվում է երկրորդ շարքի թղթադրամների ընդհանուր հայեցակարգից:

Երկրորդ շարքի թղթադրամները, այդ թվում՝ հոբելյանականը, վերաթողարկվել են՝ պահպանելով ընդհանուր ձևավորումը և գրառումները: Վերաթողարկումների ժամանակ մեծ ուշադրություն է դարձվում թղթադրամների պաշտպանվածությունը բարելավելուն և դրանց որակը բարձրացնելուն: Ներդրվել են ժամանակակից պաշտպանական տեխնոլոգիաների գործնականում բոլոր նվաճումները՝ լատեքսում, հոլոգրամների, երանգափոխ ներկերի կիրառում և այլն: Հայկական թղթադրամներում կիրառվում են մինչև 17 պաշտպանական հատկանիշներ, ինչի շնորհիվ բավարարվում են ժամանակակից թղթադրամների տպագրության պահանջները:

Ծավալուն աշխատանք է կատարվել 1 000, 5 000, 10 000 և 20 000 դրամ անվանական արժեքներով թղթադրամների տպագրության համար: Օպտիմալացվել և համախմբվել են ձևավորման բոլոր տարրերը. ժամանակակից պաշտպանական բաղադրիչներ են հայտնվել նաև թղթադրամների դարձերեսին: Այս աշխատանքը միջազգային բարձր գնահատականի է արժանացել, մասնավորապես՝ 2011 թ. Սինգապուրում տեղի ունեցած թղթադրամների միջազգային համաժողովում նման մոտեցումը համարվել է տեղին և արդյունավետ:

Ժամանակակից դրամաշրջանառության բաղադրիչ են նաև շրջանառու մետաղադրամները: Մետաղադրամների առաջին շարքը՝ 10, 20, 50 լումա և 1, 3, 5, 10 դրամ անվանական արժեքներով մետաղադրամները թողարկվել են 1994 թ.: 2003 թ-ից սկսած թողարկվել են երկրորդ շարքի մետաղադրամները՝ 10, 20, 50, 100, 200, 500 դրամ անվանական արժեքներով: Այդ շարքի ամենաբարձր անվանական արժեքը՝ 500 դրամը, թողարկվել է նույն անվանական արժեքով թղթադրամը մետաղադրամով փոխարինելու նպատակով: Մետաղադրամները՝ բացառությամբ 10, 20, 50 լումա և 1, 3, 5 դրամ անվանական արժեքներով մետաղադրամների, որոնք արագ կորցրեցին իրենց արդիականությունը հաճախադեպ բարձր գնաճային գործընթացների պատճառով, հասվել են մի քանի անգամ: Սակայն, ի տարբերություն թղթադրամների, մետաղադրամների տեխնիկական բնութագրերը նոր հատումների արդյունում մնացել են միանգամայն նույնը՝ բացառությամբ 2004 թ. նմուշի 10 դրամ անվանական արժեքով մետաղադրամի: Վերջինս դիզայնով և տեխնիկական բնութագրով տարբերվում է 1994 թ. նմուշի նույն մետաղադրամից:

1996-1997 թթ. առաջին անգամ թողարկվեցին ողնձի և նիկելի համաձուլվածքի երկու՝ հիշատակային և հոբելյանական շրջանառու մետաղադրամներ՝ նվիրված Շախմատի 32-րդ օլիմպիադային և Եղիշե Չարենցի ծննդյան 100-ամյակին, ինչպես նաև Անահիտ աստվածուհուն նվիրված ոսկե մետաղադրամ: 2012 թ., շրջանառու հիշատակային մետաղադրամների հաջորդ թողարկմամբ, նոր և հետաքրքիր մոտեցում կիրառվեց. ի թիվս սանդրաս նմուշի 50-դրամանոց շրջանառու մետաղադրամների՝ թողարկվեցին նույնական բնութագրերով 50 դրամ անվանական արժեքով հիշատակային մետաղադրամներ՝ նվիրված Հայաստանի 10 մարզերին և քաղաքամայր Երևանին: Այդ մետաղադրամների դիմերեսին դրվագված են յուրաքանչյուր մարզին առավելապես բնորոշ պատկերներ:

Բոլոր շրջանառու հիշատակային մետաղադրամները միաժամանակ շրջանառության մեջ են սանդրաս մետաղադրամների հետ և դրամանիշերի հավաքորդների շրջանում մեծ հետաքրքրություն են ներկայացնում:

Ընդօրինակելով զարգացած երկրների փորձը (ԱՄՆ, Ավստրիա, Կանադա և այլ)՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը սկսած 2011 թ-ից թողարկում է արծաթե ներդրումային դրամների շարք «Նոյյան Տապան»: Դրանք ներկայացված են 7 քաշային տարբերակներով՝ 1/4 տրոյան ունցիայից մինչև 5 կգ: Նախագծի նպատակն է՝ բնակչությանը հնարավորություն տալ ազատ միջոցները ներդնելու արծաթե մետաղադրամներում: Թեմայի ընտրությունը և գերազանց որակը նպաստեցին, որպեսզի մեկ տարվա ընթացքում վաճառվեր մետաղադրամների ավելի քան մեկ միլիոն օրինակ:

Պատմամշակութային կարևոր իրադարձություններին և հոբելյանների առթիվ անվանի մարդկանց նվիրված դրամանիշերի թողարկման հայեցակարգն առավել առարկայական և ակներև է արտացոլված հուշադրամների թողարկումներում: 1994 թ-ից թողարկվել են 170-ից

ավելի բարձրորակ հուշադրամներ. դրանք նվիրված են հայոց պետականությանը, հայ պանծալի հրամանատարներին, դրամանիշերի պատմությանը, Հայաստանի զինված ուժերի ձևավորմանը: Շատ հուշադրամներ, ի նշանավորումն հոբելյանական տարեթվերի, պատկերում են գիտության, գրականության, մշակույթի, սպորտի ականառու ներկայացուցիչների: Մեծ տեղ է հատկացվել հիմնական արժեքներին. դրանք հնագույն տաճարներն են, պատմական անցյալի հոգևոր արժեքները: Կենդանական և բուսական աշխարհի բազմազանությունն արտացոլված է Հայաստանի Կարմիր գրքում ընդգրկված կենդանիներին և հազվագյուտ ու եզակի բույսերին նվիրված թողարկումներում:

Հայաստանում թողարկվող դրամանիշերի որակական հատկանիշների բարելավման ուղղությամբ տարվող ծրագրված և համակարգված աշխատանքը չէր կարող չարժանանալ միջազգային հանրության բարձր գնահատանքին: ՀՀ հուշադրամները միջազգային դրամագիտական ամենահեղինակավոր մրցույթներում արժանացել են մրցանակների:

Հայկական դրամի 20-ամյակին նվիրված այս հրատարակությունում ներկայացվել է նաև Հայաստանի դրամանիշերի թողարկումների առավել համապարփակ ցանկը: Հուսով ենք, որ այն գրավիչ և օգտակար կլինի ոչ միայն դրամագետների, այլև նրանց համար, ում հետաքրքրում է Հայաստանը՝ իր պատմությամբ և մշակույթով:

20 YEARS OF ARMENIAN DRAM

The history of Armenian monetary issues dates back to the ancient period. The earliest of these are dated for the second half of the 3rd century BC. For many centuries, the Armenian coins stood out for high quality of design and coinage. Coins of the Artashesian Dynasty (189 BC - 6 AD) and coins of the Armenian state of Cilicia in the Middle Ages are good examples.

Paper money appeared in Armenia in the early 20th century. Until 1917 it was the monetary issues of the Russian Empire, and from February 1918, bonds of the Transcaucasia Commissariat. Proclaimed independent in 1918, the Republic of Armenia introduced checks issued by Erivan Branch of the State Bank in 1919, and in the summer of 1920 it introduced banknotes of the 1919 issue, which were fully consistent with production quality requirements generally accepted at the time. In 1921-1922 issues of the Soviet Socialist Republic of Armenia were circulating; in 1923 issues of the Transcaucasia Federation, and since 1924 single sample USSR banknotes and coins were in circulation. Those monetary issues had changed many times throughout the Soviet Union. It should be noted that some of them - coins "Earthquake" (1989), "Matenadaran" (1990) and "David of Sasun" (1991) - were devoted to Armenia and Armenian culture.

On September 21, 1991 Armenia was proclaimed as an independent republic. On this occasion there arouse a need to create a national currency. On 27th March 1992 the name was chosen for the Armenian currency, the Dram, and sketches of the future banknotes were prepared. The first series of banknotes of 10, 25, 50, 100, 200 and 500 dram entered into circulation on 22 November, 1993. Then, in 1994 banknote series was added with the banknote of 1 000 dram denomination, and later, in 1995, with 5 000 dram banknote. The design of the banknotes contained images of modern and historic, architectural and cultural monuments of Armenia.

While working on the first series of banknotes, the Central Bank of the Republic of Armenia actually started a tradition of representing on them the most important aspects of the Armenian cultural and historical heritage. Banknotes of the first series circulated until 2005, although since 1995, work began on the development of a new, second series of banknotes. The design concept changed definitely. Banknotes became more sophisticated in terms of technical parameters: they were more in line with international standards and the latest international trends. The banknotes which replaced the first series began portraying the most famous personalities who have left an invaluable imprint on the culture and historical heritage of Armenia.

In the period from 1999 to 2010 banknotes of 50, 100, 500, 1 000, 5 000, 10 000, 20 000, 100 000 dram were in circulation. The first two of them are not circulating nowadays.

On the 4th of June 2001 the first commemorative banknote of 50 000 dram to celebrate the 1700th anniversary of the adoption of Christianity as state religion in Armenia was issued. The design of the banknote was different from the general concept adopted for the second series of the Armenian banknotes. The banknotes of the second series, including the commemorative one, were re-issued in the form of reprints, keeping with the overall design as well as inscriptions. In the process of reprinting particular attention was paid to improving the security of banknotes and bettering their overall quality. Nearly all the achievements of modern security technologies - varnishing, use of holograms, OVI, etc. - were introduced. The number of security features at the moment reaches 17, which is why the Armenian banknotes are able to meet the highest standards accepted in security printing.

The most important work was done during the last reprint of banknotes of 1 000, 5 000, 10 000 and 20 000 dram banknotes. All design elements were optimized and consolidated; modern security features appeared not only on the obverse, but on the reverse of the banknotes as well. This work has earned high praise of international community. In particular, at the international conference of banknotes in Singapore in 2011 this approach was considered relevant and effective.

The current circulation is difficult to imagine without circulating coins. The first series of circulation coins was issued in Armenia in 1994. Those were the coins with nominal value of 10, 20, 50 luma and 1, 3, 5, 10 dram. Furthermore, since 2003, the second series coins with nominal value of 10, 20, 50, 100, 200, 500 dram were issued. The highest nominal value of the series, 500 dram, was issued in order to replace banknotes of the same nominal value. All the coins, except for 10, 20, 50 luma and 1, 3, 5 dram, which quickly lost their relevance due to high inflation at the time, were struck several times. However, unlike

banknotes, coins specifications for the new ones remained absolutely identical except for the coin of 10 dram of the 2004 issue; by design and technical characteristics this one is totally different from the coin of the 1994 issue.

In 1996-1997, circulation commemorative coins (two copper-nickel coins dedicated to the 32nd Chess Olympiad and the 100th anniversary of the birth of Charents, and a gold coin dedicated to the goddess Anahit) were issued for the first time. The next issue of commemorative coins in 2012 was noteworthy as an interesting and modern concept was being first implemented. In addition to 50 dram circulation coins with standard design, commemorative coins with identical specifications were issued in dedication to the 10 regions of Armenia and the Armenian capital Yerevan. The obverse of these coins depicted the most typical images associated with the regions they represent.

All commemorative coins are in circulation on a par with the standard ones and are a good source of increased interest among collectors.

In pursuit of learning from the experience of countries such as the United States, Austria, Canada, etc., starting 2011 the Central Bank of Armenia has been issuing silver bullion coins of the series "Noah's Ark". These coins represent 7 weight categories - from 1/4 oz to 5 kg. The purpose of the project is to provide opportunities for households to invest their extra money in silver coins. A well-chosen theme of the issue as well as excellent quality made it possible to sell over million pieces of these coins in just a year.

The concept of reflecting most important cultural and historical aspects on banknotes and coins is most clearly and vividly realized in the issuance of collector coins. From 1994 to date, more than 170 high-quality collector coins have been issued. These coins are dedicated to the Armenian state, great Armenian generals, history of Armenian currency, formation of the Armed Forces of Armenia. Many coins have also been issued to commemorate birth anniversaries of renowned people of science, literature, culture, and sports. Much attention is given to Christian values: these are ancient temples and churches, and spiritual values of the past. The diversity of animal and plant life is reflected in the issues that deal with rare and unique species of fauna and flora of Armenia.

Planned and systematic work to improve the quality of the banknotes and coins in Armenia could not be left unappreciated. Many issues have won awards at the most prestigious international numismatic forums.

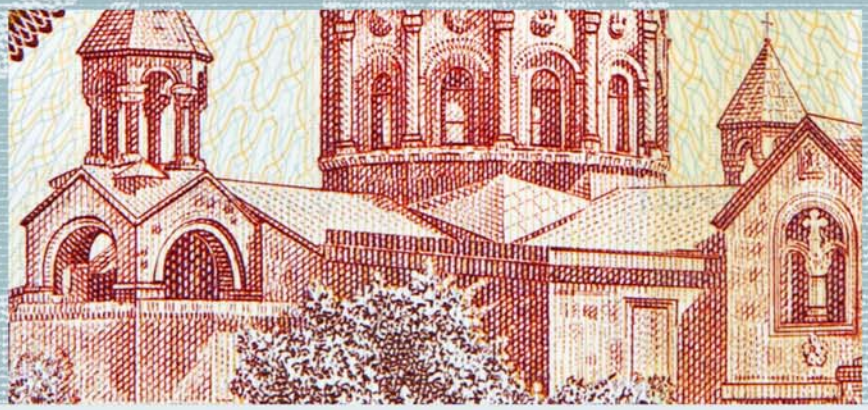
This book, dedicated to the 20th anniversary of Armenian dram, contains the most comprehensive list of issues of notes and coins of Armenia. We hope that this work will be interesting and useful not only for numismatists, but also for those who takes interest in Armenia with its rich culture and history.

50000
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՊԵՏԱԿԱՆ
ԿՐԱՆ
1700
50000
ԷԱ0483243
ԷԱ0483243

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ
10000

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ
5000
Թ0472084 8
1869-1923

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ
100000
ՀԱՐՅՈՒՐ ՀԱԶԱՐ ԴՐԱՄ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԹՂԹԱԴՐԱՄՆԵՐԸ

BANKNOTES
OF THE REPUBLIC OF ARMENIA

Ի ՇԱՐՔ
I SERIES

10 դրամ *(1993 թ. նմուշի)*

Դիմերես՝ Երևանի երկաթուղային կայարանի շենքը,
Սասունցի Դավթի արձանը և զարդանախշեր:
Դարձերես՝ Արարատ լեռը և զարդանախշեր:
Չափը՝ 62 x 125 մմ:
Հիմնական գույները՝ շագանակագույն, մանուշակագույն:
Ջրանիշը՝ ՀՀ զինանշանի ուրվագծի կրկնվող պատկեր:
Սերիան՝ ԱԱ:
Ստորագրությունները՝ Իսահակ Իսահակյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Ջանիկ Ջանոյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Էսքիզների հեղինակներ՝ Հրաչյա Ասլանյան և Աշոտ Մանուկյան:
Տպագրող՝ Giesecke & Devrient, Գերմանիա:
Շրջանառության մեջ է եղել 22. 11. 1993 թ. մինչև 01. 04. 2004 թ.:

10 dram *(1993 issue)*

Obverse: Yerevan Railway Station, monument to David of Sasoun and ornament.
Reverse: the Mountain Ararat and ornament.
Size: 62 x 125 mm.
Main colors: brown, violet.
Watermark: recurring contour of the coat of arms of the Republic of Armenia.
Series: ԱԱ.
Signatures: Isahak Isahakyan - CBA Chairman,
Janik Janoyan - RA Minister of Finance.
Designers: Hrachya Aslanyan and Ashot Manukyan.
Printer: Giesecke & Devrient, Germany.
In circulation from 22. 11. 1993 to 01. 04. 2004.

25 դրամ *(1993 թ. նմուշի)*

Դիմերես՝ առյուծի որմնաքանդակ, սեղագիր քարի մի բեկոր
Էրեբունի ամրոցից (կառուցվել է Ք. ա. VIII դարում) և զարդանախշեր:
Դարձերես՝ զարդանախշեր:
Չափը՝ 62 x 125 մմ:
Հիմնական գույները՝ շագանակագույն, կապույտ:
Ջրանիշը՝ ՀՀ զինանշանի ուրվագծի կրկնվող պատկեր:
Սերիան՝ ԲԱ:
Ստորագրությունները՝ Իսահակ Իսահակյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Լևոն Բարխուդարյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Էսքիզների հեղինակներ՝ Հրաչյա Ասլանյան և Աշոտ Մանուկյան:
Տպագրող՝ Giesecke & Devrient, Գերմանիա:
Շրջանառության մեջ է եղել 22. 11. 1993 թ. մինչև 01. 04. 2004 թ.:

25 dram *(1993 issue)*

Obverse: lion fresco, stone with cuneiform writing from the Erebuni fortress (8th century BC) and ornament.
Reverse: ornament.
Size: 62 x 125 mm.
Main colors: brown, blue.
Watermark: recurring contour of the coat of arms of the Republic of Armenia.
Series: ԲԱ.
Signatures: Isahak Isahakyan - CBA Chairman,
Levon Barkhudaryan - RA Minister of Finance.
Designers: Hrachya Aslanyan and Ashot Manukyan.
Printer: Giesecke & Devrient, Germany.
In circulation from 22. 11. 1993 to 01. 04. 2004.

50 դրամ *(1993 թ. նմուշի)*

Դիմերես՝ Հայաստանի պատմության պետական թանգարանի ու Հայաստանի ազգային պատկերասրահի շենքը և զարդանախշեր:
Դարձերես՝ ՀՀ Ազգային ժողովի շենքը և զարդանախշեր:
Չափը՝ 62 x 125 մմ:
Հիմնական գույները՝ կապույտ, կարմիր:
Ջրանիշը՝ ՀՀ զինանշանի ուրվագծի կրկնվող պատկեր:
Սերիան՝ ԳԱ:
Ստորագրությունները՝ Իսահակ Իսահակյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Լևոն Բարխուդարյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Էսքիզների հեղինակներ՝ Հրաչյա Ասլանյան և Աշոտ Մանուկյան:
Տպագրող՝ Giesecke & Devrient, Գերմանիա:
Շրջանառության մեջ է եղել 22. 11. 1993 թ. մինչև 01. 01. 2004 թ.:

50 dram *(1993 issue)*

Obverse: building of History State Museum and National Art Gallery of Armenia, and ornament.
Reverse: building of National Assembly of RA and ornament.
Size: 62 x 125 mm.
Main colors: blue, red.
Watermark: recurring contour of the coat of arms of the Republic of Armenia.
Series: ԳԱ.
Signatures: Isahak Isahakyan - CBA Chairman,
Levon Barkhudaryan - RA Minister of Finance.
Designers: Hrachya Aslanyan and Ashot Manukyan.
Printer: Giesecke & Devrient, Germany.
In circulation from 22. 11. 1993 to 01. 01. 2004.

100 դրամ *(1993 թ. նմուշի)*

Դիմերես՝ Զվարթնոցի տաճարը (641-661 թթ.), Արարատ լեռը և զարդանախշեր:
Դարձերես՝ Ա. Սպենդիարյանի անվան օպերայի և բալետի ազգային ակադեմիական թատրոնի շենքը և զարդանախշեր:
Չափը՝ 65 x 135 մմ:
Հիմնական գույնը՝ մանուշակագույն:
Ջրանիշը՝ ա) ՀՀ զինանշանի ուրվագծի կրկնվող պատկեր:
Սերիան՝ ԴԱ:
բ) ՀՀ զինանշանի ուրվագծի կրկնվող պատկեր:
Սերիան՝ ԴԲ:
գ) ՀՀ զինանշանի կրկնվող պատկեր:
Սերիան՝ ԴԲ:
Ստորագրությունները՝ Իսահակ Իսահակյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Լևոն Բարխուդարյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Էսքիզների հեղինակներ՝ Հրաչյա Ասլանյան և Աշոտ Մանուկյան:
Տպագրող՝ Giesecke & Devrient, Գերմանիա:
Շրջանառության մեջ է եղել 22. 11. 1993 թ. մինչև 01. 01. 2004 թ.:

100 dram *(1993 issue)*

Obverse: Zvartnots Cathedral (641-661), the Mountain Ararat and ornament.
Reverse: building of A. Spendiarian National Academic State Theatre of Opera and Ballet, and ornament.
Size: 65 x 135 mm.
Main color: violet.
Watermark: a) recurring contour of the coat of arms of the Republic of Armenia.
Series: ԴԱ.
b) recurring contour of the coat of arms of the Republic of Armenia.
Series: ԴԲ.
c) recurring image of the coat of arms of the Republic of Armenia.
Series: ԴԲ.
Signatures: Isahak Isahakyan - CBA Chairman,
Levon Barkhudaryan - RA Minister of Finance.
Designers: Hrachya Aslanyan and Ashot Manukyan.
Printer: Giesecke & Devrient, Germany.
In circulation from 22. 11. 1993 to 01. 01. 2004.

200 դրամ *(1993 թ. նմուշի)*

Դիմերես՝ Սբ. Հռիփսիմե եկեղեցին (618 թ.) և զարդանախշեր:
Դարձերես՝ զարդանախշեր:
Չափը՝ 65 x 135 մմ:
Հիմնական գույները՝ շագանակագույն, կանաչ, կարմիր, դեղին:
Ջրանիշը՝ ա) ՀՀ զինանշանի ուրվագծի կրկնվող պատկեր:
Սերիան՝ ԵԱ:
բ) ՀՀ զինանշանի կրկնվող պատկեր:
Սերիան՝ ԵԲ:
Ստորագրությունները՝ Իսահակ Իսահակյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Լևոն Բարխուդարյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Էսքիզների հեղինակներ՝ Հրաչյա Ասլանյան և Աշոտ Մանուկյան:
Տպագրող՝ Giesecke & Devrient, Գերմանիա:
Շրջանառության մեջ է եղել 22. 11. 1993 թ. մինչև 01. 04. 2004 թ.:

200 dram *(1993 issue)*

Obverse: Church of St. Hripsime (618) and ornament.
Reverse: ornament.
Size: 65 x 135 mm.
Main colors: brown, green, red, yellow.
Watermark: a) recurring contour of the coat of arms of the Republic of Armenia.
Series: ԵԱ.
b) recurring image of the coat of arms of the Republic of Armenia.
Series: ԵԲ.
Signatures: Isahak Isahakyan - CBA Chairman,
Levon Barkhudaryan - RA Minister of Finance.
Designers: Hrachya Aslanyan and Ashot Manukyan.
Printer: Giesecke & Devrient, Germany.
In circulation from 22. 11. 1993 to 01. 04. 2004.

500 դրամ *(1993 թ. նմուշի)*

Դիմերես՝ Տիգրան Մեծ արքայի (Ք. ա. 95-55 թթ.)
արծաթե դրամը, Արարատ լեռը և զարդանախշեր:
Դարձերես՝ բացված գիրք, փետրագրիչ և զարդանախշեր:
Չափը՝ 65 x 135 մմ:
Հիմնական գույները՝ կանաչ, շագանակագույն, կապույտ:
Ջրանիշը՝ ա) ՀՀ զինանշանի ուրվագծի կրկնվող պատկեր:
Սերիան՝ ԶԱ:
բ) ՀՀ զինանշանի կրկնվող պատկեր:
Սերիան՝ ԶԲ:
Ստորագրությունները՝ Իսահակ Իսահակյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Լևոն Բարխուդարյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Էսքիզների հեղինակներ՝ Հրաչյա Ասլանյան և Աշոտ Մանուկյան:
Տպագրող՝ Giesecke & Devrient, Գերմանիա:
Շրջանառության մեջ է եղել 1994 թ. մարտից մինչև 01. 09. 2005 թ.:

500 dram *(1993 issue)*

Obverse: the coin of the Armenian King Tigran the Great
(95-55 BC), the Mountain Ararat and ornament.
Reverse: open book, quill and ornament.
Size: 65 x 135 mm.
Main colors: green, brown, blue.
Watermark: a) recurring contour of the coat of arms of the Republic of Armenia.
Series: ԶԱ.
b) recurring image of the coat of arms of the Republic of Armenia.
Series: ԶԲ.
Signatures: Isahak Isahakyan - CBA Chairman,
Levon Barkhudaryan - RA Minister of Finance.
Designers: Hrachya Aslanyan and Ashot Manukyan.
Printer: Giesecke & Devrient, Germany.
In circulation from March 1994 to 01. 09. 2005.

1 000 դրամ *(1994 թ. նմուշի)*

Դիմերես՝ Մեսրոպ Մաշտոցի արձանը,
Մատենադարանի շենքը և զարդանախշեր:
Դարձերես՝ Աղուդի գյուղի կոթող-հուշարձանը (VI-VII դդ.) և
զարդանախշեր:
Չափը՝ 68 x 145 մմ:
Հիմնական գույները՝ շագանակագույն, նարնջագույն:
Ջրանիշը՝ ՀՀ զինանշանի կրկնվող պատկեր:
Սերիան՝ ԹԱ:
Ստորագրությունները՝ Բագրատ Ասատրյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Լևոն Բարխուդարյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Էսքիզների հեղինակ՝ Աշոտ Մանուկյան:
Տպագրող՝ Giesecke & Devrient, Գերմանիա:
Շրջանառության մեջ է եղել 24. 10. 1994 թ. մինչև 01. 03. 2004 թ.:

1 000 dram *(1994 issue)*

Obverse: monument to Mesrop Mashtots, building of
Matenadaran and ornament.
Reverse: obelisk-monument of village Aghudi (6-7th centuries) and ornament.
Size: 68 x 145 mm.
Main colors: brown, orange.
Watermark: recurring image of the coat of arms of the Republic of Armenia.
Series: ԹԱ.
Signatures: Bagrat Asatryan - CBA Chairman,
Levon Barkhudaryan - RA Minister of Finance.
Designer: Ashot Manukyan.
Printer: Giesecke & Devrient, Germany.
In circulation from 24. 10. 1994 to 01. 03. 2004.

5 000 դրամ *(1995 թ. նմուշի)*

Դիմերես՝ Գառնիի հեթանոսական տաճարը (I դար) և զարդանախշեր:
Դարձերես՝ Անահիտ աստվածուհու դիմանկարը և զարդանախշեր:
Չափը՝ 71 x 145 մմ:
Հիմնական գույները՝ կանաչ, մանուշակագույն, դեղին:
Ջրանիշը՝ ՀՀ զինանշանի կրկնվող պատկեր:
Սերիան՝ ԷԱ:
Ստորագրությունները՝ Բագրատ Ասատրյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Լևոն Բարխուդարյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Էսքիզների հեղինակ՝ Հրաչյա Ասլանյան:
Տպագրող՝ Giesecke & Devrient, Գերմանիա:
Շրջանառության մեջ է եղել 06. 09. 1995 թ. մինչև 01. 07. 2005 թ.:

5 000 dram *(1995 issue)*

Obverse: pagan temple of Garni (1st century) and ornament.
Reverse: bust of the Goddess Anahit from pagan era and ornament.
Size: 71 x 145 mm.
Main colors: green, violet, yellow.
Watermark: recurring image of the coat of arms of the Republic of Armenia.
Series: ԷԱ.
Signatures: Bagrat Asatryan - CBA Chairman,
Levon Barkhudaryan - RA Minister of Finance.
Designer: Hrachya Aslanyan.
Printer: Giesecke & Devrient, Germany.
In circulation from 06. 09. 1995 to 01. 07. 2005.

II ՇԱՐՔ
II SERIES

50 դրամ *(1998 թ. նմուշի)*

Դիմերես՝ Արամ Խաչատրյանի դիմապատկերը և Ա. Սպենդիարյանի անվան օպերայի և բալետի ազգային ակադեմիական թատրոնի շենքը:
Դարձերես՝ դրվագ «Գայանե» բալետից,
Արարատ լեռը և նոտաների գրառումից մի հատված:
Չափը՝ 65 x 122 մմ:
Հիմնական գույները՝ վարդագույն, կապույտ:
Ջրանիշը՝ ՀՀ զինանշանի կրկնվող պատկեր:
Սերիան՝ Ա:
Ստորագրությունները՝ Տիգրան Սարգսյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Էդվարդ Սանդոյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Էսքիզների հեղինակ՝ Աշոտ Մանուկյան:
Տպագրող՝ De La Rue, Մեծ Բրիտանիա:
Շրջանառության մեջ է եղել 23. 11. 1998 թ. մինչև 01. 04. 2004 թ.:

50 dram *(1998 issue)*

Obverse: portrait of Aram Khachatryan and building of A. Spendiarian National Academic State Theatre of Opera and Ballet.
Reverse: fragment from ballet "Gayane", the Mountain Ararat and notes.
Size: 65 x 122 mm.
Main colors: pink, blue.
Watermark: recurring image of the coat of arms of the Republic of Armenia.
Series: Ա.
Signatures: Tigran Sargsyan - CBA Chairman,
Eduard Sandoyan - RA Minister of Finance.
Designer: Ashot Manukyan.
Printer: De La Rue, Great Britain.
In circulation from 23. 11. 1998 to 01. 04. 2004.

100 դրամ *(1998 թ. նմուշի)*

Դիմերես՝ Վիկտոր Համբարձումյանի դիմապատկերը
Գալակտիկայի ոճավորված պատկերների և Արեգակնային համակարգի ֆոնի վրա:
Դարձերես՝ Բյուրականի աստղադիտարանը և դիտակը:
Չափը՝ 65 x 122 մմ:
Հիմնական գույները՝ կապույտ, վարդագույն:
Ջրանիշը՝ ՀՀ զինանշանի կրկնվող պատկեր:
Սերիան՝ Բ:
Ստորագրությունները՝ Տիգրան Սարգսյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Էդվարդ Սանդոյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Էսքիզների հեղինակ՝ Աշոտ Մանուկյան:
Տպագրող՝ De La Rue, Մեծ Բրիտանիա:
Շրջանառության մեջ է եղել 23. 11. 1998 թ. մինչև 01. 04. 2004 թ.:

100 dram *(1998 issue)*

Obverse: portrait of Viktor Ambartsumian against the background of the stylized images of the Galaxy and the Solar system.
Reverse: building of Byurakan observatory and a telescope.
Size: 65 x 122 mm.
Main colors: blue, pink.
Watermark: recurring image of the coat of arms of the Republic of Armenia.
Series: Բ.
Signatures: Tigran Sargsyan - CBA Chairman,
Eduard Sandoyan - RA Minister of Finance.
Designer: Ashot Manukyan.
Printer: De La Rue, Great Britain.
In circulation from 23. 11. 1998 to 01. 04. 2004

500 դրամ *(1999 թ. նմուշի)*

Դիմերես՝ Ալեքսանդր Թամանյանի դիմապատկերը և Երևանի հատակագիծը:
Դարձերես՝ ՀՀ կառավարության շենքը:
Չափը՝ 72 x 129 մմ:
Հիմնական գույները՝ մոխրագույն, կարմիր:
Ջրանիշը՝ Ալեքսանդր Թամանյանի դիմապատկերը և անվանական արժեքի թվանիշը:
Սերիան՝ Գ:
Ստորագրությունները՝ Տիգրան Սարգսյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Լևոն Բարխուդարյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Էսքիզների հեղինակ՝ Աշոտ Մանուկյան:
Տպագրող՝ Joh. Enschede, Նիդեռլանդներ:
Շրջանառության մեջ է 01. 09. 2000 թ.:

500 dram *(1999 issue)*

Obverse: portrait of Alexander Tamanyan and Yerevan site drawing.
Reverse: The Government Building of the Republic of Armenia.
Size: 72 x 129 mm.
Main colors: grey, red.
Watermark: portrait of Alexander Tamanyan and nominal value.
Series: Գ.
Signatures: Tigran Sargsyan - CBA Chairman,
Levon Barkhudaryan - RA Minister of Finance.
Designer: Ashot Manukyan.
Printer: Joh. Enschede, Netherlands.
In circulation since 01. 09. 2000.

1 000 դրամ *(1999 թ. նմուշի)*

Դիմերես՝ Եղիշե Չարենցի դիմապատկերը:
Դարձերես՝ Երևանի Հանրապետության փողոցի շենքերից մեկը և ֆայտոն:
Չափը՝ 72 x 136 մմ:
Հիմնական գույնը՝ կանաչ:
Ջրանիշը՝ Եղիշե Չարենցի դիմապատկերը և անվանական արժեքի թվանիշը:
Սերիան՝ Դ:
Ստորագրությունները՝ Տիգրան Սարգսյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Էդվարդ Սանդոյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Էսքիզների հեղինակ՝ Աշոտ Մանուկյան:
Տպագրող՝ De La Rue, Մեծ Բրիտանիա:
Շրջանառության մեջ է 01.03.1999 թ.:

1 000 dram *(1999 issue)*

Obverse: Portrait of Yeghishe Charents.
Reverse: building at Hanrapetutyan street of Yerevan and a horse carriage.
Size: 72 x 136 mm.
Main color: green.
Watermark: portrait of Yeghishe Charents and nominal value.
Series: Դ.
Signatures: Tigran Sargsyan - CBA Chairman,
Eduard Sandoyan - RA Minister of Finance.
Designer: Ashot Manukyan.
Printer: De La Rue, Great Britain.
In circulation since 01.03.1999.

1 000 դրամ *(2001 թ. նմուշի)*

Սերիան՝ Լ:
Ստորագրությունները՝ Տիգրան Սարգսյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Վարդան Խաչատրյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Տպագրող՝ OeBS, Ավստրիա:
Շրջանառության մեջ է 01. 07. 2002 թ.:

1 000 dram *(2001 issue)*

Series: L.
Signatures: Tigran Sargsyan - CBA Chairman,
Vardan Khachatryan - RA Minister of Finance.
Printer: OeBS, Austria.
In circulation since 01. 07. 2002.

1 000 դրամ *(2001 թ. նմուշի)*

Սերիան՝ Թ:
Ստորագրությունները՝
Տիգրան Սարգսյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Վարդան Խաչատրյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Տպագրող՝ Giesecke & Devrient, Գերմանիա:

1 000 dram *(2001 issue)*

Series: Թ.
Signatures:
Tigran Sargsyan - CBA Chairman,
Vardan Khachatryan - RA Minister of Finance.
Printer: Giesecke & Devrient, Germany.

1 000 դրամ *(2011 թ. նմուշի)*

Սերիան՝ ԱԱ:
Ստորագրությունները՝
Արթուր Ջավադյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Տիգրան Դավթյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Տպագրող՝ Joh. Enschede, Նիդեռլանդներ:
Շրջանառության մեջ է 30. 09. 2011 թ.:

1 000 dram *(2011 issue)*

Series: ԱԱ.
Signatures:
Arthur Javadyan - CBA Chairman,
Tigran Davtyan - RA Minister of Finance.
Printer: Joh. Enschede, Netherlands.
In circulation since 30. 09. 2011.

5 000 դրամ *(1999 թ. նմուշի)*

Դիմերես՝ Հովհաննես Թումանյանի դիմապատկերը և
ճարտարապետական հուշարձանի մի հատված:
Դարձերես՝ Լոռու բնապատկեր:
Չափը՝ 72 x 143 մմ:
Հիմնական գույները՝ կանաչ, դարչնագույն:
Ջրանիշը՝ Հովհաննես Թումանյանի դիմապատկերը և անվանական արժեքի թվանիշը:
Սերիան՝ Ե:
Ստորագրությունները՝ Տիգրան Սարգսյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Լևոն Բարխուդարյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Էսքիզների հեղինակ՝ Աշոտ Մանուկյան:
Տպագրող՝ Joh. Enschede, Նիդեռլանդներ:
Շրջանառության մեջ է 01. 07. 2000 թ.:

5 000 dram *(1999 issue)*

Obverse: portrait of Hovhannes Tumanyan and a part of
an architectural monument.
Reverse: picture depicting nature of Lori.
Size: 72 x 143 mm.
Main colors: green, brown.
Watermark: portrait of Hovhannes Tumanyan and nominal value.
Series: Ե.
Signatures: Tigran Sargsyan - CBA Chairman,
Levon Barkhudaryan - RA Minister of Finance.
Designer: Ashot Manukyan.
Printer: Joh. Enschede, Netherlands.
In circulation since 01. 07. 2000.

5 000 դրամ *(2003 թ. նմուշի)*

Սերիան՝ Խ:
Ստորագրությունները՝
Տիգրան Սարգսյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Վարդան Խաչատրյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Տպագրող՝ OeBS, Ավստրիա:
Շրջանառության մեջ է 10. 07. 2003 թ.:

5 000 dram *(2003 issue)*

Series: Խ.
Signatures:
Tigran Sargsyan - CBA Chairman,
Vardan Khachatryan - RA Minister of Finance.
Printer: OeBS, Austria.
In circulation since 10. 07. 2003.

5 000 դրամ *(2003 թ. նմուշի)*

Սերիան՝ Ժ:
Ստորագրությունները՝
Տիգրան Սարգսյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Վարդան Խաչատրյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Տպագրող՝ Giesecke & Devrient, Գերմանիա:

5 000 dram *(2003 issue)*

Series: Ժ.
Signatures:
Tigran Sargsyan - CBA Chairman,
Vardan Khachatryan - RA Minister of Finance.
Printer: Giesecke & Devrient, Germany.

5 000 դրամ *(2009 թ. նմուշի)*

Սերիան՝ ԲԱ:
Ստորագրությունները՝
Արթուր Ջավադյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Տիգրան Դավթյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Տպագրող՝ Giesecke & Devrient, Գերմանիա:
Շրջանառության մեջ է 11.01.2010 թ.:

5 000 dram *(2009 issue)*

Series: ԲԱ.
Signatures:
Arthur Javadyan - CBA Chairman,
Tigran Davtyan - RA Minister of Finance.
Printer: Giesecke & Devrient, Germany.
In circulation since 11.01.2010.

5 000 դրամ *(2012 թ. նմուշի)*

Սերիան՝ ԲԲ:
Ստորագրությունները՝
Արթուր Ջավադյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Վաչե Գաբրիելյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Տպագրող՝ Joh. Enschede, Նիդեռլանդներ:
Շրջանառության մեջ է 25.06.2012 թ.:

5 000 dram *(2012 issue)*

Series: ԲԲ.
Signatures:
Arthur Javadyan - CBA Chairman,
Vache Gabrielyan - RA Minister of Finance.
Printer: Joh. Enschede, Netherlands.
In circulation since 25.06.2012.

10 000 դրամ *(2003 թ. նմուշի)*

Դիմերես՝ Ավետիք Իսահակյանի դիմապատկերը Արագած լեռան ֆոնի վրա:
Դարձերես՝ XX դարի սկզբի Գյումրի քաղաքից մի տեսարան:
Չափը՝ 72 x 150 մմ:
Հիմնական գույնը՝ մանուշակագույն:
Ջրանիշը՝ Ավետիք Իսահակյանի դիմապատկերը և անվանական արժեքի թվանիշը:
Սերիան՝ Ը:
Ստորագրությունները՝ Տիգրան Սարգսյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Վարդան Խաչատրյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Էսքիզների հեղինակ՝ Աշոտ Մանուկյան:
Տպագրող՝ OeBS, Ավստրիա:
Շրջանառության մեջ է 01. 11. 2003 թ.:

10 000 dram *(2003 issue)*

Obverse: portrait of Avetik Isahakyan against the background of the Mountain Aragats.
Reverse: view of Gyumri of the beginnig of 20th century.
Size: 72 x 150 mm.
Main color: violet.
Watermark: portrait of Avetik Isahakyan and nominal value.
Series: Ը.
Signatures: Tigran Sargsyan - CBA Chairman,
Vardan Khachatryan - RA Minister of Finance.
Designer: Ashot Manukyan.
Printer: OeBS, Austria.
In circulation since 01. 11. 2003.

10 000 դրամ *(2006 թ. նմուշի)*

Սերիան՝ Ծ:
Ստորագրությունները՝ Տիգրան Սարգսյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Վարդան Խաչատրյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Տպագրող՝ Giesecke & Devrient, Գերմանիա:
Շրջանառության մեջ է 31. 05. 2006 թ.:

10 000 dram *(2006 issue)*

Series: Ծ.
Signatures: Tigran Sargsyan - CBA Chairman,
Vardan Khachatryan - RA Minister of Finance.
Printer: Giesecke & Devrient, Germany.
In circulation since 31. 05. 2006.

10 000 դրամ *(2008 թ. նմուշի)*

Սերիան՝ Կ:
Ստորագրությունները՝
Տիգրան Սարգսյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Վարդան Խաչատրյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Տպագրող՝ Joh. Enschede, Նիդեռլանդներ:
Շրջանառության մեջ է 14. 04. 2008 թ.:

10 000 dram *(2008 issue)*

Series: Կ.
Signatures:
Tigran Sargsyan - CBA Chairman,
Vardan Khachatryan - RA Minister of Finance.
Printer: Joh. Enschede, Netherlands.
In circulation since 14. 04. 2008.

10 000 դրամ *(2012 թ. նմուշի)*

Սերիան՝ ԳԱ:
Ստորագրությունները՝
Արթուր Ջավադյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Վաչե Գաբրիելյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Տպագրող՝ Joh. Enschede, Նիդեռլանդներ:
Շրջանառության մեջ է 25. 06. 2012 թ.:

10 000 dram *(2012 issue)*

Series: ԳԱ.
Signatures:
Arthur Javadyan - CBA Chairman,
Vache Gabrielyan - RA Minister of Finance.
Printer: Joh. Enschede, Netherlands.
In circulation since 25. 06. 2012.

20 000 դրամ *(1999 թ. նմուշի)*

Դիմերես՝ Մարտիրոս Սարյանի դիմապատկերը՝ նրա կտավներից մեկի ֆոնին:
Դարձերես՝ Մարտիրոս Սարյանի «Հայաստան» կտավից դրվագ:
Չափը՝ 72 x 150 մմ:
Հիմնական գույները՝ շագանակագույն, դեղին:
Ջրանիշը՝ Մարտիրոս Սարյանի դիմապատկերը և անվանական արժեքի թվանիշը:
Սերիան՝ Զ:
Ստորագրությունները՝ Տիգրան Սարգսյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Էդվարդ Սանդոյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Էսքիզների հեղինակ՝ Աշոտ Մանուկյան:
Տպագրող՝ De La Rue, Մեծ Բրիտանիա:
Շրջանառության մեջ է 01.03.1999 թ.:

20 000 dram *(1999 issue)*

Obverse: portrait of Martiros Saryan against the background of one of his canvas.
Reverse: a fragment from Martiros Saryan's landscape "Armenia".
Size: 72 x 150 mm.
Main colors: brown, yellow.
Watermark: portrait of Martiros Saryan and nominal value.
Series: Զ.
Signatures: Tigran Sargsyan - CBA Chairman,
Eduard Sandoyan - RA Minister of Finance.
Designer: Ashot Manukyan.
Printer: De La Rue, Great Britain.
In circulation since 01.03.1999.

20 000 դրամ *(2007 թ. նմուշի)*

Չափը՝ 72 x 155 մմ:
Սերիան՝ Է:
Ստորագրությունները՝ Տիգրան Սարգսյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Վարդան Խաչատրյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Տպագրող՝ Giesecke & Devrient, Գերմանիա:
Շրջանառության մեջ է 15. 06. 2007 թ.:

20 000 dram *(2007 issue)*

Size: 72 x 155 mm.
Series: Է.
Signatures: Tigran Sargsyan - CBA Chairman,
Vardan Khachatryan - RA Minister of Finance.
Printer: Giesecke & Devrient, Germany.
In circulation since 15. 06. 2007.

20 000 դրամ *(2009 թ. նմուշի)*

Չափը՝ 72 x 155 մմ:
Սերիան՝ ԴԱ:
Ստորագրությունները՝ Արթուր Ջավադյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Տիգրան Դավթյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Տպագրող՝ Giesecke & Devrient, Գերմանիա:
Շրջանառության մեջ է 11. 01. 2010 թ.:

20 000 dram *(2009 issue)*

Size: 72 x 155 mm.
Series: ԴԱ.
Signatures: Arthur Javadyan - CBA Chairman,
Tigran Davtyan - RA Minister of Finance.
Printer: Giesecke & Devrient, Germany.
In circulation since 11. 01. 2010.

20 000 դրամ *(2012 թ. նմուշի)*

Չափը՝ 72 x 155 մմ:
Սերիան՝ ԴԲ:
Ստորագրությունները՝ Արթուր Ջավադյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Վահե Գաբրիելյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Տպագրող՝ Joh. Enschede, Նիդեռլանդներ:
Շրջանառության մեջ է 25. 06. 2012 թ.:

20 000 dram *(2012 issue)*

Size: 72 x 155 mm.
Series: ԴԲ.
Signatures: Arthur Javadyan - CBA Chairman,
Vache Gabrielyan - RA Minister of Finance.
Printer: Joh. Enschede, Netherlands.
In circulation since 25. 06. 2012.

50 000 դրամ *(2001 թ. նմուշի)*

Հոբելյանական թղթադրամ՝ նվիրված Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակին:
Դիմերես՝ Սբ. Էջմիածնի Մայր տաճարը և կամարի հատված:
Դարձերես՝ Արարատ լեռը, Կեչառիսի վանքի խաչքարերից մեկը և քրիստոնեությունը խորհրդանշող՝ եկեղեցու պատկերը Գրիգոր Լուսավորչի ու
Տրդատ Մեծ արքայի ձեռքերում:
Չափը՝ 79 x 160 մմ:
Հիմնական գույները՝ շագանակագույն, մոխրագույն:
Ջրանիշը՝ մեկ մեծ և երկու փոքր խաչերի պատկերներ:
Սերիան՝ ԷԱ:
Ստորագրությունները՝ Տիգրան Սարգսյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Վարդան Խաչատրյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Էսքիզների հեղինակ՝ Ռուբեն Արուչյան:
Տպագրող՝ Giesecke & Devrient, Գերմանիա:
Շրջանառության մեջ է 04. 06. 2001 թ.:

50 000 dram *(2001 issue)*

The jubilee banknote dedicated to the 1700th anniversary of proclaiming Christianity in Armenia as state religion.
Obverse: the Mother Cathedral of Holy Etchmiadzin and a part of the arch.
Reverse: the Mountain Ararat, a cross-stone from Kecharis and a symbol of Christianity - Armenian Church in the hands of St Gregory the Illuminator and King Trdat the Great.
Size: 79 x 160 mm.
Main colors: brown, grey.
Watermark: one big and two small crosses.
Series: ԷԱ.
Signatures: Tigran Sargsyan - CBA Chairman,
Vardan Khachatryan - RA Minister of Finance.
Designer: Ruben Arutchyan.
Printer: Giesecke & Devrient, Germany.
In circulation since 04. 06. 2001.

50 000 դրամ *(2001 թ. նմուշի)*

Սերիան՝ ԷԲ:
Ստորագրությունները՝ Տիգրան Սարգսյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Վարդան Խաչատրյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:
Տպագրող՝ Giesecke & Devrient, Գերմանիա:

50 000 dram *(2001 issue)*

Series: ԷԲ.
Signatures: Tigran Sargsyan - CBA Chairman,
Vardan Khachatryan - RA Minister of Finance.
Printer: Giesecke & Devrient, Germany.

100 000 dram *(2009 issue)*

Obverse: Portrait of King Abgar V and a fragment from the 1st century regional map.
Reverse: the disciple Thaddeus handing
the canvas with imprinted portrait of Jesus to King Abgar V.

Size: 72 x 160 mm.
Main colors: blue, brown.
Watermark: Portrait of King Abgar V and nominal value.
Series: ՁԱ.

Signatures: Arthur Javadyan - CBA Chairman,
Tigran Davtyan - RA Minister of Finance.

Designer: Haroutiun Samuelian.
Printer: De La Rue, Great Britain.
In circulation since 24. 08. 2009.

In 2010 the banknote took part in the competition "Best New Banknote or Banknote Series"organized by International Association of Currency Affairs (IACA) and won the second prize. In the same year the banknote won the third prize in the competition "Banknote of the year-2010" organized by the International Banknote Society (IBNS).

100 000 դրամ *(2009 թ. հնուշի)*

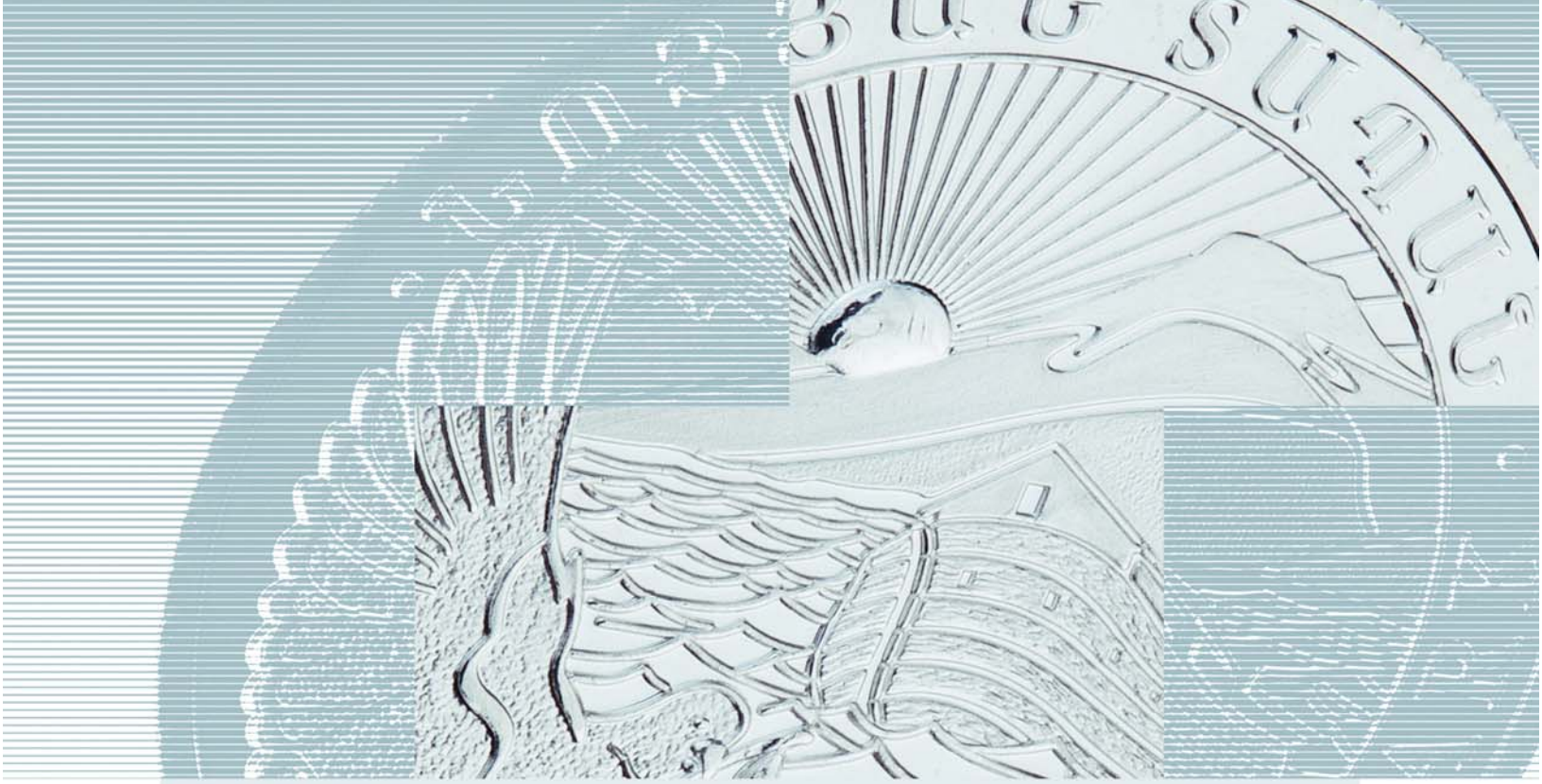
Դիմերես՝ Աբգար Ե թագավորը և I դարի տարածաշրջանային fարտեզից հատված:
Դարձերես՝ Հիսուսի աշակերտ Թադեոսի կողմից Աբգար Ե թագավորին Քրիստոսի անձեռակերտ պատկերով դաստառակի փոխանցման տեսարանը:
Չափը՝ 72 x 160 մմ:
Հիմնական գույները՝ կապույտ, դարչնագույն:
Ջրանիշը՝ Աբգար Ե թագավորի դիմապատկերը և անվանական արժեքի թվանիշը:
Սերիան՝ ՁԱ:

Ստորագրությունները՝ Արթուր Չավաղյան՝ ՀՀ ԿԲ նախագահ,
Տիգրան Դավթյան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարար:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հարություն Սամուելյան:
Տպագրող՝ De La Rue, Մեծ Բրիտանիա:
Շրջանառության մեջ է 24. 08. 2009 թ.:

Թղթադրամը 2010 թ. ներկայացվել է Արժութային հարցերով միջազգային ասոցիացիայի կողմից կազմակերպված «Լավագույն նոր թղթադրամ կամ թղթադրամների շարք» մրցույթին և արժանացել երկրորդ մրցանակի: Նույն թվականին ներկայացվել է նաև Թղթադրամների միջազգային հանրության կողմից կազմակերպված «Տարվա թղթադրամ» մրցույթին և արժանացել երրորդ մրցանակի:

ԿՈՄԻՏԱՍ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍԻ ՉԱՔԱՏՅԱՆ
1869
1935
50
ԴՐԱՄ
ԵՐԵՎԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
REPUBLIC OF ARMENIA
20000
ԴՐԱՄ · DRAM
5000
ԴՐԱՄ
1000
ԴՐԱՄ
2010
1000
ԴՐԱՄ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՄԵՏԱՂԱԴՐԱՄՆԵՐԸ

COINS

OF THE REPUBLIC OF ARMENIA

ՇՐՋԱՆԱՌՈՒ ՄԵՏԱՂԱԴՐԱՄՆԵՐ

CIRCULATION COINS

Ի ՇԱՐՔ
I SERIES

10 լումա

Թողարկման տարեթիվը	1994
Մետաղը	ալյումինե համաձուլվածք
Քաշը	0,59 գ
Տրամագիծը	16,0 մմ
Դրամաեզրը	հարթ
Շրջանառության մեջ է	21. 02. 1994 թ.

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը, «ՀԱՅԱՍՏԱՆ» մակագրությունը:

Դարձերես՝ անվանական արժեքը՝ «10 ԼՈՒՄԱ», թողարկման տարեթիվը՝ «1994»:

Հատվել է Լեհաստանի դրամահատարանում:

10 luma

Year of issue	1994
Metal	aluminum alloy
Weight	0,59 g
Diameter	16,0 mm
Edge	even
In circulation since	21. 02. 1994

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia, inscription "ARMENIA" in Armenian.

Reverse: nominal value "10 LUMA", year of issue "1994".

Minted in the Mint of Poland.

20 լումա

Թողարկման տարեթիվը	1994
Մետաղը	ալյումինե համաձուլվածք
Քաշը	0,75 գ
Տրամագիծը	18,0 մմ
Դրամաեզրը	հարթ
Շրջանառության մեջ է	21. 02. 1994 թ.

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը, «ՀԱՅԱՍՏԱՆ» մակագրությունը:

Դարձերես՝ անվանական արժեքը՝ «20 ԼՈՒՄԱ», թողարկման տարեթիվը՝ «1994»:

Հատվել է Լեհաստանի դրամահատարանում:

20 luma

Year of issue	1994
Metal	aluminum alloy
Weight	0,75 g
Diameter	18,0 mm
Edge	even
In circulation since	21. 02. 1994

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia, inscription "ARMENIA" in Armenian.

Reverse: nominal value "20 LUMA", year of issue "1994."

Minted in the Mint of Poland.

50 լումա

Թողարկման տարեթիվը	1994
Մետաղը	ալյումինե համաձուլվածք
Քաշը	0,93 գ
Տրամագիծը	20,0 մմ
Դրամատուրքը	հարթ
Շրջանառության մեջ է	21. 02. 1994 թ.

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը, «ՀԱՅԱՍՏԱՆ» մակագրությունը:

Դարձերես՝ անվանական արժեքը՝ «50 ԼՈՒՄԱ», թողարկման տարեթիվը՝ «1994»:

Հատվել է Լեհաստանի դրամահատարանում:

50 luma

Year of issue	1994
Metal	aluminum alloy
Weight	0,93 g
Diameter	20,0 mm
Edge	even
In circulation since	21. 02. 1994

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia, inscription "ARMENIA" in Armenian.

Reverse: nominal value "50 LUMA", year of issue "1994".

Minted in the Mint of Poland.

1 դրամ

Թողարկման տարեթիվը	1994
Մետաղը	ալյումինե համաձուլվածք
Քաշը	1,39 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Շրջանառության մեջ է	21. 02. 1994 թ.

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը, «ՀԱՅԱՍՏԱՆ» մակագրությունը:

Դարձերես՝ անվանական արժեքը՝ «1 ԴՐԱՄ», թողարկման տարեթիվը՝ «1994», հատվող ճյուղեր:

Հատվել է Լեհաստանի դրամահատարանում:

1 dram

Year of issue	1994
Metal	aluminum alloy
Weight	1,39 g
Diameter	22,0 mm
Edge	ribbed
In circulation since	21. 02. 1994

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia, inscription "ARMENIA" in Armenian.

Reverse: nominal value "1 DRAM", year of issue "1994" and crossed lops.

Minted in the Mint of Poland.

3 դրամ

Թողարկման տարեթիվը	1994
Մետաղը	ալյումինե համաձուլվածք
Քաշը	1,63 գ
Տրամագիծը	24,0 մմ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Շրջանառության մեջ է	21. 02. 1994 թ.

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը, «ՀԱՅԱՍՏԱՆ» մակագրությունը:

Դարձերես՝ անվանական արժեքը՝ «3 ԴՐԱՄ», թողարկման տարեթիվը՝ «1994», հատվող ճյուղեր:

Հատվել է Լեհաստանի դրամահատարանում:

3 dram

Year of issue	1994
Metal	aluminum alloy
Weight	1,63 g
Diameter	24,0 mm
Edge	ribbed
In circulation since	21. 02. 1994

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia, inscription "ARMENIA" in Armenian.

Reverse: nominal value "3 DRAM", year of issue "1994", crossed lops.

Minted in the Mint of Poland.

5 դրամ

Թողարկման տարեթիվը	1994
Մետաղը	ալյումինե համաձուլվածք
Քաշը	1,98 գ
Տրամագիծը	26,0 մմ
Դրամատուրքը	հարթ
Շրջանառության մեջ է	21. 02. 1994 թ.

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը, «ՀԱՅԱՍՏԱՆ» մակագրությունը:

Դարձերես՝ անվանական արժեքը՝ «5 ԴՐԱՄ», թողարկման տարեթիվը՝ «1994», հատվող ճյուղեր:

Հատվել է Լեհաստանի դրամահատարանում:

5 dram

Year of issue	1994
Metal	aluminum alloy
Weight	1,98 g
Diameter	26,0 mm
Edge	even
In circulation since	21. 02. 1994

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia, inscription "ARMENIA" in Armenian.

Reverse: nominal value "5 DRAM", year of issue "1994", crossed lops.

Minted in the Mint of Poland.

10 դրամ

Թողարկման տարեթիվը	1994
Մետաղը	ալյումինե համաձուլվածք
Քաշը	2,30 գ
Տրամագիծը	28,0 մմ
Դրամատուրքը	հարթ
Շրջանառության մեջ է	21. 02. 1994 թ.

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը, «ՀԱՅԱՍՏԱՆ» մակագրությունը:

Դարձերես՝ անվանական արժեքը՝ «10 ԴՐԱՄ», թողարկման տարեթիվը՝ «1994», հատվող ճյուղեր:

Հատվել է Լեհաստանի և Սլովակիայի դրամահատարաններում:

10 dram

Year of issue	1994
Metal	aluminum alloy
Weight	2,30 g
Diameter	28,0 mm
Edge	even
In circulation since	21. 02. 1994

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia, inscription "ARMENIA" in Armenian.

Reverse: nominal value "10 DRAM", year of issue "1994" and crossed lops.

Minted in the Mint of Poland and the Mint of Slovakia.

II ՇԱՐՔ
II SERIES

10 դրամ

Թողարկման տարեթիվը	2004
Մետաղը	ալյումինե համաձուլվածք
Քաշը	1,30 գ
Տրամագիծը	20,0 մմ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Շրջանառության մեջ է	01. 12. 2004 թ.

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը, թողարկման տարեթիվը՝ «2004», «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ» և «ՏԱՍԸ ԴՐԱՄ» բառերը:

Դարձերես՝ անվանական արժեքը՝ «10 ԴՐԱՄ», զարդանախշեր:

Էսքիզների հեղինակ՝ Կարապետ Աբրահամյան:

Հատվել է Լեհաստանի դրամահատարանում:

10 dram

Year of issue	2004
Metal	aluminum alloy
Weight	1,30 g
Diameter	20,0 mm
Edge	ribbed
In circulation since	01. 12. 2004

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia, year of issue "2004", inscriptions "REPUBLIC OF ARMENIA" and "TEN DRAM" in Armenian.

Reverse: nominal value "10 DRAM", ornament.

Designed by Karapet Abrahamyan.

Minted in the Mint of Poland.

20 դրամ

Թողարկման տարեթիվը	2003
Մետաղը	պղնձապատ պողպատ
Քաշը	2,75 գ
Տրամագիծը	20,5 մմ
Դրամատուրքը	հարթ
Շրջանառության մեջ է	01. 01. 2003 թ.

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը, թողարկման տարեթիվը՝ «2003», «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ» և «ՔՍԱՆ ԴՐԱՄ» բառերը:

Դարձերես՝ անվանական արժեքը՝ «20 ԴՐԱՄ», զարդանախշեր:

Էսքիզների հեղինակ՝ Կարապետ Աբրահամյան:

Հատվել է Լեհաստանի դրամահատարանում:

20 dram

Year of issue	2003
Metal	copper plated steel
Weight	2,75 g
Diameter	20,5 mm
Edge	even
In circulation since	01. 01. 2003

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia, year of issue "2003", inscriptions "CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF ARMENIA" and "TWENTY DRAM" in Armenian.

Reverse: nominal value "20 DRAM", ornament.

Designed by Karapet Abrahamyan.

Minted in the Mint of Poland.

50 դրամ

Թողարկման տարեթիվը	2003
Մետաղը	արույրապատ պողպատ
Քաշը	3,5 գ
Տրամագիծը	21,5 մմ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Շրջանառության մեջ է	31. 03. 2003 թ.

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը, թողարկման տարեթիվը՝ «2003», «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ» և «ՀԻՍՈՒՆ ԴՐԱՄ» բառերը:

Դարձերես՝ անվանական արժեքը՝ «50 ԴՐԱՄ», զարդանախշեր:

Էսքիզների հեղինակ՝ Կարապետ Աբրահամյան:

Հատվել է Լեհաստանի և Ֆինլանդիայի դրամահատարաններում:

50 dram

Year of issue	2003
Metal	brass plated steel
Weight	3,5 g
Diameter	21,5 mm
Edge	ribbed
In circulation since	31. 03. 2003

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia, year of issue "2003", inscriptions "CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF ARMENIA" and "FIFTY DRAM" in Armenian.

Reverse: nominal value "50 DRAM", ornament.

Designed by Karapet Abrahamyan.

Minted in the Mint of Poland and the Mint of Finland.

100 դրամ

Թողարկման տարեթիվը	2003
Մետաղը	նիկելապատ պողպատ
Քաշը	4,0 գ
Տրամագիծը	22,5 մմ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Շրջանառության մեջ է	31. 03. 2003 թ.

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը, թողարկման տարեթիվը՝ «2003», «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ» և «ՀԱՐՅՈՒՐ ԴՐԱՄ» բառերը:

Դարձերես՝ անվանական արժեքը՝ «100 ԴՐԱՄ», զարդանախշեր:

Էսիզների հեղինակ՝ Կարապետ Աբրահամյան:

Հատվել է Լեհաստանի դրամահատարանում:

100 dram

Year of issue	2003
Metal	nickel plated steel
Weight	4,0 g
Diameter	22,5 mm
Edge	ribbed
In circulation since	31. 03. 2003

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia, year of issue "2003", inscriptions "CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF ARMENIA" and "ONE HUNDRED DRAM" in Armenian.

Reverse: nominal value "100 DRAM", ornament.

Designed by Karapet Abrahamyan.

Minted in the Mint of Poland.

200 դրամ

Թողարկման տարեթիվը	2003
Մետաղը	պղնձի, նիկելի և ալյումինի համաձուլվածք
Քաշը	4,5 գ
Տրամագիծը	24,0 մմ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Շրջանառության մեջ է	31. 03. 2003 թ.

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը, թողարկման տարեթիվը՝ «2003», «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ» և «ԵՐԿՈՒ ՀԱՐՅՈՒՐ ԴՐԱՄ» բառերը:

Դարձերես՝ անվանական արժեքը՝ «200 ԴՐԱՄ», զարդանախշեր:

Էսքիզների հեղինակ՝ Կարապետ Աբրահամյան:

Հատվել է Լեհաստանի դրամահատարանում:

200 dram

Year of issue	2003
Metal	copper, nickel, aluminum alloy
Weight	4,5 g
Diameter	24,0 mm
Edge	ribbed
In circulation since	31. 03. 2003

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia, year of issue "2003", inscriptions "CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF ARMENIA" and "TWO HUNDRED DRAM" in Armenian.

Reverse: nominal value "200 DRAM", ornament.

Designed by Karapet Abrahamyan.

Minted in the Mint of Poland.

500 դրամ

Թողարկման տարեթիվը	2003
Մետաղը	ներքին շրջան՝ պղինձ-նիկելի համաձուլվածք արտաքին շրջան՝ պղինձ-նիկելի և ալյումինի համաձուլվածք
Քաշը	5,0 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Դրամատուրքը	ընդհատվող ատամնավոր
Շրջանառության մեջ է	31. 03. 2003 թ.

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը, թողարկման տարեթիվը՝ «2003», «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ» մակագրությունը:

Դարձերես՝ անվանական արժեքը՝ «500 ԴՐԱՄ», զարդանախշեր:

Էսքիզների հեղինակ՝ Կարապետ Աբրահամյան:

Հատվել է Լեհաստանի դրամահատարանում:

500 dram

Year of issue	2003
Metal	inner ring: copper-nickel alloy outer ring: copper-nickel-aluminum alloy
Weight	5,0 g
Diameter	22,0 mm
Edge	interrupted ribbed
In circulation since	31. 03. 2003

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia, year of issue "2003", inscription "CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF ARMENIA" in Armenian.

Reverse: nominal value "500 DRAM", ornament.

Designed by Karapet Abrahamyan.

Minted in the Mint of Poland.

ՇՐՋԱՆԱՌՈՒ ՀԻՇԱՏԱԿԱՅԻՆ ՄԵՏԱՂԱԴՐԱՄՆԵՐ

CIRCULATION COMMEMORATIVE COINS

Շախմատի 32-րդ օլիմպիադա

Թողարկման տարեթիվը	1996
Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը	պղնձի և նիկելի համաձուլվածք
Քաշը	10,8 գ
Տրամագիծը	29,5 մմ
Որակը	սովորական
Դրամաշուրթը	ատամնավոր
Շրջանառության մեջ է	04. 07. 1996 թ.

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը, անվանական արժեքը՝ «100 ԴՐԱՄ», թողարկման տարեթիվը՝ «1996», «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ» մակագրությունը:

Դարձերես՝ Շախմատի 32-րդ օլիմպիադայի պատկերանիշը՝ արագիլ շախմատի տախտակով, օլիմպիադայի անցկացման տարեթիվը՝ «1996», և «XXXII CHESS OLYMPIAD», «YEREVAN ARMENIA» մակագրությունները:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հրաչյա Ասլանյան:

Հատվել է Լեհաստանի դրամահատարանում:

The 32nd Chess Olympiad

Year of issue	1996
Nominal value	100 dram
Metal	copper-nickel alloy
Weight	10,8 g
Diameter	29,5 mm
Quality	uncirculated
Edge	ribbed
In circulation since	04. 07. 1996

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia, nominal value "100 DRAM", year of issue "1996", inscription "REPUBLIC OF ARMENIA" in Armenian.

Reverse: the logotype of the 32nd Chess Olympad - a stork with chessboard, the year the Olympiad took place - "1996" and inscriptions "XXXII CHESS OLYMPIAD", "YEREVAN", "ARMENIA" in English.

Designed by Hrachya Aslanyan.

Minted in the Mint of Poland.

Եղիշե Չարենցի ծննդյան 100-ամյակ

Թողարկման տարեթիվը	1997
Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը	պղնձի և նիկելի համաձուլվածք
Քաշը	10,8 գ
Տրամագիծը	29,5 մմ
Որակը	սովորական
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Շրջանառության մեջ է	06. 10. 1997 թ.

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը, անվանական արժեքը՝ «100 ԴՐԱՄ», թողարկման տարեթիվը՝ «1997», «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ» մակագրությունը:

Դարձերես՝ Չարենցի դիմապատկերը, «ՉԱՐԵՆՑ 100» և «CHARENTS» բառերը, «1897-1997» տարեթվերը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հրաչյա Ասլանյան:

Հատվել է Մեծ Բրիտանիայի արքայական դրամահատարանում:

The 100th anniversary of birth of Yeghishe Charents

Year of issue	1997
Nominal value	100 dram
Metal	copper-nickel alloy
Weight	10,8 g
Diameter	29,5 mm
Quality	uncirculated
Edge	ribbed
In circulation since	06. 10. 1997

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia, nominal value "100 DRAM", year of issue "1997", inscription "REPUBLIC OF ARMENIA" in Armenian.

Reverse: portrait of Yeghishe Charents, inscriptions "CHARENTS 100" in Armenian and "CHARENTS" in English and "1897-1997".

Designed by Hrachya Aslanyan.

Minted in the Royal Mint, Great Britain.

Անահիտ աստվածուհի

Թողարկման տարեթիվը	1997
Անվանական արժեքը	25 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	ոսկի, 900⁰
Քաշը	4,3 գ
Տրամագիծը	18,0 մմ
Որակը	սովորական
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Շրջանառության մեջ է	05. 07. 1997 թ.

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը, անվանական արժեքը՝ «25 000 ԴՐԱՄ», թողարկման տարեթիվը՝ «1997» և «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ» մակագրությունը:

Դարձերես՝ Անահիտ աստվածուհու դիմահանդակը, «ԱՆԱՀԻՏ» և «ANAHIT» բառերը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հրաչյա Ասլանյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արհայական դրամահատարանում:

Goddess Anahit

Year of issue	1997
Nominal value	25 000 dram
Metal and alloy	gold, 900⁰
Weight	4,3 g
Diameter	18,0 mm
Quality	uncirculated
Edge	ribbed
In circulation since	05. 07. 1997

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia, nominal value "25 000 DRAM", year of issue "1997", inscription "REPUBLIC OF ARMENIA" in Armenian.

Reverse: the head of Goddess Anahit, inscriptions "ANAHIT" in Armenian and English.

Designed by Hrachya Aslanyan.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Հայաստանի Հանրապետության մարզեր և Երևան

Մեսաղադրամները նվիրված են ՀՀ տասը մարզերին և Երևան մայրաքաղաքին: Շարքը բաղկացած է 11 տեսակի տարբեր դիմերեսներով և նույնատիպ դարձերեսներով մեսաղադրամներից:
Դարձերես՝ անվանական արժեքը՝ «50 ԴՐԱՄ», զարդանախշեր:

Թողարկման տարեթիվը	2012
Անվանական արժեքը	50 դրամ
Մեսաղը	արույրապատ պողպատ
Քաշը	3,5 գ
Տրամագիծը	21,5 մմ
Որակը	սովորական
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Շրջանառության մեջ է	25. 06. 2012 թ.

Էսխիզների հեղինակներ՝ Էդուարդ Կուրղինյան (դիմերեսներ) և Կարապետ Աբրահամյան (դարձերես):
Հատվել է Ֆինլանդիայի դրամահատարանում:

Marzes of the Republic of Armenia and Yerevan

The coins are dedicated to 10 marzes (provinces) of the Republic of Armenia and Yerevan, the capital of the Republic of Armenia. The series comprises 11 types of coins with different obverse sides and the same reverse side.
Reverse: nominal value "50 DRAM", ornament.

Year of issue	2012
Nominal value	50 dram
Metal	brass plated steel
Weight	3,5 g
Diameter	21,5 mm
Quality	uncirculated
Edge	ribbed
In circulation since	25. 06. 2012

Designed by Eduard Kurghinyan (obverses) and Karapet Abrahamyan (reverse).
Minted in the Mint of Finland.

Դիմերեսի նկարագրությունը

Obverse description

Երևան

Սասունցի Դավթի արձանը Երևանի երկաթուղային կայարանի շենքի պատկերի ֆոնի վրա, «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ» և «ԵՐԵՎԱՆ» մակագրությունները:

Yerevan

The statue to David of Sasoun against the background of the Yerevan Railway Station building, inscriptions "CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF ARMENIA" and "YEREVAN" in Armenian.

Վայոց ձոր

Քարայծ, «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ» և «ՎԱՅՈՑ ՁՈՐԻ ՄԱՐԶ» մակագրությունները:

Vayots Dzor

Chamois, inscriptions "CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF ARMENIA" and "MARZ OF VAYOTS DZOR" in Armenian.

Կոտայք

Գառնիի հեթանոսական տաճարը, «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ» և «ԿՈՏԱՅՔԻ ՄԱՐԶ» մակագրությունները:

Kotayk

The pagan temple of Garni, inscriptions "CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF ARMENIA" and "MARZ OF KOTAYK" in Armenian.

Արագածոտն

Բյուրականի աստղադիտարանը, «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ» և «ԱՐԱԳԱԾՈՏՆԻ ՄԱՐԶ» մակագրություններ:

Aragatsotn

The Byurakan Observatory, inscriptions "CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF ARMENIA" and "MARZ OF ARAGATSOTN" in Armenian.

Արարատ

Խոր Վիրապը՝ Արարատ լեռան պատկերի ֆոնի վրա, «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ» և «ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶ» մակագրություններ:

Ararat

Khor Virap Monastery with the Mountain Ararat on the background, inscriptions "CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF ARMENIA" and "MARZ OF ARARAT" in Armenian.

Գեղարքունիք

Սևանի թերակղզին, «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ» և «ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶ» մակագրություններ:

Gegharkunik

Peninsula of the Lake Sevan, inscriptions "CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF ARMENIA" and "MARZ OF GEGHARKUNIK" in Armenian.

Շիրակ

Ֆայտոն, «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ» և «ՇԻՐԱԿԻ ՄԱՐԶ» մակագրություններ:

Shirak

A phaeton, inscriptions "CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF ARMENIA" and "MARZ OF SHIRAK" in Armenian.

Տավուշ

Տավուշի բերդը, «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ» և «ՏԱՎՈՒՇԻ ՄԱՐԶ» մակագրությունները:

Tavoush

The Tavoush Fortress, inscriptions "CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF ARMENIA" and "MARZ OF TAVOUSH" in Armenian.

Սյունիք

Հատված Սյունիքի դարպասներից, «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ» և «ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶ» մակագրությունները:

Syunik

A part of the Syunik Gates, inscriptions "CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF ARMENIA" and "MARZ OF SYUNIK" in Armenian.

Արմավիր

Հատված Սարդարապատի հուշահամալիրից, «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ» և «ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶ» մակագրությունները:

Armavir

A part of the Sardarapat Memorial Complex, inscriptions "CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF ARMENIA" and "MARZ OF ARMAVIR" in Armenian.

Լոռի

Հաղպատի եկեղեցական համալիրը, «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ» և «ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶ» մակագրությունները:

Lori

The monastery complex of Haghpat, inscriptions "CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF ARMENIA" and "MARZ OF LORI" in Armenian.

ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԴՐԱՄՆԵՐ

INVESTMENT COINS

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

«Նոյյան տապան» ներդրումային դրամները թողարկվել են 7 ֆաբային տարբերակներով:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը, դրամի անվանական արժեքը, թողարկման տարեթիվը և «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ» և «REPUBLIC OF ARMENIA» մակագրությունները:

Դարձերես՝ Նոյյան տապանը, աղավնին՝ ձիթենու ճյուղը կտցին, Արարատ լեռը՝ արևածագի ֆոնին, «ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ» և «NOAH'S ARK» մակագրությունները:

Էսքիզների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուրղինյան:

Հատվել են «Geiger Edelmetalle» դրամահատարանում, Գերմանիա:

NOAH'S ARK

"NOAH'S ARK" investment coins have been issued in 7 weight variety.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia, nominal value, year of issue and the words "ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ" in Armenian and "REPUBLIC OF ARMENIA".

Reverse: the Noah's Ark, a dove with an olive branch in the beak, the Mountain Ararat, inscriptions "ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ" and "NOAH'S ARK".

Designed by Eduard Kurghinyan.

Minted in the Geiger Edelmetalle GmbH, Germany.

100 դրամ

Թողարկման տարեթվերը	2011, 2012, 2013
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 999⁰
Քաշը	1/4 տրոյան ունցիա
Տրամագիծը	20,18 մմ
Որակը	սովորական
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	մինչև 2 000 000 հատ յուրաքանչյուր տարվա համար
Շրջանառության մեջ է	14. 11. 2011 թ., 02. 04. 2012 թ., 04. 03. 2013 թ.:

200 դրամ

Թողարկման տարեթվերը	2011, 2012, 2013
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 999⁰
Քաշը	1/2 տրոյան ունցիա
Տրամագիծը	27,66 մմ
Որակը	սովորական
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	մինչև 2 000 000 հատ յուրաքանչյուր տարվա համար
Շրջանառության մեջ է	14. 11. 2011 թ., 02. 04. 2012 թ., 04. 03. 2013 թ.:

100 dram

Years of issue	2011, 2012, 2013
Metal and alloy	silver, 999⁰
Weight	1/4 oz
Diameter	20,18 mm
Quality	uncirculated
Edge	ribbed
Quantity	up to 2 000 000 pcs per year
In circulation since	14. 11. 2011, 02. 04. 2012, 04. 03. 2013.

200 dram

Years of issue	2011, 2012, 2013
Metal and alloy	silver, 999⁰
Weight	1/2 oz
Diameter	27,66 mm
Quality	uncirculated
Edge	ribbed
Quantity	up to 2 000 000 pcs per year
In circulation since	14. 11. 2011, 02. 04. 2012, 04. 03. 2013.

500 դրամ

Թողարկման տարեթվերը	2011, 2012, 2013
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 999⁰
Քաշը	1 տրոյան ունցիա
Տրամագիծը	38,60 մմ
Որակը	սովորական
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տրախանակը	մինչև 8 000 000 հատ յուրաքանչյուր տարվա համար
Շրջանառության մեջ է	27. 06. 2011 թ., 02. 04. 2012 թ., 04. 03. 2013 թ.:

500 dram

Years of issue	2011, 2012, 2013
Metal and alloy	silver, 999⁰
Weight	1 oz
Diameter	38,60 mm
Quality	uncirculated
Edge	ribbed
Quantity	up to 8 000 000 pcs per year
In circulation since	27. 06. 2011, 02. 04. 2012, 04. 03. 2013.

1 000 դրամ

Թողարկման տարեթվերը	2011, 2013
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 999⁰
Քաշը	5 տրոյան ունցիա
Տրամագիծը	60,15 մմ
Որակը	սովորական
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տրախանակը	մինչև 500 000 հատ յուրաքանչյուր տարվա համար
Շրջանառության մեջ է	10. 01. 2012 թ., 04. 03. 2013 թ.:

1 000 dram

Years of issue	2011, 2013
Metal and alloy	silver, 999⁰
Weight	5 oz
Diameter	60,15 mm
Quality	uncirculated
Edge	ribbed
Quantity	up to 500 000 pcs per year
In circulation since	10. 01. 2012, 04. 03. 2013.

5 000 դրամ

Թողարկման տարեթվերը	2012, 2013
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 999⁰
Քաշը	10 տրոյան ունցիա
Տրամագիծը	75,50 մմ
Որակը	սովորական
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տրախանակը	մինչև 500 000 հաս յուրաքանչյուր տարվա համար
Շրջանառության մեջ է	10. 01. 2012 թ., 04. 03. 2013 թ.:

10 000 դրամ

Թողարկման տարեթվերը	2012, 2013
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 999⁰
Քաշը	1 կգ
Տրամագիծը	100,00 մմ
Որակը	սովորական
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տրախանակը	մինչև 500 000 հաս յուրաքանչյուր տարվա համար
Շրջանառության մեջ է	10. 01. 2012 թ., 04. 03. 2013 թ.:

5 000 dram

Years of issue	2012, 2013
Metal and alloy	silver, 999⁰
Weight	10 oz
Diameter	75,50 mm
Quality	uncirculated
Edge	ribbed
Quantity	up to 500 000 pcs per year
In circulation since	10. 01. 2012, 04. 03. 2013.

10 000 dram

Years of issue	2012, 2013
Metal and alloy	silver, 999⁰
Weight	1 kg
Diameter	100,00 mm
Quality	uncirculated
Edge	ribbed
Quantity	up to 500 000 pcs per year
In circulation since	10. 01. 2012, 04. 03. 2013.

20 000 դրամ

Թողարկման տարեթվերը	2012, 2013
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 999⁰
Քաշը	5 կգ
Տրամագիծը	149,62 մմ
Որակը	սովորական
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տրախանակը	մինչև 50 000 հատ յուրաքանչյուր տարվա համար
Շրջանառության մեջ է	10. 01. 2012 թ., 04. 03. 2013 թ.:

20 000 dram

Years of issue	2012, 2013
Metal and alloy	silver, 999⁰
Weight	5 kg
Diameter	149,62 mm
Quality	uncirculated
Edge	ribbed
Quantity	up to 50 000 pcs per year
In circulation since	10. 01. 2012, 04. 03. 2013.

1000
դրամ dram
REPUBLIC
OF ARMENIA
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԱՐՄԱՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ
1903-2003
ԹԵՈՂՈՍ ՌՈՇԿՈՏՈՎԻՉ
1850
ՀԱՅՈՑ ԳՐԵՐԻ ԳՅՈՒՏԻ
1600
ամյակ
1600 ANNIVERSARY OF ARMENIAN ALPHABET
ԱՆԻ
1050
Panthera pardus tulliana
ԱՌԱՍՊԱԼԱՄԱՐԿԱՆ ԸՆՏԱՆՈՒՇ

ՀՈՒՇԱԴՐԱՄՆԵՐ

COLLECTOR COINS

ՀԱՅՈՑ ՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ARMENIAN STATEHOOD

Արցախ

Հուշադրամը նվիրված է Արցախին՝ իր հարատև եկեղեցիներով և սարերով, ազատասեր ու հպարտ մարդկանցով:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ Արցախը խորհրդանշող՝ Ս. Բաղդասարյանի «Մենք ենք, մեր լեռները» հուշարձանը, հայկական եկեղեցի, արծիվ, սուր և վահան:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հրաչյա Ասլանյան:

Հատվել է ԱՄՆ «Almar Import Export» դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 1994:

Անվանական արժեքը	25 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 999⁰
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	38,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	հարթ, գրվածոով
Տպաքանակը	5 000 հատ

Artsakh

The coin is dedicated to Artsakh with its eternal churches and mountains, freedom-loving and proud people.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: the monument "We and Our Highland" by S. Baghdasaryan which symbolizes Artsakh, an image of Armenian church, eagle, sword and shield.

Designed by Hrachya Aslanyan.

Minted in the Almar Import Export Co, USA.

Year of issue 1994.

Nominal value	25 dram
Metal and alloy	silver, 999⁰
Weight	31,1 g
Diameter	38,0 mm
Quality	proof
Edge	even, inscribed
Quantity	5 000 pcs

«Հայոց պետականություն»

(5 հուշադրամ)

"Armenian Statehood"

(*5 collector coins*)

Շարքը նվիրված է հայոց պետականությանը և ներառում է «Ազգային ժողովի շենքը», «Կիլիկյան թագավորություն», «Արտաշեսյան թագավորություն», «Արշակունյաց թագավորություն» և «Բագրատունյաց թագավորություն» հուշադրամները:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հրաչյա Ասլանյան:

Հատվել են ԱՄՆ «Lialoosin» դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 1995:

Անվանական արժեքը	500 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 999⁰
Քաշը	155,5 գ
Տրամագիծը	63,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	հարթ, գրվածոով
Տպաքանակը	300 հատ յուրաքանչյուր տեսակից

The series is dedicated to the Armenian statehood and comprises "National Assembly Building", "Kingdom of Cilicia", "Artashesian Kingdom", "Arshakuni Kingdom" and "Bagratuni Kingdom" collector coins.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Designed by Hrachya Aslanyan.

Minted in the Lialoosin Co, USA.

Year of issue 1995.

Nominal value	500 dram
Metal and alloy	silver, 999⁰
Weight	155,5 g
Diameter	63,0 mm
Quality	proof
Edge	even, inscribed
Quantity	300 pcs per type

Ազգային ժողովի շենքը

«Ազգային ժողովի շենքը» հուշադրամը «Հայոց պետականություն» շարքի առաջին հուշադրամն է:

Դարձերես՝ ՀՀ Ազգային ժողովի շենքը (կառուցվել է 1945-1954 թթ.՝ ճարտարապետ Մարկ Գրիգորյանի նախագծով):

National Assembly Building

The coin "National Assembly Building" opens "Armenian Statehood" series of coins.

Reverse: the building of the National Assembly of the Republic of Armenia (built in the period 1945-1954 by architect Mark Grigoryan).

Կիլիկյան թագավորություն

Հուշադրամը նվիրված է Կիլիկիայի հայկական պետությանը, որն ունեցել է զարգացման երկու ժամանակաշրջան՝ Մեծ իշխանապետության (1080-1198 թթ.) և թագավորության (1198-1375 թթ.):

Դարձերես՝ ՀՀ զինանշանից մի հատված՝ Կիլիկիայի հայկական պետության զինանշանի մի մասը՝ թաթով խաչը բռնած առյուծ, և աստղազարդեր՝ ձախից ինը, իսկ աջից՝ յոթ:

Kingdom of Cilicia

The coin is dedicated to the Armenian Kingdom of Cilicia. The Kingdom went through two periods of development: the Principality (1080-1198) and the Kingdom (1198-1375).

Reverse: a fragment from the coat of arms of the Republic of Armenia - a part of the coat of arms of the Kingdom of Cilicia, showing the lion that holds the cross in his pad; there are nine starlets to the left and seven to the right of the image.

Արտաշեսյան թագավորություն

Հուշադրամը նվիրված է Արտաշեսյան թագավորական հարստությանը (Ք. ա. 189 - Ք. հ. 6 թթ.), որի հիմնադիրն է Արտաշես Ա-ն:

Դարձերես՝ ՀՀ զինանշանից մի հատված՝ Արտաշեսյան արքայատոհմի զինանշանի մի մասը՝ գլուխները շրջած երկու հանդիմակաց արծիվներ և ութաթև աստղ. պատկերից ներքև տեղադրված է յոթ աստղազարդ:

Artashesian Kingdom

The coin is dedicated to the Artashesian Kingdom (189 BC - 6 AD). The founder of the Kingdom is Artashes A.

Reverse: a fragment from the coat of arms of the Republic of Armenia - a part of the coat of arms of the Artashesian Kingdom, which depicts two eagles with their heads turned off and an octal star; there are seven starlets beneath the image.

Արշակունյաց թագավորություն

Հուշադրամը նվիրված է Արշակունյաց թագավորական հարստությանը (66-428 թթ.), որի հիմնադիրն է Տրդատ Ա-ն:

Դարձերես՝ ՀՀ զինանշանից մի հատված՝ Արշակունյաց արքայատոհմի զինանշանի մի մասը՝ երկգլխանի արծվի պատկերով, որից ներքև պատկերված է տասնմեկ աստղազարդ:

Arshakuni Kingdom

The coin is dedicated to the Arshakuni Kingdom of Armenia (66-428). The founder of Arshakuni Kingdom is Trdat A.

Reverse: a fragment from the coat of arms of the Republic of Armenia - a part of the coat of arms of the Arshakuni Kingdom, which depicts a double eagle; there are eleven starlets beneath the image.

Բագրատունյաց թագավորություն

Հուշադրամը նվիրված է Բագրատունյաց թագավորական հարստությանը (885-1045 թթ.), որի հիմնադիրն է Աշոտ Ա-ն:

Դարձերես՝ ՀՀ զինանշանից մի հատված՝ Բագրատունյաց թագավորության զինանշանի մի մասը, որը պատկերում է առյուծ՝ մեջքին խաչ. պատկերից ներքև՝ յոթ աստղազարդ:

Bagratuni Kingdom

The coin is dedicated to the Bagratuni Kingdom (885-1045). The founder of Bagratuni Kingdom is Ashot A.

Reverse: a fragment from the coat of arms of the Republic of Armenia - a part of the coat of arms of the Bagratuni Kingdom, which depicts a lion that carries a cross on the back; there are seven starlets beneath the image.

Հայաստանի Հանրապետության 10-ամյակ (1991 - 2001)

Հուշադրամը նվիրված է Հայաստանի Հանրապետության հռչակման 10-ամյակին (1991 թ. սեպտեմբերի 21):
Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:
Դարձերես՝ ՀՀ կառավարության շենքը:
Էսքիզների հեղինակ՝ Աննա Արուչյան:
Հատվել է Լիտվայի դրամահատարանում:
Թողարկման տարեթիվը՝ 2001:

Անվանական արժեքը	500 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	155,5 գ
Տրամագիծը	63,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրթը	հարթ, համարակալված
Տպաքանակը	200 հատ

10th Anniversary of the Republic of Armenia (1991 - 2001)

The coin is dedicated to the 10th anniversary of proclamation of the Republic of Armenia (September 21, 1991).
Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.
Reverse: the building of the Armenian Government.
Designed by Anna Arutchyan.
Minted in the Mint of Lithuania.
Year of issue 2001.

Nominal value	500 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	155,5 g
Diameter	63,0 mm
Quality	proof
Edge	even, numbered
Quantity	200 pcs

Հայաստանի Հանրապետության 15-ամյակ (1991 - 2006)

Հուշադրամը նվիրված է Հայաստանի Հանրապետության հռչակման 15-ամյակին (1991 թ. սեպտեմբերի 21):

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ ՀՀ նախագահի նստավայրը՝ Արարատ լեռան ֆոնի վրա, և Հայաստանի Հանրապետության անկախության 15-ամյակի պատկերանիշը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Ուրսուլա Վալեժակ:

Հատվել է Լեհաստանի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2006:

Անվանական արժեքը	5 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	168,1 գ
Տրամագիծը	63,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրթը	հարթ, համարակալված
Տպաքանակը	300 հատ

15th Anniversary of the Republic of Armenia (1991 - 2006)

The coin is dedicated to the 15th anniversary of proclamation of the Republic of Armenia (September 21, 1991).

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: the residence of the President of the Republic of Armenia against the background of the Mountain Ararat, the logotype of the 15th anniversary of the Republic of Armenia.

Designed by Ursula Walerzak.

Minted in the Mint of Poland.

Year of issue 2006.

Nominal value	5 000 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	168,1 g
Diameter	63,0 mm
Quality	proof
Edge	even, numbered
Quantity	300 pcs

Հայաստանի Հանրապետության 20-ամյակ (1991 - 2011)

Հուշադրամը նվիրված է Հայաստանի Հանրապետության հռչակման 20-ամյակին (1991 թ. սեպտեմբերի 21):

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ արծիվ և կռունկ՝ որպես ազատության և խաղաղության խորհրդանիշեներ, և Հայաստանի Հանրապետության 20-ամյակի պատկերանիշը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հարություն Սամուելյան:

Հատվել է Ֆինլանդիայի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2011:

Անվանական արժեքը	5 000 դրամ
Մետաղը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	168,1 գ
Տրամագիծը	63,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	հարթ, համարակալված
Տպաքանակը	300 հատ

20th Anniversary of the Republic of Armenia (1991 - 2011)

The coin is dedicated to the 20th anniversary of proclamation of the Republic of Armenia (September 21, 1991).

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: an eagle and a crane, which stand respectively for freedom and peace, and the logotype of the 20th anniversary of the Republic of Armenia.

Designed by Haroutiun Samuelian.

Minted in the Mint of Finland.

Year of issue 2011.

Nominal value	5 000 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	168,1 g
Diameter	63,0 mm
Quality	proof
Edge	even, numbered
Quantity	300 pcs

Հայ զորավարներ
Armenian Commanders

Մարշալ Բաղրամյան 100

Հուշադրամը նվիրված է հայ ականավոր զորավար, Խորհրդային Միության մարշալ Հովհաննես Բաղրամյանի (1897-1982 թթ.) ծննդյան 100-ամյակին:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ մարշալ Բաղրամյանի դիմանկարը՝ Սարդարապատի հուշահամալիրի ֆոնի վրա:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հրաչյա Ասլանյան:

Հատվել է ԱՄՆ «Genesis International» դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 1997:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 999⁰
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	38,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	հարթ, գրվածքով
Տպաքանակը	1 200 հատ

Marshal Baghramyan 100

The coin is dedicated to the centenary of birth of Hovhannes Baghramyan (1897-1982), a prominent Armenian Military Commander, Marshal of the Soviet Union.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: the portrait of Marshal Baghramyan against the background of the Sardarapat Memorial Complex.

Designed by Hrachya Aslanyan.

Minted in the Genesis International Co, USA.

Year of issue 1997.

Nominal value	100 dram
Metal and alloy	silver, 999⁰
Weight	31,1 g
Diameter	38,0 mm
Quality	proof
Edge	even, inscribed
Quantity	1 200 pcs

Գարեգին Նժդեհ

Հուշադրամները նվիրված են ազգային հերոս, մեծ զորավար և Սյունյաց սպարապետ Գարեգին Նժդեհին (1886-1955 թթ.):

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ Գարեգին Նժդեհի դիմապատկերը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Աննա Առուչյան:

Հատվել են Լիտվայի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2001:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	38,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	հարթ, համարակալված
Տպաքանակը	արծաթե՝ 170 հատ, ոսկեզօծ արծաթե՝ 30 հատ

Garegin Nzhdeh

These coins are dedicated to Garegin Nzhdeh (1886-1955), a national hero, great commander and military leader of Syunik.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: the portrait of Garegin Nzhdeh.

Designed by Anna Arutchyan.

Minted in the Mint of Lithuania.

Year of issue 2001.

Nominal value	100 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	31,1 g
Diameter	38,0 mm
Quality	proof
Edge	even, numbered
Quantity	170 pcs silver, 30 pcs gold plated silver

Մարշալ Բաբաջանյան 100

Հուշադրամը նվիրված է հայ անվանի զորավար, ԽՍՀՄ զրահատանկային զորքերի գլխավոր մարշալ Համազասպ Բաբաջանյանի (1906-1977 թթ.) ծննդյան 100-ամյակին: Համազասպ Բաբաջանյանը 1944 թ. արժանացել է Սովետական Միության հերոսի կոչման:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ մարշալ Բաբաջանյանի դիմապատկերը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Կարեն Կոջոյան:

Հատվել է Չեխիայի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2006:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	38,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	500 հատ

Marshal Babajanyan 100

The coin is dedicated to the centenary of birth of Marshal Hamazasp Babajanyan (1906-1977), a well-known Armenian military commander, Chief Marshal of the USSR Armored Troops. In 1944 Hamazasp Babajanyan was rewarded as Hero of the Soviet Union.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: the portrait of Marshal Babajanyan.

Designed by Kojoyan.

Minted in the Czech Mint.

Year of issue 2006.

Nominal value	1 000 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	33,6 g
Diameter	38,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	500 pcs

Հայաստանի զինված ուժեր
Armed Forces of Armenia

Հայաստանի զինված ուժեր

Հուշադրամները նվիրված են Հայաստանի զինված ուժերին:
Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:
Դարձերես՝ ՀՀ «Մարտական խաչ» շքանշանը և Հայաստանի զինված ուժերի զինանշանը:
Էսքիզների հեղինակ՝ Հարություն Սամուելյան:
Հատվել են Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:
Թողարկման տարեթիվը՝ 2005:

Անվանական արժեքը	50 000 դրամ 5 000 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	ոսկի, 999⁰ արծաթ, 925⁰
Քաշը	8,6 գ / 31,1 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ / 38,0 մմ
Ձևը	կլոր / ութանկյուն
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	1 000 հատ / 500 հատ

Armed Forces of Armenia

The coins are dedicated to the Armed Forces of Armenia.
Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.
Reverse: an image of the Order of Combat Cross of the Republic of Armenia and the coat of arms of the Armed Forces of Armenia.
Designed by Haroutiun Samuelian.
Minted in the Royal Dutch Mint.
Year of issue 2005.

Nominal value	50 000 dram 5 000 dram
Metal and alloy	gold, 999⁰ silver, 925⁰
Weight	8,6 g / 31,1 g
Diameter	22,0 mm / 38,0 mm
Shape	round / octangular
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	1 000 pcs / 500 pcs

Հայոց բանակի կազմավորման 15-ամյակ

Հուշադրամը նվիրված է Հայոց բանակի կազմավորման 15-ամյակին (1992 թ. հունվարի 28):

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ ՀՀ բարձրագույն պարգևներից մեկը՝ «Տիգրան Մեծ» շքանշանը, և Հայաստանի զինված ուժերի զինանշանը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հարություն Սամուելյան:

Հատվել է Լեհաստանի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2007:

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	ոսկի, 900⁰
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրջը	ատամնավոր
Տպաքանակը	1 000 հատ

15th Anniversary of Formation of Armenian Army

The coin is dedicated to the 15th anniversary of formation of Armenian Army (January 28, 1992).

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: an image of one of top awards of the Republic of Armenia - the Order of Tigran the Great, and the coat of arms of the Armed Forces of Armenia.

Designed by Haroutiun Samuelian.

Minted in the Mint of Poland.

Year of issue 2007.

Nominal value	10 000 dram
Metal and alloy	gold, 900⁰
Weight	8,6 g
Diameter	22,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	1 000 pcs

Շուշիի ազատագրման 15-ամյակ

Հուշադրամը նվիրված է Շուշիի (Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետություն) ազատագրման 15-ամյակին (1992 թ. մայիսի 9):

Դիմերես՝ ճախրող արծիվ՝ հավերժության խորհրդանշանի ֆոնի վրա:

Դարձերես՝ «Շուշիի ազատագրման համար» մեդալը և Հայաստանի զինված ուժերի զինանշանը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հարություն Սամուելյան:

Հատվել է Լեհաստանի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2007:

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	ոսկի, 900⁰
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	1 000 հատ

15th Anniversary of Liberation of Shushi

The coin is dedicated to the 15th anniversary of liberation of Shushi, Republic of Nagorno-Karabakh (May 9, 1991).

Obverse: an eagle in a soar against the background of the sign of eternity.

Reverse: the Medal for Liberation of Shushi and the coat of arms of the Armed Forces of Armenia.

Designed by Haroutiun Samuelian.

Minted in the Mint of Poland.

Year of issue 2007.

Nominal value	10 000 dram
Metal and alloy	gold, 900⁰
Weight	8,6 g
Diameter	22,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	1 000 pcs

Հայոց բանակի կազմավորման 20-ամյակ

Հուշադրամները նվիրված են Հայոց բանակի կազմավորման 20-ամյակին (1992 թ. հունվարի 28):

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ ՀՀ բարձրագույն պարգևներից մեկը՝ «Հայրենիք» շքանշանը, և Հայաստանի զինված ուժերի զինանշանը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հարություն Սամուելյան:

Հատվել են Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2012:

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ 1 000 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	ոսկի, 900⁰ արծաթ, 925⁰
Քաշը	8,6 գ / 33,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ / 40,0 մմ
Ձևը	կլոր / ութանկյուն
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	500 հատ յուրաքանչյուր տեսակից

20th Anniversary of Formation of Armenian Army

The collector coins are dedicated to the 20th anniversary of formation of Armenian Army (January 28, 1992).

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: an image of one of top awards of the Republic of Armenia - the Order of Motherland, and the coat of arms of the Armed Forces of Armenia.

Designed by Haroutiun Samuelian.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 2012.

Nominal value	10 000 dram 1 000 dram
Metal and alloy	gold, 900⁰ silver, 925⁰
Weight	8,6 g / 33,6 g
Diameter	22,0 mm / 40,0 mm
Shape	round / octangular
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	500 pcs per type

Շուշիի ազատագրման 20-ամյակ

Հուշադրամը նվիրված է Շուշիի (Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետություն) ազատագրման 20-ամյակին (1992 թ. մայիսի 9):

Դիմերես՝ Շուշիի Սուրբ Ամենափրկիչ Ղազանչեցոց եկեղեցին:

Դարձերես՝ «Ոսկե արծիվ» շքանշանը, որը շնորհվում է «Արցախի հերոս» բարձրագույն կոչմանն արժանացած անձանց, և Հայաստանի զինված ուժերի զինանշանը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հարությունյան Սամուելյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2012:

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	ոսկի, 900⁰
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Որակը	պրուֆ
Տպաքանակը	500 հատ

20th Anniversary of Liberation of Shushi

The collector coin is dedicated to the 20th anniversary of liberation of Shushi, Republic of Nagorno-Karabakh (May 9, 1992).

Obverse: St Savior Church of Ghazanchetsots in Shushi.

Reverse: the Order "Golden Eagle" given to the persons who have been rewarded as a Hero of Artsakh. and the coat of arms of the Armed Forces of Armenia.

Designed by Haroutiun Samuelian.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 2012.

Nominal value	10 000 dram
Metal and alloy	gold, 900⁰
Weight	8,6 g
Diameter	22,0 mm
Edge	ribbed
Quality	proof
Quantity	500 pcs

Հայկական դրամներ
Armenian Currency

Ճախարակ

Հուշադրամը նվիրված է Հայաստանի Առաջին Հանրապետության 250 ռուբլի անվանական արժեքով թղթադրամի թողարկման 75-ամյա հոբելյանին:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ թղթադրամից մի հատված՝ ճախարակով թել մանող հայ կնոջ պատկերով:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հրաչյա Ասլանյան:

Հատվել է ԱՄՆ «Almar Import Export» դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 1994:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 999⁰
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	38,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	հարթ, գրվածքով
Տպաքանակը	5 000 հատ

Spindle

The coin is dedicated to the 75th anniversary of the banknote with nominal value of 250 ruble, which was issued by the First Republic of Armenia.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: a fragment from the banknote with an image of an Armenian woman spinning thread by spindle.

Designed by Hrachya Aslanyan.

Minted in the Almar Import Export Co, USA.

Year of issue 1994.

Nominal value	1 000 dram
Metal and alloy	silver, 999⁰
Weight	31,1 g
Diameter	38,0 mm
Quality	proof
Edge	even, inscribed
Quantity	5 000 pcs

Ազգային դրամի 5 տարին

Հուշադրամը նվիրված է Հայաստանի Հանրապետությունում ազգային արժույթի՝ դրամի, ներդրման 5-ամյակին: ՀՀ դրամը շրջանառության մեջ է դրվել 1993 թ. նոյեմբերի 22-ին՝ ՀՀ դրամաշրջանառության կարգավորման պետական հանձնաժողովի 1993 թ. նոյեմբերի 19-ի թիվ 15 որոշմամբ:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ ՀՀ 1993 թ. նմուշի 10-ից մինչև 500 դրամ անվանական արժեքներով թղթադրամները և զարդանախշ՝ հավերժության նշանի տեսքով:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հրաչյա Ասլանյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 1998:

Անվանական արժեքը	5 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 999⁰
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	38,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	հարթ, համարակալված
Տպաքանակը	500 հատ

5 Years of National Currency

The coin is dedicated to the 5th anniversary of introduction of the national currency in Armenia, the Dram.

Armenian national currency was put into circulation on November 22, 1993 based on Resolution No. 15, dated November 19, 1993, of the Armenian State Commission on Regulation of Money Circulation.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: Armenian banknotes of 1993 series with nominal value ranging from 10 to 500 dram and ornament in the form of the sign of eternity.

Designed by Hrachya Aslanyan.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 1998.

Nominal value	5 dram
Metal and alloy	silver, 999⁰
Weight	31,1 g
Diameter	38,0 mm
Quality	proof
Edge	even, numbered
Quantity	500 pcs

Ազգային դրամի 15 տարին

Հուշադրամը նվիրված է Հայաստանի Հանրապետությունում ազգային արժույթի՝ դրամի ներդրման 15-ամյակին:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը, վահան՝ հայկական թագավորությունների զինանշաններով, որն ունի ոսկեզօծ պատվածք:

Դարձերես՝ ՀՀ կենտրոնական բանկի պատկերանիշը և դրամի գրանշանը՝ ոսկեզօծ պատվածքով:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հարություն Սամուելյան:

Հատվել է Ավստրիայի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2008:

Անվանական արժեքը	5 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	168,1 գ
Տրամագիծը	63,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	հարթ, համարակալված
Տպաքանակը	500 հատ

15 Years of National Currency

The coin is dedicated to the 15th anniversary of introduction of the national currency in Armenia, the Dram.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia, the shield with gilt-cinctured depictions of the coat of arms of the Armenian kingdoms.

Reverse: the logotype of the Central Bank of Armenia and the graphical symbol of the Dram - both gilt-cinctured.

Designed by Haroutiun Samuelian.

Minted in the Austrian Mint.

Year of issue 2008.

Nominal value	5 000 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	168,1 g
Diameter	63,0 mm
Quality	proof
Edge	even, numbered
Quantity	500 pcs

Ազգային դրամի 20 տարին

Հուշադրամը նվիրված է Հայաստանի Հանրապետությունում ազգային արժույթի՝ դրամի ներդրման 20-ամյակին:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը, դրամի 20-ամյակի պատկերանիշը, ՀՀ թղթադրամների պաշտպանական հատկանիշները (գիլյոշ և պաշտպանական ներգիծ) ներկայացնող պատկերներ:

Դարձերես՝ ՀՀ կենտրոնական բանկի շենքը, ՀՀ թղթադրամների պաշտպանական հատկանիշները (գիլյոշ և թափանցիկ պատկեր) ներկայացնող պատկերներ:

Էսքիզների հեղինակ՝ Վարդան Վարդանյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2013:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	արծաթ, 999⁰
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	38,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	հարթ, համարակալված
Տպաքանակը	500 հատ

20 Years of National Currency

The coin is dedicated to the 20th anniversary of introduction of the national currency in Armenia, the Dram.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia, the logotype of the 20th anniversary, depictions resembling security features of Armenian banknotes (guilloche and security thread).

Reverse: the building of the Central Bank of Armenia, depictions resembling security features of Armenian banknotes (guilloche and see-through register).

Designed by Vardan Vardanyan.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 2013.

Nominal value	1 000 dram
Metal and alloy	silver, 999⁰
Weight	31,1 g
Diameter	38,0 mm
Quality	proof
Edge	even, numbered
Quantity	500 pcs

ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ԵՎ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՆՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ARMENIA AND INTERNATIONAL COMMUNITY

ՄԱԿ - 50

Հուշադրամը նվիրված է Միավորված ազգերի կազմակերպության հիմնադրման 50-ամյա հոբելյանին:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ Արենի գյուղի Սբ. Աստվածածին եկեղեցու բարավորից մի դրվագ, երկու խաչ և ՄԱԿ-50-ի պատկերանիշը:

Հատվել է Մեծ Բրիտանիայի արհայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 1995:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	28,28 գ
Տրամագիծը	38,61 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	մինչև 100 000 հատ

UN - 50

The coin is dedicated to the 50th anniversary of establishment of the United Nations Organization.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: a scene from tympanum of the western portal of the church The Blessed Virgin in the village Areni, two crosses and the UN-50 logotype.

Minted in the Royal Mint, Great Britain.

Year of issue 1995.

Nominal value	100 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	28,28 g
Diameter	38,61 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	up to 100 000 pcs

Հայաստան-Սփյուռք համաժողով

Հուշադրամը նվիրված է Հայաստան-Սփյուռք առաջին համահայկական համաժողովին, որն անցկացվել է Երևանում 1999 թ. սեպտեմբերի 22-ից 23-ը:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ ծառի խորհրդանշական պատկեր, «Սեպտեմբեր 99 Երևան» մակագրությունը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հրաչյա Ասլանյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 1999:

Անվանական արժեքը	5 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 999⁰
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	38,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	հարթ, համարակալված
Տպաքանակը	500 հատ

Armenia-Diaspora Forum

The coin is dedicated to the Armenia-Diaspora Forum, which was held in Yerevan on September 22-23, 1999.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: a symbolic image of a tree, inscription "September 99 Yerevan".

Designed by Hrachya Aslanyan.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 1999.

Nominal value	5 000 dram
Metal and alloy	silver, 999⁰
Weight	31,1 g
Diameter	38,0 mm
Quality	proof
Edge	even, numbered
Quantity	500 pcs

Նոր հազարամյակ

Հուշադրամը նվիրված է նոր հազարամյակին:
Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:
Դարձերես՝ զարդանախշերից բաղկացած շրջանագծի մեջ վիշապին հաղթող՝ ձիուն հեծած Սբ. Գևորգ Ամենափրկչի պատկերը:
Էսքիզների հեղինակ՝ Մկրտիչ Մաթևոսյան:
Հատվել է Մեծ Բրիտանիայի արքայական դրամահատարանում:
Թողարկման տարեթիվը՝ 2000:

Անվանական արժեքը	2 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	28,28 գ
Չափը	38,61 մմ
Որակը	պրուֆ
Ձևը	ութանկյուն
Դրամաշուրթը	հարթ
Տպաքանակը	մինչև 30 000 հատ

New Millennium

The coin is dedicated to the New Millennium.
Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.
Reverse: in the ornament circle St Gevorg the Savior riding a horse and being the one who has beaten the dragon.
Designed by Mkrtich Matevosyan.
Minted in the Royal Mint, Great Britain.
Year of issue 2000.

Nominal value	2 000 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	28,28 g
Size	38,61 mm
Quality	proof
Shape	octangular
Edge	even
Quantity	up to 30 000 pcs

Հայաստանը Եվրախորհրդի անդամ

Հուշադրամը նվիրված է Հայաստանի Հանրապետության անդամակցությանը Եվրախորհրդին (2001 թ. հունվարի 25):

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ Եվրախորհրդի պատկերանիշը և հավերժության նշանի մի հատված:

Էսքիզների հեղինակ՝ Աննա Արուչյան:

Հատվել է Լիտվայի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2001:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	38,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	հարթ, համարակալված
Տպաքանակը	200 հատ

Armenia - a Member of European Council

The coin commemorates Armenia's membership to the European Council (since January 25, 2001).

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: the logotype of the European Council and a fragment from the sign of eternity.

Designed by Anna Arutchyan.

Minted in the Mint of Lithuania.

Year of issue 2001.

Nominal value	100 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	31,1 g
Diameter	38,0 mm
Quality	proof
Edge	even, numbered
Quantity	200 pcs

Միջազգային բևեռային տարի

Հուշադրամը նվիրված է Ֆրիտյոֆ Նանսենին և թողարկվել է «Միջազգային բևեռային տարի 2007-2008» ծրագրի շրջանակում:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ Ֆրիտյոֆ Նանսենի կիսադեմը, առագաստանավի և բևեռախույզների պատկերներ և «Միջազգային բևեռային տարի 2007-2008» ծրագրի պատկերանիշը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Ռոբերտ Կոտովիչ:

Հատվել է Լեհաստանի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2006:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	28,28 գ
Տրամագիծը	38,61 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	հարթ
Տպաքանակը	մինչև 10 000 հատ

International Polar Year

The coin is dedicated to Fridtjof Nansen and has been issued under the "International Polar Year 2007-2008" program.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: the profile of Fridtjof Nansen, a sailboat and polar explorers, and the logotype of the "International Polar Year 2007-2008" program.

Designed by Robert Kotowicz.

Minted in the Mint of Poland.

Year of issue 2006.

Nominal value	100 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	28,28 g
Diameter	38,61 mm
Quality	proof
Edge	even
Quantity	up to 10 000 pcs

Վիեննայի Մխիթարյան միաբանության հիմնադրման 200-ամյակ

Հուշադրամը նվիրված է Վիեննայի Մխիթարյան միաբանության հիմնադրման 200-ամյակին: Մխիթարյան միաբանությունը հայ կաթոլիկ եկեղեցու վանականների կրոնական և մշակութային միաբանություն է Վենետիկում և Վիեննայում: Այն հիմնել է Մխիթար Սեբաստացին 1701 թ. Կ. Պոլսում՝ հոգևոր, ուսումնական, կրթական, գիտական և մշակութային գործունեություն ծավալելու նպատակով:

Դիմերես՝ Վիեննայի միաբանության գրաղահոցը և 1775 թ. մայիսի 30-ին կայսրուհի Մարիա Թերեզայի կողմից տրված հատուկ արտոնագիրը, որով ճանաչվել է Մխիթարյան միաբանության կրոնական կարգը:

Դարձերես՝ Վիեննայի միաբանության շքամուտքը և Միաբանության պատկերանիշը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուրղինյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2011:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	500 հատ

200th Anniversary of Establishment of the Mechitarists Congregation in Vienna

The coin is dedicated to the 200th anniversary of establishment of the Mechitarists Congregation in Vienna. The Mechitarists Congregation is a religious and cultural congregation of monks of the Armenian Catholic Church in Venice and Vienna. The Congregation was founded by Mechitar of Sebastia in 1701 in Constantinople in order to evolve spiritual, educational, scientific and cultural activities.

Obverse: the stack of the Vienna Congregation and the special patent, which was given by the empress Maria Teresa on May 30, 1775, acknowledging the religious status of the Congregation.

Reverse: the portal of the Vienna Congregation and the logotype of the Congregation.

Designed by Eduard Kurghinyan.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 2011.

Nominal value	1 000 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	33,6 g
Diameter	40,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	500 pcs

Հավաքական անվտանգության մասին պայմանագիր և պայմանագրի կազմակերպություն

Հուշադրամը նվիրված է Հավաքական անվտանգության մասին պայմանագրի (ՀԱՊ) ստորագրման 20-ամյակին և Հավաքական անվտանգության մասին պայմանագրի կազմակերպության (ՀԱՊԿ) 10-ամյակին:

ՀԱՊ-ը ստորագրվել է 1992 թ. մայիսի 15-ին: Անդամ երկրներն են՝ Հայաստանի Հանրապետությունը, Բելառուսի Հանրապետությունը, Ռուսաստանի Դաշնությունը, Ղազախստանի Հանրապետությունը, Ղրղզստանի Հանրապետությունը, Տաջիկստանի Հանրապետությունը և Ուզբեկստանի Հանրապետությունը:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը և անդամ երկրների դրոշները:

Դարձերես՝ ճյուղավորված ծառ և ՀԱՊԿ-ի պատկերանիշը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուրղինյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2012:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	200 հատ

The Treaty and Organization of the Treaty on Collective Security

This collector coin is dedicated to the 20th anniversary of signing Treaty on Collective Security (CST) and the 10th anniversary of Organization of the Treaty on Collective Security (CSTO).

CST was signed on May 15, 1992. Member countries include Republic of Armenia, Republic of Belarus, Russian Federation, Republic of Kazakhstan, Kyrgyz Republic, Republic of Tajikistan and Republic of Uzbekistan.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia and the flags of the member countries.

Reverse: a branchy tree and the logotype of CSTO.

Designed by Eduard Kurghinyan.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 2012.

Nominal value	1 000 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	33,6 g
Diameter	40,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	200 pcs

ԱՆՎԱՆԻ ԱՆՀԱՏՆԵՐ
CELEBRITIES

Գրականություն
Literature

Պուշկին 200

Հուշադրամը նվիրված է ռուս բանաստեղծ Ալեքսանդր Պուշկինի (1799-1837 թթ.) ծննդյան 200-ամյակին:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ Պուշկինի կիսադեմի գծապատկերը և ստորագրությունը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հրաչյա Ասլանյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 1999:

Անվանական արժեքը	200 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 999⁰
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	38,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	հարթ, համարակալված
Տպաքանակը	500 հատ

Pushkin 200

The coin is dedicated to the bicentenary of birth of the outstanding Russian poet Alexander Pushkin (1799-1837).

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: the drawing of Pushkin profile and his signature.

Designed by Hrachya Aslanyan.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 1999.

Nominal value	200 dram
Metal and alloy	silver, 999⁰
Weight	31,1 g
Diameter	38,0 mm
Quality	proof
Edge	even, numbered
Quantity	500 pcs

Վիլյամ Սարոյան 100

Հուշադրամը նվիրված է հայազգի անվանի գրող Վիլյամ Սարոյանի (1908-1981 թթ.) ծննդյան 100-ամյակին:

Դիմերես՝ արև և լեռներ, «Իմ սիրտը լեռներում է»՝ Սարոյանի հանրահայտ պիեսի անվանման մակագրությունը:

Դարձերես՝ Վիլյամ Սարոյանի դիմաքանդակը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուրղինյան:

Հատվել է Չեխիայի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2008:

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	ոսկի, 900⁰
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	1 000 հատ

William Saroyan 100

The coin is dedicated to the centenary of birth of the remarkable Armenian writer William Saroyan (1908-1981).

Obverse: the sun and mountains, inscription "My Heart's in the Highlands" which is a title of Saroyan's well-known play.

Reverse: the bust of William Saroyan.

Designed by Eduard Kurghinyan.

Minted in the Czech Mint.

Year of issue 2008.

Nominal value	10 000 dram
Metal and alloy	gold, 900⁰
Weight	8,6 g
Diameter	22,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	1 000 pcs

Խաչատուր Աբովյան 200

Հուշադրամը նվիրված է հայ նոր գրականության ու մանկավարժության հիմնադիր Խաչատուր Աբովյանի (1809-1848 թթ.) ծննդյան 200-ամյակին:

Դիմերես՝ Խաչատուր Աբովյանի «ՇՈՒՆՉԴ ՏՈՒՐ, ՀՈԳԻԴ, ԲԱՅՑ ՔՈ ՀԱՅՐԵՆԻՔ ՄԻ ՏՈՒՐ ԹՇՆԱՄՅԱՑ...» պատգամը և ստորագրությունը:

Դարձերես՝ Խաչատուր Աբովյանի դիմանկարը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Կարապետ Աբրահամյան:

Հատվել է Ֆինլանդիայի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2009:

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	ոսկի, 900⁰
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատեսքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	1 000 հատ

Khachatur Abovyan 200

The coin is dedicated to the bicentenary of the birth of the founder of new Armenian literature and pedagogy Khachatur Abovyan (1809-1848).

Obverse: the words by Khachatur Abovyan calling Armenian people to devotion to their motherland, and his signature.

Reverse: the bust of Khachatur Abovyan.

Designed by Karapet Abrahamyan.

Minted in the Mint of Finland.

Year of issue 2009.

Nominal value	10 000 dram
Metal and alloy	gold, 900⁰
Weight	8,6 g
Diameter	22,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	1 000 pcs

Րաֆֆի 175

Հուշադրամը նվիրված է հայտնի հայ գրող, հրապարակախոս, հասարակական գործիչ Րաֆֆու (Հակոբ Մելիք-Հակոբյան, 1835-1888 թթ.) ծննդյան 175-ամյակին:

Դիմերես՝ փետրագրիչ և Րաֆֆու ստորագրությունը՝ «Ձայն տուր, ով ծովակ» ձեռագիր բանաստեղծության ֆոնի վրա:

Դարձերես՝ Րաֆֆու դիմանկարը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուրղինյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2010:

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	ոսկի, 900⁰
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	1 000 հատ

Raffi 175

The coin is dedicated to the 175th anniversary of birth of the famous Armenian writer, publicist and public figure Raffi (birth-name Hakob Meliq-Hakobyan, 1835-1888).

Obverse: a quill and Raffi's signature on the background of the handwritten poem "Salute O Lake!".

Reverse: the bust of Raffi.

Designed by Eduard Kurghinyan.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 2010.

Nominal value	10 000 dram
Metal and alloy	gold, 900⁰
Weight	8,6 g
Diameter	22,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	1 000 pcs

Վահան Տերյան 125

Հուշադրամը նվիրված է նշանավոր հայ բանաստեղծ և հասարակական գործիչ Վահան Տերյանի (1885-1920 թթ.) ծննդյան 125-ամյակին:

Դիմերես՝ աշնանային տեսարան:

Դարձերես՝ Վահան Տերյանի դիմապատկերը:

Էսքիզների հեղինակներ՝ Էդուարդ Կուրղինյան (դիմերես) և Հարություն Սամուելյան (դարձերես):

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2010:

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	ոսկի, 900⁰
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Ռակը	ոլոսֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	1 000 հատ

Vahan Terian 125

The coin is dedicated to the 125th anniversary of birth of the profound Armenian poet, lyricist and public figure Vahan Terian (1885-1920).

Obverse: an autumn scene.

Reverse: the portrait of Vahan Terian.

Designed by Eduard Kurghinyan (obverse) and Haroutiun Samuelian (reverse).

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 2010.

Nominal value	10 000 dram
Metal and alloy	gold, 900⁰
Weight	8,6 g
Diameter	22,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	1 000 pcs

Միսաք Մեծարենց 125

Հուշադրամը նվիրված է հայ ճանաչված բանաստեղծ Միսաք Մեծարենցի (1886-1908 թթ.) ծննդյան 125-ամյակին:

Դիմերես՝ աստղեր, լուսին և գրչածայր. Միսաք Մեծարենցի «Սիրերգ» բանաստեղծության մեկնաբանությունն է:

Դարձերես՝ Միսաք Մեծարենցի դիմապատկերը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուրղինյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2011:

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	ոսկի, 900⁰
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	1 000 հատ

Misaq Metsarents 125

The coin is dedicated to the 125th anniversary of birth of the renowned Armenian poet Misaq Metsarents (1886-1908).

Obverse: stars, moon and a nib - an interpretation of the poem Sirerg ("love song") written by Misaq Metsarents.

Reverse: the portrait of Misaq Metsarents.

Designed by Eduard Kurghinyan.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 2011.

Nominal value	10 000 dram
Metal and alloy	gold, 900⁰
Weight	8,6 g
Diameter	22,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	1 000 pcs

Կերպարվեստ
Fine Arts

Արշիլ Գորկի 100

Հուշադրամը նվիրված է հայազգի անվանի նկարիչ Արշիլ Գորկու (Ոստանիկ Ադոյան, 1904-1948 թթ.) ծննդյան 100-ամյակին:

Դիմերես՝ Արշիլ Գորկու «Նկարիչն ու իր մայրը» կտավից մի դրվագ:

Դարձերես՝ Արշիլ Գորկու դիմապատկերը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Կարապետ Աբրահամյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2004:

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	ոսկի, 999⁰
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրթը	ատամնավոր
Տպաքանակը	1 000 հատ

Arshile Gorky 100

This collector coin is dedicated to the centenary of birth of the famous Armenian painter Arshile Gorky (Vostanik Adoyan, 1904-1948).

Obverse: a fragment from the canvas "The Painter and His Mother" by Arshile Gorky.

Reverse: the portrait of Arshile Gorky.

Designed by Karapet Abrahamyan.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 2004.

Nominal value	10 000 dram
Metal and alloy	gold, 999⁰
Weight	8,6 g
Diameter	22,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	1 000 pcs

Մարտիրոս Սարյան 125

Հուշադրամը նվիրված է հայ անվանի նկարիչ Մարտիրոս Սարյանի (1880-1972 թթ.) ծննդյան 125-ամյակին:

Դիմերես՝ Մարտիրոս Սարյանի կտավից մի դրվագ՝ Արարատյան դաշտավայրը Արարատ լեռան ֆոնի վրա:

Դարձերես՝ Մարտիրոս Սարյանի դիմապատկերը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հարություն Սամուելյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2005:

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	ոսկի, 999⁰
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	1 000 հատ

Martiros Saryan 125

The coin is dedicated to the 125th anniversary of birth of the prominent Armenian painter Martiros Saryan (1880-1972).

Obverse: a fragment from Martiros Saryan's canvas: the Ararat valley against the background of the Mountain Ararat.

Reverse: the portrait of Martiros Saryan.

Designed by Haroutiun Samuelian.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 2005.

Nominal value	10 000 dram
Metal and alloy	gold, 999⁰
Weight	8,6 g
Diameter	22,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	1 000 pcs

Հակոբ Գյուրջյան 125

Հուշադրամը նվիրված է հայ նշանավոր քանդակագործ Հակոբ Գյուրջյանի (1881-1948 թթ.) ծննդյան 125-ամյակին:

Դիմերես՝ Հակոբ Գյուրջյանի «Սալոմե» քանդակի (1925-1926 թթ.) պատկերը:

Դարձերես՝ Հակոբ Գյուրջյանի դիմանկարը:

Էսքիզների հեղինակներ՝ Հարություն Սամուելյան (դիմերես) և Էդուարդ Կուրղինյան (դարձերես):

Հատվել է Չեխիայի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2006:

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	ոսկի, 900⁰
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաձուլքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	1 000 հատ

Hakob Gurjian 125

The coin is dedicated to the 125th anniversary of birth of the outstanding Armenian sculpture Hakob Gurjian (1881-1948).

Obverse: the sculpture "Salome" by Hakob Gurjian (1925-1926, bronze).

Reverse: the bust of Hakob Gurjian.

Designed by Haroutiun Samuelian (obverse) and Eduard Kurghinyan (reverse).

Minted in the Czech Mint.

Year of issue 2006.

Nominal value	10 000 dram
Metal and alloy	gold, 900⁰
Weight	8,6 g
Diameter	22,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	1 000 pcs

Ժան Գառզու 100

Հուշադրամը նվիրված է հայազգի անվանի նկարիչ Ժան Գառզուի (Գառնիկ Զուլումյան, 1907-2000 թթ.) ծննդյան 100-ամյակին:

Դիմերես՝ Ժան Գառզուի «Վանք» կտավը (1981 թ.):

Դարձերես՝ Ժան Գառզուի դիմադիմակերը՝ իր կտավի ֆոնի վրա:

Էսքիզների հեղինակներ՝ Հարություն Սամուելյան (դիմերես) և Կարեն Կոջոյան (դարձերես):

Հատվել է Չեխիայի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2007:

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	ոսկի, 900⁰
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	1 000 հատ

Jean Garzou 100

The coin is dedicated to the centenary of birth of the outstanding painter of Armenian origin Jean Garzou (Garnik Zoulumyan, 1907-2000).

Obverse: the lithography "Vanq" ("church"), 1981.

Reverse: the portrait of Jean Garzou against the background of his canvas.

Designed by Haroutiun Samuelian (obverse) and Karen Kojoyan (reverse).

Minted in the Czech Mint.

Year of issue 2007.

Nominal value	10 000 dram
Metal and alloy	gold, 900⁰
Weight	8,6 g
Diameter	22,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	1 000 pcs

Վարդգես Սուրենյանց 150

Հուշադրամը նվիրված է հայ ճանաչավոր գեղանկարիչ Վարդգես Սուրենյանցի (1860-1921 թթ.) ծննդյան 150-ամյակին:

Դիմերես՝ Վարդգես Սուրենյանցի «Տիրամայրը մանկան հետ» կտավից մի դրվագ:

Դարձերես՝ Վարդգես Սուրենյանցը՝ ներկապնակով:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հարություն Սամուելյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2010:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	28,28 գ
Չափը	28,0 x 40,0 մմ
Որակը	լավագույն
Դրամաշուրթը	հարթ
Տպաքանակը	500 հատ

Vardges Sureniants 150

The coin is dedicated to the 150th anniversary of birth of the great Armenian painter Vardges Sureniants (1860-1921).

Obverse: a fragment from the work "Madonna with the Child" by Vardges Sureniants.

Reverse: Vardges Sureniants with a palette.

Designed by Haroutiun Samuelian.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 2010.

Nominal value	100 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	28,28 g
Size	28,0 x 40,0 mm
Quality	brilliant uncirculated
Edge	even
Quantity	500 pcs

Թորոս Ռոսլին 800

Հուշադրամը նվիրված է Թորոս Ռոսլինի ծննդյան 800-ամյակին: Թորոս Ռոսլինը 13-րդ դարի երկրորդ կեսի մանրանկարիչ և գրիչ է, Կիլիկիայի մանրանկարչության դպրոցի խոշորագույն ներկայացուցիչներից:

Դիմերես՝ Թորոս Ռոսլինի մանրանկարից դրվագ:

Դարձերես՝ Թորոս Ռոսլինի մանրանկարից դրվագ:

Էսքիզների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուրղինյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2011:

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	ոսկի, 900⁰
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	1 000 հատ

Toros Roslin 800

The coin is dedicated to the 800th anniversary of birth of Toros Roslin, a miniaturist and scribe of the second half of the 13th century, an outstanding representative of the Cilician School of Miniature.

Obverse: a fragment from the miniature created by Toros Roslin.

Reverse: a fragment from the miniature created by Toros Roslin.

Designed by Eduard Kurghinyan.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 2011.

Nominal value	10 000 dram
Metal and alloy	gold, 900⁰
Weight	8,6 g
Diameter	22,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	1 000 pcs

Երաժշտություն
Music

Արամ Խաչատրյան 100

Հուշադրամը նվիրված է հայ անվանի կոմպոզիտոր և դիրիժոր Արամ Խաչատրյանի (1903-1978 թթ.) ծննդյան 100-ամյակին:

Դիմերես՝ Արամ Խաչատրյանի անվան մեծ համերգասրահի շենքի պատկերը:

Դարձերես՝ Արամ Խաչատրյանի կիսադեմը և նոտաների գրառումից մի հատված:

Էսքիզների հեղինակներ՝ Կարապետ Աբրահամյան (դիմերես) և Աշոտ Մանուկյան (դարձերես):

Հատվել է Ավստրիայի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2002:

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	ոսկի, 999,9⁰
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	500 հատ

Aram Khachatryan 100

The coin is dedicated to the centenary of birth of the prominent Armenian composer and conductor Aram Khachatryan (1903-1978).

Obverse: the building of Aram Khachatryan Concert Hall.

Reverse: Aram Khachatryan's profile and a part of the written notes.

Designed by Karapet Abrahamyan (obverse) and Ashot Manukyan (reverse).

Minted in the Austrian Mint.

Year of issue 2002.

Nominal value	10 000 dram
Metal and alloy	gold, 999,9⁰
Weight	8,6 g
Diameter	22,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	500 pcs

Արամ Խաչատրյան 100

Հուշադրամը նվիրված է հայ անվանի կոմպոզիտոր և դիրիժոր Արամ Խաչատրյանի (1903-1978 թթ.) ծննդյան 100-ամյակին:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ Արամ Խաչատրյանի կիսադեմը և նոտաների գրառումից մի հատված:

Էսքիզների հեղինակ՝ Աշոտ Մանուկյան:

Հատվել է Ավստրիայի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2002:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	լավացված
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	մինչև 300 000 հատ

Aram Khachatryan 100

The coin is dedicated to the centenary of birth of the prominent Armenian composer and conductor Aram Khachatryan (1903-1978).

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: Aram Khachatryan's profile and a part of the written notes.

Designed by Ashot Manukyan.

Minted in the Austrian Mint.

Year of issue 2002.

Nominal value	100 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	31,1 g
Diameter	40,0 mm
Quality	brilliant uncirculated
Edge	ribbed
Quantity	up to 300 000 pcs

Կոմիտաս

Հուշադրամը նվիրված է հայ անվանի երաժիշտ և երգահան Կոմիտասին (Սողոմոն Սողոմոնյան, 1869-1935 թթ.)՝ հայ երաժշտական մշակույթի ամենավառ նվիրյալին:

Դիմերես՝ նոտաներ և խազեր. վերջինիս ուսումնասիրությամբ զբաղվել է Կոմիտասը:

Դարձերես՝ Կոմիտասի դիմանկարը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուրղինյան:

Հատվել է Լեհաստանի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2006:

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	ոսկի, 999⁰
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաձուլքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	1 000 հատ

Komitas

The coin is dedicated to the profound Armenian musician and composer Komitas (Soghomon Soghomonyan, 1869-1935), the one most devoted to the Armenian musical culture.

Obverse: notes and "khazes" - musical signs which Komitas made an extensive research of.

Reverse: the bust of Komitas.

Designed by Eduard Kurghinyan.

Minted in the Mint of Poland.

Year of issue 2006.

Nominal value	10 000 dram
Metal and alloy	gold, 999⁰
Weight	8,6 g
Diameter	22,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	1 000 pcs

Սայաթ - Նովա 300

Հուշադրամը նվիրված է հայ ճանապարհորդ բանաստեղծ, աշուղ Սայաթ-Նովայի (1712-1795 թթ.) ծննդյան 300-ամյակին:

Դիմերես՝ նուռ, որը խորհրդանշում է ռեժիսոր Սերգեյ Փարաջանովի՝ Սայաթ-Նովային նվիրված «Նռան գույնը» հայտնի կինոնկարը, ֆամանչա, գիրք և փետրագրիչ:

Դարձերես՝ Սայաթ-Նովայի դիմանկարը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Տիգրան Չոբանյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2012:

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	ոսկի, 900⁰
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Որակը	պրուֆ
Տպաքանակը	1 000 հատ

Sayat - Nova 300

This collector coin is dedicated to the tercentenary of birth of the prominent Armenian poet and bard Sayat-Nova (1712-1795).

Obverse: a pomegranate as a symbol of the well-known movie "The Color of Pomegranate" dedicated to Sayat-Nova (directed by Sergey Parajanov), a qamancha (old stringed instrument), a book and a quill.

Reverse: the bust of Sayat-Nova.

Designed by Tigran Chobanyan.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 2012.

Nominal value	10 000 dram
Metal and alloy	gold, 900⁰
Weight	8,6 g
Diameter	22,0 mm
Edge	ribbed
Quality	proof
Quantity	1 000 pcs

Գիտություն
Science

Անանիա Շիրակացի 1400

Հուշադրամը նվիրված է միջնադարյան ճշգրիտ գիտությունների հիմնադիր, հայ փիլիսոփա և գիտնական Անանիա Շիրակացու (605-610 թթ. - 685-690 թթ.) ծննդյան 1400-ամյակին:

Դիմերես՝ տիեզերքից հատված՝ Երկիր մոլորակով և աստղերով:

Դարձերես՝ Անանիա Շիրակացին՝ աջ ձեռքում երկրագնդի մոդելը:

Էսքիզների հեղինակներ՝ Հարություն Սամուելյան (դիմերես) և Մարինա Մակարյան (դարձերես):

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2005:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	500 հատ

Anania Shirakatsi 1400

The coin is dedicated to the 1400th anniversary of birth of Anania Shirakatsi (born circa 605-610 - died circa 685-690), a medieval Armenian philosopher and scholar, founder of precise sciences.

Obverse: an environment of cosmos with planet Earth and stars.

Reverse: Anania Shirakatsi holding the model of the globe in his right hand.

Designed by Haroutiun Samuelian (obverse) and Marina Makaryan (reverse).

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 2005.

Nominal value	100 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	31,1 g
Diameter	40,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	500 pcs

Արտեմ Միկոյան 100

Հուշադրամը նվիրված է հայ անվանի գիտնական Արտեմ Միկոյանի (1905-1970 թթ.) ծննդյան 100-ամյակին:

Դիմերես՝ Արտեմ Միկոյանի ղեկավարությամբ նախագծված ՄԻԳ -25, ՄԻԳ -19 և ՄԻԳ -3 ինքնաթիռները:

Դարձերես՝ Արտեմ Միկոյանի դիմապատկերը՝ ինքնաթիռների գծանկարների ֆոնի վրա:

Էսքիզների հեղինակ՝ Վարդան Վարդանյան:

Հատվել է Չեխիայի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2005:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	500 հատ

Artem Mikoyan 100

The coin is dedicated to the centenary of birth of the well-known Armenian scholar Artem Mikoyan (1905-1970).

Obverse: MIG-25, MIG-19 and MIG-3 fighter aircrafts designed under the leadership of Artem Mikoyan.

Reverse: the portrait of Artem Mikoyan against the background of the aircraft drawings.

Designed by Vardan Vardanyan.

Minted in the Czech Mint.

Year of issue 2005.

Nominal value	100 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	31,1 g
Diameter	40,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	500 pcs

Վիկտոր Համբարձումյան 100

Հուշադրամը նվիրված է աշխարհահռչակ աստղաֆիզիկոս, տեսական աստղաֆիզիկայի խորհրդային դպրոցի հիմնադիր Վիկտոր Համբարձումյանի (1908-1996 թթ.) ծննդյան 100-ամյակին:

Դիմերես՝ աստղադիտակ և տիեզերքը խորհրդանշող պատկեր:

Դարձերես՝ Վիկտոր Համբարձումյանի դիմապատկերը և արևային համակարգի մոլորակների խորհրդանշական պատկերը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Վարդան Վարդանյան:

Հատվել է Չեխիայի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2008:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	500 հատ

Viktor Ambartsumian 100

The coin is dedicated to the centenary of birth of Viktor Ambartsumian (1908-1996), a world-renowned astrophysicist and founder of the Soviet school of theoretical astrophysics.

Obverse: a telescope and a symbolic image of the cosmos.

Reverse: the portrait of Viktor Ambartsumian and a symbolic image of the planets of the solar system.

Designed by Vardan Vardanyan.

Minted by the Czech Mint.

Year of issue 2008.

Nominal value	1 000 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	33,6 g
Diameter	40,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	500 pcs

Մովսես Խորենացի 1600

Հուշադրամը նվիրված է միջնադարյան պատմագրության խոշոր ներկայացուցիչ Մովսես Խորենացու ծննդյան 1600-ամյակին:

Դիմերես՝ միջնադարյան մանրանկարչության մոտիվներով կատարված ձեռագրի առաջին էջը՝ խորան, և դրվագ Մովսես Խորենացու «Պատմություն Հայոց» աշխատությունից:

Դարձերես՝ պատմագրի հավաքական կերպար (Սարգիս Պիծակի աշխատանքից դրվագ), խորան և Մովսես Խորենացու «Պատմություն Հայոց» աշխատությունից հատված:

Էսքիզների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուրղինյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2010:

Հուշադրամը ներկայացվել է «Դրամների համաստեղություն-2011» 5-րդ միջազգային մրցույթին (ՌԴ) և գրավել առաջին տեղը՝ «Տարվա արծաթե հուշադրամը» անվանակարգում:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	500 հատ

Movses Khorenatsi 1600

The coin is dedicated to the 1600th anniversary of birth of Movses Khorenatsi, an eminent representative of the medieval historiography.

Obverse: the first page of the manuscript made by motives of medieval miniature and an excerpt from the "History of Armenia" written by Movses Khorenatsi.

Reverse: a collective image of the historiographer (an excerpt from Sargis Pitsak's work) and a vestry and a quote from the "History of Armenia" by Movses Khorenatsi.

Designed by Eduard Kurghinyan.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 2010.

In the 5th international competition "Coin Constellation-2011" (RF) the coin won the first place in the nomination "Silver Coin of the Year".

Nominal value	1 000 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	33,6 g
Diameter	40,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	500 pcs

Լեո 150

Հուշադրամը նվիրված է հայ ճանաչավոր պատմաբան, հրապարակախոս, գրող և գրականագետ Լեոյի (Առաքել Բաբախանյան, 1860-1932 թթ.) ծննդյան 150-ամյակին:

Դիմերես՝ Արարատ լեռը, գիրք և Լեոյի ստեղծագործությունից ձեռագիր հատված:

Դարձերես՝ Լեոյի դիմապատկերը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հարություն Սամուելյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2010:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	500 հատ

Leo 150

The coin is dedicated to the 150th anniversary of birth of Leo (Araqel Babakhanyan, 1860-1932), an outstanding Armenian historian, publicist, writer and literary critic.

Obverse: the Mountain Ararat, a book and a handwritten excerpt from Leo's work.

Reverse: the portrait of Leo.

Designed by Haroutiun Samuelian.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 2010.

Nominal value	1 000 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	33,6 g
Diameter	40,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	500 pcs

Հովսեփ Օրբելի 125

Հուշադրամը նվիրված է հայ ճանաչավոր արևելագետ, հնագետ և հասարակական գործիչ Հովսեփ Օրբելու (1887-1961 թթ.) ծննդյան 125-ամյակին:

Դիմերես՝ Օրբելու հնագիտական պեղումների չափագրումներից գծագիր, Էրմիտաժի արծաթյա ցուցանմուշներ և գրառումով քարե սալիկ՝ Աղթամար կղզուց:

Դարձերես՝ Օրբելու դիմադրատկերը, 1910 թ. Անիի հնագիտական պեղումների ժամանակ հայտնաբերված կարաս:

Էսքիզների հեղինակ՝ Վարդան Վարդանյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2012:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	500 հատ

Joseph Orbeli 125

The coin is dedicated to the 125th anniversary of birth of Joseph Orbeli (1887-1961), an outstanding orientalist, archaeologist and public figure.

Obverse: a measurement drawing taken by Orbeli during archaeological expedition, some silver exhibits of Hermitage and a stone slab with inscriptions from Aghtamar peninsula.

Reverse: Orbeli's portrait and a jug as a display of archaeological expedition in Ani in 1910.

Designed by Vardan Vardanyan.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 2012.

Nominal value	1 000 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	33,6 g
Diameter	40,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	500 pcs

Սպորտ
Sport

Տիգրան Պետրոսյան 70

Հուշադրամը նվիրված է հայ աշխարհահռչակ շախմատիստ, շախմատի աշխարհի 9-րդ չեմպիոն Տիգրան Պետրոսյանի (1929-1984 թթ.) ծննդյան 70-ամյակին:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ Տիգրան Պետրոսյանի կիսադեմը և շախմատային արքա խաղաքարի գծապատկերը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հրաչյա Ասլանյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 1999:

Անվանական արժեքը	5 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 999⁰
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	38,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրթը	հարթ, համարակալված
Տպաքանակը	500 հատ

Tigran Petrosyan 70

The coin is dedicated to the 70th anniversary of birth of Tigran Petrosyan (1929-1984), a world-wide Armenian chess player, the 9th World Chess Champion.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: Tigran Petrosyan's profile and a drawing of the chess king.

Designed by Hrachya Aslanyan.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 1999.

Nominal value	5 000 dram
Metal and alloy	silver, 999⁰
Weight	31,1 g
Diameter	38,0 mm
Quality	proof
Edge	even, numbered
Quantity	500 pcs

Կինո, թատրոն, կրկես
Cinema, Theatre, Circus

Լեոնիդ Ենգիբարյան 75

Հուշադրամը նվիրված է կրկեսի և էստրադայի արտիստ, ծաղրածու, մնջկատակ Լեոնիդ Ենգիբարյանի (1935-1972 թթ.) ծննդյան 75-ամյակին:

Դիմերես՝ Ենգիբարյանի ամենահայտնի ծիծաղաշարժ համարի գործողության փուլերը:

Դարձերես՝ Ենգիբարյանի դիմապատկերը հովանոցի ֆոնի վրա:

Էսքիզների հեղինակ՝ Վարդան Վարդանյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2010:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրթը	ատամնավոր
Տպաքանակը	500 հատ

Leonid Yengibarov 75

The coin is dedicated to the 75th anniversary of birth of Leonid Yengibarov (1935-1972), a circus and variety artist, clown and mime virtuoso.

Obverse: the steps of the most famous funny trick performed by Yengibarov.

Reverse: the portrait of Leonid Yengibarov against the background of an umbrella.

Designed by Vardan Vardanyan.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 2010.

Nominal value	1 000 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	33,6 g
Diameter	40,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	500 pcs

ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐ

ARCHITECTURAL MONUMENTS

Սարդարապատ

Հուշադրամը նվիրված է 1918 թ. Սարդարապատի ճակատամարտին: Սա ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից թողարկված առաջին հուշադրամն է:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ Սարդարապատի հուշահամալիրը և արծիվ, որի թևերը պատկերված են Արարատ լեռան տեսքով:

Էսքիզների հեղինակ՝ Աշոտ Ադամյան:

Հատվել է ԱՄՆ «Almar Import Export» դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 1994:

Անվանական արժեքը	25 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 999⁰
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	38,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	հարթ, գրվածքով
Տպաքանակը	3 000 հատ

Sardarapat

The coin is dedicated to the Sardarapat battle in 1918. It is the first collector coin issued by the Central Bank of Armenia.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: the Sardarapat memorial complex and an eagle with the wings in the form of the Mountain Ararat.

Designed by Ashot Adamyan.

Minted in the Almar Import Export Co, USA.

Year of issue 1994.

Nominal value	25 dram
Metal and alloy	silver, 999⁰
Weight	31,1 g
Diameter	38,0 mm
Quality	proof
Edge	even, inscribed
Quantity	3 000 pcs

Սասունցի Դավիթ

Հուշադրամը նվիրված է հայկական ժողովրդական էպոսի հերոս Սասունցի Դավթին:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ 1959 թ. Երևանում տեղադրված Սասունցի Դավթի արձանի պատկերը (հեղինակագործ՝ Երվանդ Քոչար):

Հատվել է ԱՄՆ «Almar Import Export» դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 1994:

Անվանական արժեքը	25 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 999⁰
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	38,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	հարթ, գրվածքով
Տպաքանակը	5 000 հատ

David of Sasoun

The coin is dedicated to David of Sasoun, the main character of the Armenian heroic epos.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: the monument to David of Sasoun erected in Yerevan in 1959 (sculptor Yervand Kochar).

Minted in the Almar Import Export Co, USA.

Year of issue 1994.

Nominal value	25 dram
Metal and alloy	silver, 999⁰
Weight	31,1 g
Diameter	38,0 mm
Quality	proof
Edge	even, inscribed
Quantity	5 000 pcs

Գառնի

Հուշադրամը նվիրված է Գառնիի հեթանոսական տաճարին, որը I դարի երկրորդ կեսին կառուցել է Տրդատ Ա հայոց թագավորը:
Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:
Դարձերես՝ Գառնիի հեթանոսական տաճարը:
Էսքիզների հեղինակ՝ Գառնիկ Վարդանյան:
Հատվել է ԱՄՆ «Almar Import Export» դրամահատարանում:
Թողարկման տարեթիվը՝ 1994:

Անվանական արժեքը	25 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 999⁰
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	38,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրթը	հարթ, գրվածքով
Տպաքանակը	5 000 հատ

Garni

The coin is dedicated to the pagan temple of Garni, which was built under King Trdat A in the second half of the 1st century.
Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.
Reverse: the pagan temple of Garni,
Designed by Garnik Vardanyan.
Minted in the Almar Import Export Co, USA.
Year of issue 1994.

Nominal value	25 dram
Metal and alloy	silver, 999⁰
Weight	31,1 g
Diameter	38,0 mm
Quality	proof
Edge	even, inscribed
Quantity	5 000 pcs

Գանձասարի վանք

Հուշադրամը նվիրված է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Մարտակերտի շրջանում գտնվող Գանձասարի վանքին (XIII դար), որը հայ ճարտարապետության գոհարներից է:

Դիմերես՝ Գանձասարի վանքի խաչքարերից մեկը՝ խաչի տեսքով:

Դարձերես՝ Գանձասարի վանքը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հարությունն Սամուելյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2004:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 999⁰
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	38,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	500 հատ

Monastery of Gandzasar

The coin is dedicated to the monastery of Gandzasar (13th century) in Martakert region of the Republic of Nagorno-Karabakh. This monastery is truly a jewel of the Armenian architecture.

Obverse: one of the monastery's sculptures in the form of a cross.

Reverse: the monastery of Gandzasar.

Designed by Haroutiun Samuelian.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 2004.

Nominal value	100 dram
Metal and alloy	silver, 999⁰
Weight	31,1 g
Diameter	38,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	500 pcs

«Հայկական վանքեր և եկեղեցիներ»

(6 հուշադրամ)

"Armenian Monasteries and Churches"

(6 *collector coins*)

Շարքը նվիրված է հայկական վանքերին ու եկեղեցիներին և ներառում է «Սբ. Էջմիածնի Մայր տաճար», «Նորավանք», «Գնդեվանք», «Սանահին», «Գոշավանք» և «Կեչառիս» հուշադրամները:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ հայկական վանքերը և եկեղեցիները:

Հատվել է Գերմանիայի «Մայեր» դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2012:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	25,0 գ
Չափը	27,0 x 47,0 մմ
Դրամաշուրթը	ատամնավոր
Որակը	պրուֆ
Տպաքանակը	մինչև 2 500 հատ՝ յուրաքանչյուր տեսակից

The series is dedicated to Armenian monasteries and churches and includes "Mother Cathedral of Holy Etchmiadzin", "Noravank", "Gndevank", "Sanahin", "Goshavank" and "Kecharis" collector coins.

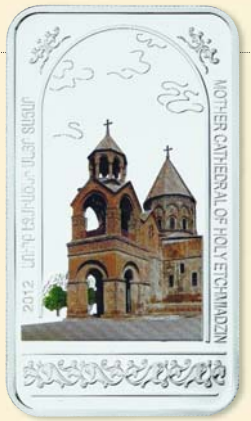
Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: Armenian monasteries and churches.

Minted in the Mayer Mint, Germany.

Year of issue 2012.

Nominal value	1 000 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	25,0 g
Size	27,0 x 47,0 mm
Edge	ribbed
Quality	proof
Quantity	up to 2 500 pcs per type

Սբ. Էջմիածնի Մայր տաճար

Հուշադրամը նվիրված է Սբ. Էջմիածնի Մայր տաճարին:

Մայր Աթոռ Սբ. Էջմիածինը Հայ առաքելական եկեղեցու հոգևոր և վարչական կենտրոնն է, Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի նստավայրը: Սբ. Էջմիածնի Մայր տաճարը կառուցվել է 301- 303 թթ. Գրիգոր Լուսավորչի և Տրդատ Գ թագավորի օժանդակությամբ այն վայրում, որտեղ, ըստ Գրիգոր Լուսավորչի նկարագրման, իջել է Հիսուսը՝ Աստծո միածին որդին (Էջմիածին):

Mother Cathedral of Holy Etchmiadzin

The coin is dedicated to the Mother Cathedral of Holy Etchmiadzin.

The Mother See of Holy Etchmiadzin is a spiritual and administrative center of the Armenian Apostolic Church, the main building of the Armenian Apostolic Church is housed there. It was built in 301-303 with the assistance of King Trdat III and Gregory the Illuminator at the place where, according to Gregory the Illuminator's description, the only begotten Son of God descended ("Etchmiadzin" means "the descent of the only begotten" in Armenian).

Նորավանք

Հուշադրամը նվիրված է Նորավանքին:

Նորավանքը միջնադարյան եկեղեցական համալիր է (XIII-XIV դդ.), որը գտնվում է Վայոց ձորի Ամաղու գյուղից հյուսիս-արևելք: Պարսպապատ համալիրը ներառում է Սբ. Կարապետ գլխավոր եկեղեցին և գավիթը, Սմբատ իշխանի դամբարանը և երկհարկ Սբ. Աստվածածին դամբարան-եկեղեցին: Ուշագրավ են գավթի արևմտյան դռան և լուսամուտի ճակատակալ քարերի բարձրաքանդակները, որոնց հեղինակն է Մոմիկը, և մուտքի բարավորին քանդակած Աստվածածինը մանուկ Հիսուսի հետ:

Noravank

The coin is dedicated to Noravank.

Noravank is a medieval monastery complex (13-14 centuries), located to the northeast from Amaghu village of Vayots Dzor province. It is fenced by stones and includes the major church of St Karapet with the attached vestibule, the burial vault of Prince Smbat and two-tier church of St Astvatsatsin (Holy Mother of God). The high-relief patterns around the vestibule's western portal and windows, all authored by Momik, a talented sculptor and miniaturist, and the entrance tympanums decorated with high reliefs of the Holy Virgin with the child Jesus, are singled out among the other decorations.

Գնդեվանք

Հուշադրամը նվիրված է Գնդեվանքին:

Գնդեվանքը միջնադարյան եկեղեցական համալիր է, որը գտնվում է Վայոց ձորի մարզի Գնդեվազ գյուղից արևմուտք՝ Արփա գետի ձախ ափին: Համալիրի հիմնական կառույցը՝ Սբ. Ստեփանոս եկեղեցին, կառուցվել է 931-936 թթ.՝ Սյունյաց Սոփի իշխանուհու աջակցությամբ. շինարարությունը ղեկավարել և եկեղեցու ներսը զարդարել է որմնանկարներով Եղիշե Երեցը: Եկեղեցու բակում կան X-XVI դդ. խաչքարեր և ornրոցաձև տապանաքարեր:

Gndevank

The coin is dedicated to Gndevank.

Gndevank is a medieval monastic complex located on the left bank of Arpa River, to the west of Gndevaz village of Vayots Dzor province. The major structure of the complex, the church of St Stepanos, was built in 931-936 as commissioned by Princess Sophia of Syunik Province. Painter Yeghishe the priest watched over the construction as well as decorated interior of the church with frescos. There are cross-stones and tombstones of 10-16th centuries in the yard of the church.

Սանահին

Հուշադրամը նվիրված է Սանահինին:

Սանահինը վանական համալիր է, որը գտնվում է Լոռու մարզի Ալավերդի քաղաքում: X-XIII դդ. հոգևոր, մշակութային և գիտակրթական նշանավոր կենտրոն էր: Համալիրի կազմում են Սբ. Աստվածածին և Ամենափրկիչ եկեղեցիները, 3 գավիթ, գրատունը, զանգակատունը, ճեմարանը, Սբ. Գրիգոր փոքրաչափ եկեղեցին՝ մատուռը: 2001 թ. Սանահինի համալիրն ընդգրկվել է ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի համաշխարհային մշակութային արժեքների գրանցամատյանում:

Sanahin

The coin is dedicated to Sanahin.

Sanahin is a monastery complex which is located in Alaverdy town of Lori province. It was an important spiritual, cultural and educational center in 10-13 centuries. The complex includes the churches of the Holy Virgin and All-Savior, three church porches, a script-house, a bell-tower, an academy and the St Gregory chapel. In 2001 the Sanahin complex was included in the UNESCO world heritage list.

Գոշավանք

Հուշադրամը նվիրված է Գոշավանքին:

Գոշավանքը XII-XIII դդ. վանական համալիր է, որը գտնվում է Տավուշի մարզի Գոշ գյուղում: Անվանումը ստացել է նշանավոր գիտնական, առակագիր և մանկավարժ Մխիթար Գոշի պատվին, ով 1188 թ. հիմնադրել է վանքը: Վանքի գլխավոր եկեղեցին՝ Սբ. Աստվածածինը, կառուցվել է 1191-1196 թթ.: Համալիրն ընդգրկում է նաև Սբ. Գրիգոր եկեղեցին, Սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցին, գավիթը, 2 մատուռ, երկհարկանի գրատուն-զանգակատունը:

Goshavank

The coin is dedicated to Goshavank.

Goshavank is a monastery complex which is located in Gosh village of Tavoush Province. It was a major, spiritual, cultural and educational center in 12-13 centuries. The name of Goshavank came in honor of the outstanding scientist, fabulist and pedagogue Mkhitar Gosh who founded the monastery in 1188. The church of the Holy Virgin, the main building in the complex, was built in 1191-1196. The complex includes the St Gregory and St Gregory the Illuminator churches, a church porch, two chapels and a two-storey scriptorium-bell tower.

Կեչառիս

Հուշադրամը նվիրված է Կեչառիսին:

Կեչառիսը XI-XIII դդ. վանական համալիր է, միջնադարյան Հայաստանի նշանավոր կրոնական և մշակութային կենտրոններից: Գտնվում է Կոտայքի մարզի Ծաղկաձոր բաղաքում: Համալիրը կազմված է Սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ, Սբ. Նշան, Կաթողիկե և Սբ. Հարություն եկեղեցիներից, գավթից և 2 մատուռից: Գլխավոր՝ Սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցին կառուցել է Գրիգոր Մագիստրոսը 1033 թ.: 2000 թ. Կեչառիսի վանքը վերաօծվել է և դարձել Կոտայքի թեմի առաջնորդանիստը:

Kecharis

The coin is dedicated to Kecharis.

The Kecharis monastery complex of 11-13 centuries was an outstanding spiritual, cultural and educational center in medieval Armenia. It is located in Tsaghkadzor town of Kotayk province. The complex includes the St Gregory the Illuminator, St Nshan, Katoghike and St Harutyun Churches, a church porch and two chapels. St Gregory the Illuminator Church is the central one of the complex which was built by Grigor Magistros in 1033. In 2000 the Kecharis Church was re-anointed to become the principal of the Kotayk diocese.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒՅԹ

ARMENIAN CULTURE

Մշակույթի պատմություն
History of Culture

Հայոց գրերի գյուտի 1600-ամյակ

Հուշադրամը նվիրված է Հայոց գրերի գյուտի 1600-ամյա հոբելյանին:

Դիմերես՝ հայոց այբուբենը:

Դարձերես՝ Մեսրոպ Մաշտոցի արձանը՝ Մատենադարանի շենքի ֆոնի վրա:

Էսքիզների հեղինակներ՝ Հարություն Սամուելյան (դիմերես) և Աշոտ Մանուկյան (դարձերես):

Հատվել է Լիտվայի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2002:

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	ոսկի, 999⁰
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	1 000 հատ

1600th Anniversary of the Armenian Alphabet

The coin is dedicated to the 1600th anniversary of creation of the Armenian alphabet.

Obverse: Armenian alphabet.

Reverse: the statue to Mesrop Mashtots against the background of the building of Matenadaran.

Designed by Haroutiun Samuelian (obverse) and Ashot Manukyan (reverse).

Minted in the Mint of Lithuania.

Year of issue 2002.

Nominal value	10 000 dram
Metal and alloy	gold, 999⁰
Weight	8,6 g
Diameter	22,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	1 000 pcs

«Մայյան ողբերգության» պոեմի 1000-ամյակ

Հուշադրամը նվիրված է Գրիգոր Նարեկացու «Մայյան ողբերգության» պոեմի 1000-ամյա հոբելյանին:

Դիմերես՝ բացված գրքի պատկեր:

Դարձերես՝ Գրիգոր Նարեկացին, որի ձախ ձեռքում գիրք է, իսկ աջում՝ գրիչ:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հարություն Սամուելյան:

Հատվել է Ավստրիայի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2002:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրթը	ատամնավոր
Տպաքանակը	500 հատ

1000th Anniversary of the Poem "Book of Lamentations"

The coin is dedicated to the 1000th anniversary of the poem "Book of Lamentations" written by Grigor Narekatsi.

Obverse: an image of the book laid open.

Reverse: Grigor Narekatsi with a book in the left hand and a pen in the right hand.

Designed by Haroutiun Samuelian.

Minted in the Austrian Mint.

Year of issue 2002.

Nominal value	100 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	31,1 g
Diameter	40,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	500 pcs

Սահակ Ա Պարթև

Հուշադրամը նվիրված է եկեղեցական, հաղաքական և մշակութային գործիչ Սահակ Ա Պարթևին, որն աջակցել է Մեսրոպ Մաշտոցի՝ հայոց գրերի ստեղծման ձեռնարկումներին:

Թողարկվել է հայոց գրերի գյուտի 1600-ամյա հոբելյանի կապակցությամբ:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ Սահակ Ա Պարթևի պատկերը և մեսրոպյան այբուբենի տառերը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Վարդան Վարդանյան:

Հատվել է Չեխիայի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2005:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրգը	ատամնավոր
Տպաքանակը	500 հատ

Sahak A Partev

The coin is dedicated to Sahak A Partev, a clergyman, political and cultural figure who greatly supported Mesrop Mashtots in his efforts to create the Armenian letters.

The coin has been issued in connection with 1600th anniversary of creation of the Armenian alphabet.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: Sahak A Partev and the letters of Mesropian alphabet.

Designed by Vardan Vardanyan.

Minted in the Czech Mint.

Year of issue 2005.

Nominal value	100 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	31,1 g
Diameter	40,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	500 pcs

Վռամշապուհ արքա

Հուշադրամը նվիրված է հայոց Արշակունիների արքայատոհմի Վռամշապուհ արքային, որն աջակցել է Մեսրոպ Մաշտոցի և Սահակ Ա Պարթևի՝ հայոց գրերի ստեղծմանը և լուսավորչական ձեռնարկումներին:

Թողարկվել է հայոց գրերի գյուտի 1600-ամյա հոբելյանի կապակցությամբ:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ Վռամշապուհ արքայի պատկերը և մեսրոպյան այբուբենի տառերը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Վարդան Վարդանյան:

Հատվել է Չեխիայի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2005:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	500 հատ

King Vramshapouh

The coin is dedicated to King Vramshapouh of the Armenian dynasty of Arshakuni, who supported Mesrop Mashtots and Sahak A Partev in creating the Armenian alphabet and other educational missions.

The coin has been issued in connection with 1600th anniversary of creation of the Armenian alphabet.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: King Vramshapouh and the letters of Mesropian alphabet.

Designed by Vardan Vardanyan.

Minted in the Czech Mint.

Year of issue 2005.

Nominal value	100 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	31,1 g
Diameter	40,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	500 pcs

Մխիթար Գոշի «Գիրք դատաստանի» 825-ամյակ

Հուշադրամը նվիրված է Մխիթար Գոշի «Գիրք Դատաստանի» աշխատության 825-ամյակին: Աշխատությունը միջնադարյան իրավունքի հայկական հուշարձան է: Ընդգրկում է ավատատիրական իրավունքի գրեթե բոլոր կողմերը՝ քրեական, հաղաքացիական, ամուսնա-ընտանեկան, դատական և պետական:

Դիմերես՝ «Միջնադարյան իրավունքի հայկական հուշարձան՝ «Գիրք Դատաստանի» 825-ամյակը» բառերով կառուցված պարույր:

Դարձերես՝ Մխիթար Գոշի դիմանկարը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուրղինյան:

Հատվել է Ֆինլանդիայի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2009:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրթը	ատամնավոր
Տպաքանակը	500 հատ

825 Years of "The Codex" Written by Mkhitar Gosh

The coin is dedicated to the 825th anniversary of "The Codex" written by Mkhitar Gosh. This is an Armenian memorial of medieval law. It deals with almost all aspects and institutes of the feudal law - criminal, civic, family, judicial and state.

Obverse: an inscription "The Codex, 825 Years of the Memorial to Armenian Medieval Law" built into a spiral.

Reverse: the bust of Mkhitar Gosh.

Designed by Eduard Kurghinyan.

Minted in the Mint of Finland.

Year of issue 2009.

Nominal value	1 000 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	33,6 g
Diameter	40,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	500 pcs

Գլաձորի համալսարանի 725-ամյակ

Հուշադրամը նվիրված է Գլաձորի համալսարանի 725-ամյակին: Գլաձորի համալսարանը Միջնադարյան Հայաստանի ճանաչված ուսումնագիտական կաճառ էր Վայոց ձորի Աղբերց վանքում: Դասավանդվում էին աստվածաբանություն, իմաստասիրություն, դիցաբանություն, մաթեմագիտություն, հերակաություն, ճարտասանություն, տրամաբանություն, երկրաչափություն և այլ առարկաներ:

Դիմերես՝ Սբ. Նշան եկեղեցին:

Դարձերես՝ միջնադարյան գրակալ և 1282-1386 թթ. Գլաձորի համալսարանի ռաբունապետների անունները. «Ներսես Մշեցի, Եսայի Նչեցի, Տիրատուր Կիլիկեցի, Հովհան Որոտնեցի, Գրիգոր Տաթեւացի»:

Էսքիզների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուրղինյան:

Հատվել է Ֆինլանդիայի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2009:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 999⁰
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	38,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրթը	ատամնավոր
Տպաքանակը	500 հատ

The Gladzor University 725 years

The coin is dedicated to the 725th anniversary of establishment of the Gladzor University. This university is famous to have once been an academy of education and science, located in the Aghberts monastery of Vayots Dzor, Armenia, in middle ages. Subjects such as Theology, Philosophy, Mythology, Bibliography, Grammar, Oratory, Logics, Geometry and many others were taught at the university.

Obverse: the Church of St Nshan.

Reverse: a medieval reading stand and the names of the Gladzor University principals who served in the period 1282-1386: Nerses Mshetsi, Yessai Nshetsi, Tiratur Kiliketsi, Hovhan Vorotnetsi, and Grigor Tatevatsi.

Designed by Eduard Kurghinyan.

Minted in the Mint of Finland.

Year of issue 2009.

Nominal value	1 000 dram
Metal and alloy	silver, 999⁰
Weight	31,1 g
Diameter	38,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	500 pcs

«Ավետարանի տեսարանները հայ մանրանկարչությունում»

(4 հուշադրամ)

“Gospel Scenes in Armenian Miniatures”

(4 *collector coins*)

Շարքը նվիրված է Ավետարանի տեսարաններին հայ մանրանկարչությունում և ներառում է «Ավետում», «Մոգերի երկրպագությունը», «Մուտք Երուսաղեմ» և «Համբարձում» հուշադրամները:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը և Ավետում, Մոգերի երկրպագությունը, Մուտք Երուսաղեմ և Համբարձում տեսարանների խորհրդանշական պատկերները՝ ավետաբեր Աղավնին, ծորածին Հիսուսը, արմավենու ճյուղերով շրջապատված Հիսուսը և Հիսուսը համբարձվելիս:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հարություն Սամուելյան:

Հատվել է Ֆինլանդիայի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2010:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 999⁰
Քաշը	31,1 գ
Չափը	32,0 x 32,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրթը	հարթ
Տպաքանակը	մինչև 6 000 հատ յուրաքանչյուր տեսակից

The series is dedicated to the Gospel scenes in Armenian miniatures and comprises "Annunciation", "Adoration of Magi", "Entry to Jerusalem" and "Ascension" collector coins.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia and the scenes symbolizing Annunciation, Adoration of Magi, Entry to Jerusalem and Ascension - the pigeon announcing good tidings, Jesus the newborn, Jesus surrounded with palm-tree branches, and Jesus ascending.

Designed by Haroutiun Samuelian.

Minted in the Mint of Finland.

Year of issue 2010.

Nominal value	1 000 dram
Metal and alloy	silver, 999⁰
Weight	31,1 g
Size	32,0 x 32,0 mm
Quality	proof
Edge	even
Quantity	up to 6 000 pcs per type

Ավետում

Ավետումը բարի, բերկրալի լուր է Սբ. Կույս Մարիամի՝ Սբ. Հոգուց հղիանալու և Աստծո որդու՝ Հիսուս Քրիստոսի ծննդյան մասին: Ավետարանի պատկերաշարը սովորաբար սկսվում է Ավետման տեսարանով, քանի որ պատկերում է Հիսուսի մարդեղության՝ երկրային առաքելության սկզբնավորումը:

Դարձերես՝ Սբ. կույս Մարիամը և Գաբրիել հրեշտակապետը, որն ավետում է Մարիամին Սբ. Հոգուց հղիանալու և Հիսուս Քրիստոսի ծննդյան մասին:

Annunciation

Annunciation means good, joyous news that messages pregnancy of the Virgin Mary from Holy Spirit and the birth of the Son of God, Jesus Christ. The Gospel illustrations usually start with a scene of Annunciation which depicts Jesus Christ's incarnation as the beginning of his mission on earth.

Reverse: the Blessed Virgin and Gabriel the Archangel who messages to Mary of her pregnancy from Holy Spirit and the birth of the Son of God, Jesus Christ.

Մոգերի երկրպագությունը

Երբ Հիսուս Քրիստոսը ծնվում է Հրեաստանի Բեթղեհեմ քաղաքում, նրա աստղը հայտնվում է արևելքում, և մոգերը՝ առաջնորդվելով աստղով, գալիս են այնտեղ, ուր մանուկն է: Տեսնելով մանկանը իր մոր՝ Մարիամի հետ, նրանք ծնկի են գալիս, երկրպագում նրան ու նվիրում ոսկի, կնդրուկ և զմուռս, որոնք խորհրդանշում են. ոսկին՝ Հիսուսի արքայական տերությունը, կնդրուկը՝ նրա Աստված լինելը, զմուռսը՝ չարչարանքները, մահը և հարությունը:

Դարձերես՝ մանուկ Հիսուսն իր մոր՝ Մարիամի հետ, և մոգերը, որոնք նրան նվերներ են մատուցում:

Adoration of the Magi

When Jesus Christ was born in Bethlehem his star appeared bright in the sky to the East. Guided by the star, the magi came up to where the Child Jesus was. As they saw the newborn with his mother Mary they fell on their knees, paid worship and presented gold, incense and balm symbolizing, accordingly, the lordship of Jesus, his being of God, and his passion, death and resurrection.

Reverse: the Child Jesus with Mary as well as the magi giving presents to him.

Մուտ Երուսաղեմ

Զատկից մեկ շաբաթ առաջ Հիսուս Քրիստոսն իր աշակերտների ուղեկցությամբ հանդիսավոր մուտ է գործում Երուսաղեմ: Հայկական մանրանկարներում այս տեսարանը պատկերում է ավանակի վրա նստած, հաղթին մոտեցող Քրիստոսին՝ օրհնող աջը բարձրացրած: Նրան հետևում են աշակերտները, իսկ առջևում Երուսաղեմի բնակիչներն են, որոնք հագուստներ և ճյուղեր են նետում նրա ոտքերի տակ: «Մուտ Երուսաղեմ» տոնը համընկնում է բնության զարթոնքի հետ: Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցին տոնն անվանել է Ծաղկազարդ:

Դարձերես՝ Քրիստոսը՝ օրհնող աջը բարձրացրած. նրան հետևում են աշակերտները, իսկ առջևում Երուսաղեմի բնակիչներն են:

Entry to Jerusalem

A week before Easter Jesus Christ, accompanied with his disciples, made a solemn entry to Jerusalem. In Armenian miniatures this event portrays Jesus sitting on a donkey and approaching the town, with his right hand up for blessing. Behind are the followers while inhabitants of Jerusalem in front of him throw garments and branches on the road. This merriment of entry to Jerusalem coincides with commencement of springtime and awakening of nature. The Armenian Apostolic Church named this celebration Tsaghkazard (Palm Sunday).

Reverse: Jesus with his right hand up for blessing; behind are the followers, in front of him - inhabitants of Jerusalem.

Համբարձում

Համբարձումը հարությունն առած Հիսուս Քրիստոսի՝ աշակերտներին հայտնվելուց, օրեր շարունակ նրանց հետ շրջելուց ու պատվիրաններ տալուց հետո, դեպի երկինք Հայր Աստծո մոտ համբարձվելն է: Համբարձումով ճանապարհվում է Հիսուս Քրիստոսի երկրային առաքելության փառավոր ավարտը:

Դարձերես՝ Հիսուս Քրիստոսը և հրեշտակները, որոնք դեպի երկինք են տեղափոխում Հիսուսին: Նա գահի վրա նստած՝ աջով օրհնում է աշակերտներին, իսկ ձախ ձեռքին պահում է գալարափաթեթ:

Ascension

Ascension is Jesus Christ's ascent into heaven, to the Heavenly Father, after his resurrection and appearing to the disciples, taking several days of walk with them and giving commandments to them. The event of Ascension signifies glorious ending of Jesus Christ's mission on earth.

Reverse: Jesus and the angels that take Jesus to the Heaven. Seated on the throne, Jesus is blessing his disciples with his right hand while holding the roll in the left hand.

«Հայաստանի խաչքարեր»

(6 հուշադրամ)

"Cross-stones (khachkars) of Armenia"

(6 *collector coins*)

Շարքը նվիրված է Հայաստանի խաչքարերին և ներառում է «Էջմիածնի խաչքար», «Կեչառիսի խաչքար», «Գնդեվանքի խաչքար», «Գոշավանքի խաչքար», «Նորավանքի խաչքար», «Սանահինի խաչքար» հուշադրամները:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Հատվել է Գերմանիայի «Մայեր» դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2011:

Հուշադրամների շարքը ներկայացվել է «Դրամների համաստեղություն-2012» 6-րդ միջազգային մրցույթին (ՌԴ) և զբաղեցրել երկրորդ տեղը՝ «Տարվա շարք» անվանակարգում:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	25,0 գ
Չափը	27,0 x 47,0 մմ
Որակը	սովորական (հնաձև)
Դրամաշուրթը	ատամնավոր
Տպաքանակը	մինչև 2 500 հատ յուրաքանչյուր տեսակից

The series is dedicated to the cross-stones of Armenia and comprises "The Etchmiadzin cross-stone", "The Kecharis cross-stone", "The Gndevank cross-stone", "The Goshavank cross-stone", "The Noravank cross-stone" and "The Sanahin cross-stone" collector coins.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Minted in the Mayer Mint, Germany.

Year of issue 2011.

In the 6th international competition "Coin Constellation-2012" (RF) the coin series won the second place in the nomination "Series of the Year".

Nominal value	1 000 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	25,0 g
Size	27,0 x 47,0 mm
Quality	uncirculated (antique-finish)
Edge	ribbed
Quantity	up to 2 500 pcs per type

Էջմիածնի խաչքար

Խաչքարը գտնվում է Մայր Աթոռ Սբ. Էջմիածնի տարածքում: Խաչքարի խաչը զարդարված է խաղողի ողկույզներով և արմավենու տերևներով:

Դարձերես՝ խաչքարի մանրակերտը՝ պատրաստված բաղադրյալ մարմարից, Սբ. Էջմիածնի Մայր տաճարը, խաչեր և նախշեր:

The Etchmiadzin Cross-stone

The cross-stone is placed in the territory of the Mother See of Holy Etchmiadzin. The cross of this cross-stone is decorated by grapes bunches and palm leaves.

Reverse: a miniature copy of the cross-stone made of compound marble, the Mother Cathedral of Holy Etchmiadzin, crosses and decorative patterns.

Կեչառիսի խաչքար

Խաչքարը գտնվում է Կեչառիսի վանական համալիրի տարածքում: Կեչառիսի խաչքարերին հատուկ է ներքևի մասում փորագրված ստիճանաձև պատվանդանը և գագաթը երիզող ֆիլը:

Դարձերես՝ խաչքարի մանրակերտը՝ պատրաստված բաղադրյալ մարմարից, Կեչառիսի վանական համալիրը, խաչեր և նախշեր:

The Kecharis Cross-stone

The cross-stone is placed in the territory of the Kecharis monastery complex. The cross-stones of Kecharis are marked out by a stepped pedestal engraved at the bottom and a cornice framing the top.

Reverse: a miniature copy of the cross-stone made of compound marble, Kecharis, crosses and decorative patterns.

Գնդեվանքի խաչքար

Խաչքարը գտնվում է Գնդեվանքի վանական համալիրի տարածքում: Այստեղ հանդիպում են Վայոց ձորում բավականին տարածում գտած փոքր չափերի ուղղանկյուն խաչքարեր, որոնցում խաչը վերևից ու ներքևից հարդարված է շեղ արմավազարդերով:

Դարձերես՝ խաչքարի մանրակերտը՝ պատրաստված բաղադրյալ մարմարից, Գնդեվանքը, խաչեր և նախշեր:

The Gndevank Cross-stone

The cross-stone is placed in the territory of the Gndevank monastery complex. Here some rectangular cross-stones of small sizes widely spread in Vayots Dzor can be found. The upper and lower parts of the crosses of these cross-stones are decorated with luxurious palmette.

Reverse: a miniature copy of the cross-stone made of compound marble, Gndevank, crosses and decorative patterns.

Գոշավանքի խաչքար

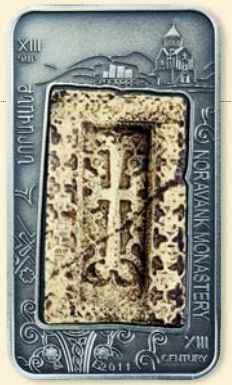
Գոշավանքի համալիրի տարածքում են գտնվում Պողոս վարպետի երկու «ասեղնագործ» խաչքարերը, որոնք աչքի են ընկնում կատարման վարպետությամբ՝ նրբահյուս վարդյակով և երկու կողմերում բազմաթել հյուսածո լայն ժապավեններով կազմվող շեղ արմավազարդով:

Դարձերես՝ խաչքարերից մեկի մանրակերտը՝ պատրաստված բաղադրյալ մարմարից, Գոշավանքը, խաչեր և նախշեր:

The Goshavank Cross-stone

The Goshavank monastery complex has two "embroidered" cross-stones authored by Poghos the Master. The cross-stones are famous with their perfect creativity in the form of nice rosace lacework and wide ribbon-like palmette on either side.

Reverse: a miniature copy of one of the cross-stones made of compound marble, Goshavank, crosses and decorative patterns.

Նորավանքի խաչքար

Խաչքարը գտնվում է Նորավանքի վանական համալիրի տարածքում: Նորավանքում պահպանվել են բազմաթիվ խաչքարեր, որոնցից մի քանիսն առանձնանում են կատարյալ տեխնիկայով և հորինվածքային ամբողջականությամբ:

Դարձերես՝ խաչքարի մանրակերտը՝ պատրաստված բաղադրյալ մարմարից, Նորավանքը, խաչեր և նախշեր:

The Noravank Cross-stone

The cross-stone is placed in the territory of the Noravank monastery complex. Many cross-stones can be found inside Noravank. Some of them stand out for their perfect technique and creative integrity.

Reverse: a miniature copy of the cross-stone made of compound marble, Noravank, crosses and decorative patterns.

Սանահինի խաչքար

Հայաստանի միջնադարյան արվեստի լավագույն քարակերտ նմուշներից է Գրիգոր Տուտեորդու կերտած խաչքարը (1184 թ.), որը գտնվում է Սանահինի վանքում՝ Սբ. Հարությունն եկեղեցու հյուսիսային պատի տակ:

Դարձերես՝ խաչքարի մանրակերտը՝ պատրաստված բաղադրյալ մարմարից, Սանահինի վանքը, խաչեր և նախշեր:

The Sanahin Cross-stone

The cross-stone created by Grigor Touteordi (1184) is placed in the territory of the Sanahin monastery complex at the northern wall of St Haroutiun Church. It is one of the best examples of the Armenian sculptural creativity of the Middle Ages.

Reverse: a miniature copy of the cross-stone made of compound marble, Sanahin, crosses and decorative patterns.

Հայ գրքի տպագրության 500-ամյակ

Հուշադրամը նվիրված է հայ գրքի տպագրության 500-ամյակին: Հայ առաջին տպագիր գիրքը՝ «Ուրբաթագիրքը», տպագրվել է Վենետիկում 1512 թ.: Տպագրիչն է Հակոբ Մեղապարտը, տառատեսակը՝ բոլորգիր, տպագրությունը՝ երկգույն՝ սև ու կարմիր:

Դիմերես՝ «Երևանը՝ գրքի համաշխարհային մայրաքաղաք» միջոցառումների պատկերանիշը:

Դարձերես՝ տեսարան Վենետիկից, Հակոբ Մեղապարտի նշանադրոշմը, «Ուրբաթագիրքը» և գրքից մի պատկեր՝ «Հիվանդի այցը»:

Էսքիզների հեղինակ՝ Վարդան Վարդանյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2012:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրթը	ատամնավոր
Տպաքանակը	500 հատ

500th Anniversary of Armenian Book Printing

The coin is dedicated to the 500th anniversary of Armenian book printing. The first Armenian print book, Urbatagirq, was produced in Venice, Italy, in 1512, by Hakob Meghapart. The font of the book is orbicular and the printing bi-colored (black and red).

Obverse: the logotype of celebrations dedicated to announcing Yerevan the worldwide capital of the book.

Reverse: one of the sights of Venice, the stamp mark of the first Armenian printer, "Urbatagirq" and a picture "Patient visit" from the book.

Designed by Vardan Vardanyan.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 2012.

Nominal value	1 000 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	33,6 g
Diameter	40,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	500 pcs

Գիտություն, գրականություն, արվեստ
Science, Literature, Art

Մատենադարանի հիմնադրման 50-ամյակ

Հուշադրամը նվիրված է Երևանի Մեսրոպ Մաշտոցի անվան Մատենադարանի հիմնադրման 50-ամյակին: Մատենադարանը ձեռագիր և տպագիր մասյաններ ուսումնասիրումը, պահպանումը և օգտագործումը կազմակերպող հիմնարկություններից խոշորագույնն է: Հավաքածուն ընդգրկում է ավելի քան 17 000 հին ձեռագրեր և 100 000 արխիվային փաստաթղթեր:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը և Մատենադարանի շքամուտի դռան զարդանախշից մի հատված:

Դարձերես՝ Մատենադարանի շենքը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուրղինյան:

Հատվել է Չեխիայի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2007:

Անվանական արժեքը	1 957 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	500 հատ

50th Anniversary of Establishment of Matenadaran

The coin is dedicated to the 50th anniversary of establishment of the Yerevan Matenadaran named after Mesrop Mashtots. Matenadaran is the ultimate establishment that studies, maintains and uses printed and manuscript books. This is a repository of more than 17 000 old manuscripts and 100 000 archived documents.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia and a fragment from the ornament engraved on the entrance of Matenadaran.

Reverse: the building of Matenadaran.

Designed by Eduard Kurghinyan.

Minted in the Czech Mint.

Year of issue 2007.

Nominal value	1 957 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	33,6 g
Diameter	40,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	500 pcs

Օպերայի և բալետի թատրոնի հիմնադրման 75-ամյակ

Հուշադրամը նվիրված է Ա. Սպենդիարյանի անվան օպերայի և բալետի ազգային ակադեմիական թատրոնի հիմնադրման 75-ամյակին: Թատրոնը բացվել է Սպենդիարյանի «Ալմաս» օպերայով (1933 թ. հունվարի 20): Թատրոնի ստեղծագործական նվաճումներից են՝ Ա. Տիգրանյանի «Անուշ», Տ. Ջուխաջյանի «Արշակ Բ» օպերաները, Ա. Խաչատրյանի «Գայանե» բալետը և բազմաթիվ այլ հանրահայտ ստեղծագործություններ:

Դիմերես՝ Ա. Սպենդիարյանի արձանը՝ Օպերայի և բալետի ազգային ակադեմիական թատրոնի շենքի ֆոնի վրա:

Դարձերես՝ երկու բալետի պարողներ և տարբեր երաժշտական գործիքներ:

Էսքիզների հեղինակներ՝ Հարություն Սամուելյան (դիմերես) և Էդուարդ Կուրղինյան (դարձերես):

Հատվել է Չեխիայի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2008:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրթը	ատամնավոր
Տպաքանակը	500 հատ

75th Anniversary of the Opera and Ballet Theater

The coin is dedicated to the 75th anniversary of foundation of A. Spendiarian Opera and Ballet National Academic Theater. The Opera and Ballet Theater started off by Spendiarian's opera "Almast" on January 20, 1933. Outstanding staging and creative achievements include opera "Anoush" by A. Tigranyan, "Arshak B" by T. Chukhajyan, ballet "Gayane" by A. Khachatryan and many other well-known works.

Obverse: the statue to A. Spendiarian against the background of the Opera and Ballet Theater building.

Reverse: two ballet dancers and various musical instruments.

Designed by Haroutiun Samuelian (obverse) and Eduard Kurghinyan (reverse).

Minted in the Czech Mint.

Year of issue 2008.

Nominal value	1 000 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	33,6 g
Diameter	40,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	500 pcs

Հովհաննես Այվազովսկի

Հուշադրամը նվիրված է հայազգի ափսարհահռչակ ծովանկարիչ Հովհաննես Այվազովսկուն (1817-1900 թթ.):

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը և դրվագ Հովհաննես Այվազովսկու «Փոթորիկ» կտավից:

Դարձերես՝ Հովհաննես Այվազովսկու դիմադիմակերը և դրվագ «Չեսմենյան ծովամարտ» կտավից:

Էսքիզների հեղինակ՝ Ռոբերտ Կոտովիչ:

Հատվել է Լեհաստանի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2006:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	28,28 գ
Չափը	28,0 x 40,0 մմ
Որակը	լավացված
Դրամաշուրթը	հարթ
Տպաքանակը	մինչև 5 000 հատ

Հուշադրամը ներկայացվել է «Դրամների համաստեղություն-2007» միջազգային մրցույթին (ՌԴ) և ճանաչվել լավագույնը «Օրիգինալ տեխնոլոգիա» անվանակարգում:

Hovhannes Aivazovsky

The coin is dedicated to the renowned Armenian seascape painter Hovhannes Aivazovsky (1817-1900).

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia and a fragment from the canvas "Storm" by Aivazovsky.

Reverse: the portrait of Hovhannes Aivazovsky and a fragment from the canvas "Chesmen Battle" by Aivazovsky.

Designed by Robert Kotowicz.

Minted in the Mint of Poland.

Year of issue 2006.

Nominal value	100 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	28,28 g
Size	28,0 x 40,0 mm
Quality	brilliant uncirculated
Edge	even
Quantity	up to 5 000 pcs

In the international competition "Coin Constellation-2007" (RF) the coin was named as the best in the nomination "Original Technology".

Թեոդոր Ախենցովիչ

Հուշադրամը նվիրված է հայազգի լեհ նկարիչ Թեոդոր Ախենցովիչին (1859-1938 թթ.): Որպես նկարիչ հայտնի էր կենդանության որոշ ժամանակաշրջանում, բազմաթիվ անհատական ցուցահանդեսներ է բացել աշխարհի տարբեր երկրներում:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը և Ախենցովիչի՝ կնոջ դիմանկար պատկերող կտավից մի դրվագ:

Դարձերես՝ Ախենցովիչի դիմանկարը (1907 թ.) և կտավից մի հատված՝ իր ստորագրությամբ:

Էսքիզների հեղինակ՝ Ուրսուլա Վալեժակ:

Հատվել է Լեհաստանի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2010:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	28,28 գ
Չափը	28,0 x 40,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաձուրքը	հարթ
Տպաքանակը	մինչև 4 000 հատ

Teodor Axentowicz

The coin is dedicated to the Polish painter of Armenian origin Teodor Axentowicz (1859-1938). As a painter he was famous during his lifetime and organized individual exhibitions in different parts of the world.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia and the Axentowicz's canvas portraying a woman.

Reverse: the portrait of Axentowicz (1907), his signature and a fragment from the canvas.

Designed by Urszula Walerzak.

Minted in the Mint of Poland.

Year of issue 2010.

Nominal value	100 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	28,28 g
Size	28,0 x 40,0 mm
Quality	proof
Edge	even
Quantity	up to 4 000 pcs

Ջազ

Հուշադրամը նվիրված է Հայաստանում լայն տարածում ստացած երաժշտական ժանրին՝ ջազին: Հայաստանում առաջին ջազային նվագախումբը ստեղծվել է 1938 թ.՝ կոմպոզիտոր, թավջութակահար Արտեմի Այվազյանի ղեկավարությամբ:

Դիմերես՝ ջազային նվագախումբ և ոճավորված ջազային գործիքներ:

Դարձերես՝ ոճավորված ջազային գործիքներ:

Էսքիզների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուրղինյան:

Հատվել է Գերմանիայի «Մայեր» դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2010:

Հուշադրամը ներկայացվել է «Դրամների համաստեղություն-2011» 5-րդ միջազգային մրցույթին (ՌԴ) և զբաղեցրել երրորդ տեղը՝ «Գեղարվեստական հաջող լուծում» անվանակարգում:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	28,28 գ
Տրամագիծը	38,61 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրթը	ատամնավոր
Տպաքանակը	մինչև 10 000 հատ

Jazz

The coin is dedicated to jazz - a music genre widely spread in Armenia. The first jazz band in Armenia was formed in 1938. It was directed by a composer cellist Artemy Aivazyan.

Obverse: a jazz band with stylized instruments for jazz.

Reverse: stylized instruments for jazz.

Designed by Eduard Kurghinyan.

Minted in the Mayer Mint, Germany.

Year of issue 2010.

In the 5th international competition "Coin Constellation-2011" (RF) the coin won the third place in the nomination "Successful Artistic Solution".

Nominal value	1 000 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	28,28 g
Diameter	38,61 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	up to 10 000 pcs

Սերգեյ Փարաջանով

Հուշադրամը նվիրված է հայտնի կինոռեժիսոր, նկարիչ, կոլաժի վարպետ Սերգեյ Փարաջանովին (Սարգիս Փարաջանյանց 1924-1990 թթ.):

Դիմերես՝ Փարաջանովը՝ կինոխցիկով, և հատված Փարաջանովի կոլաժից:

Դարձերես՝ Փարաջանովի դիմապատկերը, հատված «Ֆաբերժեի հիշատակին» կոլաժից և նկարչի ինքնաիիող usորագրությունը:

Էսիզների հեղինակ՝ Ուրսուլա Վալեժակ:

Հատվել է Լեհաստանի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2012:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	28,28 գ
Չափը	28,0 x 40,0 մմ
Դրամատուրքը	հարթ
Որակը	պրուֆ
Տպաքանակը	մինչև 5 555 հատ

Sergey Parajanov

The coin is dedicated to Sergey Parajanov (Sargis Parajanyants, 1924-1990), a famous film director, artist, master of collage.

Obverse: a fragment from one of the collages by Sergey Parajanov and Parajanov with a camera.

Reverse: the portrait of Parajanov, a fragment from "In memory of Faberge" collage and his original signature.

Designed by Urszula Walerzak.

Minted in the Mint of Poland.

Year of issue 2012.

Nominal value	100 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	28,28 g
Size	28,0 x 40,0 mm
Edge	even
Quality	proof
Quantity	up to 5 555 pcs

Դիցաբանություն
Mythology

Անահիտ

Հուշադրամը նվիրված է հեթանոսական Անահիտ աստվածուհուն: Անահիտը համարվել է հայոց մայր աստվածուհին, բերրի, ոչղաբերության, արգասավորության սրբազան մարմնավորումը:

«Անահիտ Աստվածուհի» հուշադրամը ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից թողարկված առաջին ոսկե հուշադրամն է:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ Անահիտ աստվածուհու դիմանկարը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հրաչյա Ասլանյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 1997:

Անվանական արժեքը	25 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	ոսկի, 900⁰
Քաշը	4,3 գ
Տրամագիծը	18,0 մմ
Ռակը	լավացված
Դրամատուրթը	հարթ
Տոպրաքանակը	500 հատ

Anahit

The coin is dedicated to the pagan Goddess Anahit. Anahit has been considered the Mother Goddess of Armenians, the sacred embodiment and patron for the crop, fruitfulness and fertility.

"Goddess Anahit" is the first gold collector coin issued by the Central Bank of Armenia.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: the bust of Goddess Anahit.

Designed by Hrachya Aslanyan.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 1997.

Nominal value	25 000 dram
Metal and alloy	gold, 900⁰
Weight	4,3 g
Diameter	18,0 mm
Quality	brilliant uncirculated
Edge	even
Quantity	500 pcs

Նոյի վայրէջքը Արարատից

Հուշադրամը նվիրված է Նոյի վայրէջքը Արարատից բիբլիական սյուժեին:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ Նոյն իր ընտանիքով՝ Արարատ լեռան ֆոնի վրա, և ճյուղը կտցին աղավնու պատկեր:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հրաչյա Ասլանյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 1999:

Անվանական արժեքը	100 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	ոսկի, 900⁰
Քաշը	17,2 գ
Տրամագիծը	30,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	հարթ, համարակալված
Տպաքանակը	1 000 հատ

Noah descending from Ararat

The coin is dedicated to the biblical story describing Noah's descent from Ararat.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: Noah's family against the background of the Mountain Ararat and a pigeon holding a branch in the beak.

Designed by Hrachya Aslanyan.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 1999.

Nominal value	100 000 dram
Metal and alloy	gold, 900⁰
Weight	17,2 g
Diameter	30,0 mm
Quality	proof
Edge	even, numbered
Quantity	1 000 pcs

Հայկ Նահապետ

Հուշադրամը նվիրված է Հայկ Նահապետին: Հայկը, համաձայն հայոց դիցավեպի, հայ ժողովրդի անվանադիր նախնին է: Հայկական ցեղերը, իրենց համարելով Հայկի սերունդ, երկիրը կոչել են Հայք:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը և Օրիոն համաստեղությունը:

Դարձերես՝ Երևանում տեղադրված Հայկ Նահապետի արձանը (քանդակագործ՝ Կ. Նուրիջանյան):

Էսքիզների հեղինակներ՝ Էդուարդ Կուրղինյան (դիմերես) և Հարություն Սամուելյան (դարձերես):

Հատվել է Չեխիայի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2007:

Անվանական արժեքը	5 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	ոսկի, 900⁰
Քաշը	4,3 գ
Տրամագիծը	18,0 մմ
Որակը	լավացված
Դրամաշուրթը	ատամնավոր
Տպաքանակը	3 000 հատ

Haik Nahapet

The coin is dedicated to Haik Nahapet, the forefather of the Armenians. According to the ancient Armenian epos Armenian tribes considered themselves as Haik's generation and therefore named their land "Haiq".

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia and the Orion constellation.

Reverse: the monument to Haik Nahapet in Yerevan (sculpture K. Nurijanyan).

Designed by Eduard Kurghinyan (obverse) and Haroutiun Samuelian (reverse).

Minted in the Czech Mint.

Year of issue 2007.

Nominal value	5 000 dram
Metal and alloy	gold, 900⁰
Weight	4,3 g
Diameter	18,0 mm
Quality	brilliant uncirculated
Edge	ribbed
Quantity	3 000 pcs

Կրոն
Religion

Սբ. Էջմիածին

Հուշադրամները նվիրված են Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակին:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ Սբ. Էջմիածնի Մայր տաճարը, որը կառուցվել է 301-303 թթ., հետագայում դարձել հայոց քրիստոնեական կենտրոն և Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի աթոռանիստը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հրաչյա Ասլանյան:

Հատվել են Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 1998:

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ 1 000 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	ոսկի, 900⁰ արծաթ, 999⁰
Քաշը	8,6 գ / 31,1 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ / 38,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	հարթ, համարակալված
Տպաքանակը	1 700 հատ յուրաքանչյուր տեսակից

Holy Etchmiadzin

The coins are dedicated to the 1700th anniversary of adoption of Christianity as state religion in Armenia.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: the Mother Cathedral of Holy Etchmiadzin, which was built in 301-303 to have later become the center of Armenian Christianity and the Seat of the Patriarch of All Armenians.

Designed by Hrachya Aslanyan.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 1998.

Nominal value	10 000 dram 1 000 dram
Metal and alloy	gold, 900⁰ silver, 999⁰
Weight	8,6 g / 31,1 g
Diameter	22,0 mm / 38,0 mm
Quality	proof
Edge	even, numbered
Quantity	1 700 pcs per type

Անի

Հուշադրամները նվիրված են Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակին:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ Անիի Աբուղամրենց Սբ. Գրիգոր եկեղեցին:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հրաչյա Ասլանյան:

Հատվել են Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 1998:

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ 1 000 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	ոսկի, 900⁰ արծաթ, 999⁰
Քաշը	8,6 գ / 31,1 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ / 38,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրթը	հարթ, համարակալված
Տպաքանակը	1 700 հատ յուրաքանչյուր տեսակից

Ani

The coins are dedicated to the 1700th anniversary of adoption of Christianity as state religion in Armenia.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: the church of St Grigor Abughamrents of Ani.

Designed by Hrachya Aslanyan.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 1998.

Nominal value	10 000 dram 1 000 dram
Metal and alloy	gold, 900⁰ silver, 999⁰
Weight	8,6 g / 31,1 g
Diameter	22,0 mm /38,0 mm
Quality	proof
Edge	even, numbered
Quantity	1 700 pcs per type

Հաղպատ

Հուշադրամը նվիրված է Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակին: Հաղպատը X-XIII դդ. Հայաստանի նշանավոր հոգևոր և մշակութային կենտրոններից էր, խոշոր վանական հաստատություն՝ հարուստ բազմաթիվ զեղահանդակ խաչֆարերով:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ Հաղպատի խաչֆարերից մեկը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հրաչյա Ասլանյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 1998:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 999⁰
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	38,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	հարթ, համարակալված
Տպաքանակը	1 700 հատ

Haghpat

The coin is dedicated to the 1700th anniversary of adoption of Christianity as state religion in Armenia. Haghpat Monastery was a leading spiritual and cultural center in the period of 10-13th centuries, a major monk institution with a great variety of ornamented cross-stones.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: one of the cross-stones of Haghpat.

Designed by Hrachya Aslanyan.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 1998.

Nominal value	1 000 dram
Metal and alloy	silver, 999⁰
Weight	31,1 g
Diameter	38,0 mm
Quality	proof
Edge	even, numbered
Quantity	1 700 pcs

Աղթամար

Հուշադրամները նվիրված են Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակին:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ Աղթամար կղզում գտնվող Սբ. Խաչ եկեղեցին (915-921 թթ.):

Էսքիզների հեղինակ՝ Հրաչյա Ասլանյան:

Հատվել են Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 1999:

Անվանական արժեքը	50 000 դրամ 5 000 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	ոսկի, 900⁰ արծաթ, 999⁰
Քաշը	8,6 գ / 31,1 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ / 38,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրթը	հարթ, համարակալված
Տպաքանակը	1 700 հատ յուրաքանչյուր տեսակից

Aghtamar

The coins are dedicated to the 1700th anniversary of adoption of Christianity as state religion in Armenia.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: the church Holy Cross (915-921) located in the island Aghtamar.

Designed by Hrachya Aslanyan.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 1999.

Nominal value	50 000 dram 5 000 dram
Metal and alloy	gold, 900⁰ silver, 999⁰
Weight	8,6 g / 31,1 g
Diameter	22,0 mm / 38,0 mm
Quality	proof
Edge	even, numbered
Quantity	1 700 pcs per type

Սբ. Սարգիս զորավար

Հուշադրամը նվիրված է Սբ. Սարգիս զորավարին: Ըստ ավանդության՝ նահատակվել է քրիստոնեական հավատի համար և դասվել սրբերի կարգը: Սբ. Սարգսի պաշտամունքը մեծ տարածում է ստացել հայերի մեջ. նրա անունով եկեղեցիներ են հիմնվել Հայաստանի բազմաթիվ բնակավայրերում:

Դիմերես՝ խաչերով ձևավորված զարդանախշ:

Դարձերես՝ վիշապին հաղթող Սբ. Սարգիսը՝ ձիույգի վրա:

Էսքիզների հեղինակ՝ Կարապետ Աբրահամյան:

Հատվել է Ֆինլանդիայի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2009:

Անվանական արժեքը	5 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	ոսկի, 900⁰
Քաշը	4,3 գ
Տրամագիծը	18,0 մմ
Որակը	լավացված ատամնավոր
Դրամաշուրթը	
Տպաքանակը	5 000 հատ

St Sargis the Commander

The coin is dedicated to St Sargis the Commander. According to a legend St Sargis the Commander was martyred for Christian Faith and has therefore been sanctified. As St Sargis was widely worshipped among Armenians, churches dedicated to him were built in many Armenian settlements.

Obverse: an ornament with crosses.

Reverse: St Sargis on a horseback beating the dragon-snake with his spear.

Designed by Karapet Abrahamyan.

Minted in the Mint of Finland.

Year of issue 2009.

Nominal value	5 000 dram
Metal and alloy	gold, 900⁰
Weight	4,3 g
Diameter	18,0 mm
Quality	brilliant uncirculated
Edge	ribbed
Quantity	5 000 pcs

XX դարի հայոց կաթողիկոսներ

Հուշադրամը նվիրված է 20-րդ դարի հայոց կաթողիկոսներին: Հիսուս Քրիստոսի առաքյալներից Սբ. Թադեոսի և Սբ. Բարդուղիմեոսի քարոզչությամբ հիմնված Հայաստանյայց Առաքելական Սբ. Եկեղեցու գլուխն է Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը: Եկեղեցու հոգևոր կենտրոնը Մայր Աթոռ Սբ. Էջմիածինն է, որտեղ և գտնվում է Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի նստավայրը:

Հայոց առաջին կաթողիկոսն է եղել Սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ Հայրապետը, որի քարոզչության շնորհիվ 301 թ. առաջինն աշխարհում քրիստոնեությունը Հայաստանում հռչակվել է պետական կրոն: Լուսավորչի գահին կաթողիկոսները հաջորդել են իրար: Ն.U.O.S.S. Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը 132-րդ գահակալն է Լուսավորչահաստատ Մայր Աթոռի (1999 թ-ից առ այսօր):

Armenian Patriarchs of the 20th Century

This coin is dedicated to Armenian patriarchs of the 20th century. The Patriarch of All Armenians, whose seat and spiritual center is Holy See of Etchmiadzin, Armenia, is the head of the Holy Armenian Apostolic Church, founded by the evangelization of St Thaddeus and St Bartholomew - two of the twelve apostles of Jesus Christ. St Grigor Lusavorich (St Gregory the Illuminator) was the first catholicos of the Armenians and principal advocate for proclaiming Christianity as state religion in Armenia in the year 301 - the first nation in the world to do so. Over the centuries, each catholicos has succeeded his predecessor to the throne of St Gregory. His Holiness Garegin B is the 132nd Supreme Patriarch of All Armenians (1999 up to date).

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ Սբ. Էջմիածնի Մայր տաճարը, XX դարի հայոց կաթողիկոսների դիմապատկերները, նրանց անուններն ու կաթողիկոսության ժամանակահատվածը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հարություն Սամուելյան:

Հատվել է Լեհաստանի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2008:

Անվանական արժեքը	1 000 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	ոսկի, 999⁰
Քաշը	1 կգ
Տրամագիծը	90,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	հարթ, համարակալված, գրվածքով
Տպաքանակը	25 հատ

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: the Mother Cathedral of Holy Etchmiadzin, the Armenian Catholicoi of the 20th century, their names and period of their Holiness.

Designed by Haroutiun Samuelian.

Minted in the Mint of Poland.

Year of issue 2008.

Nominal value	1 000 000 dram
Metal and alloy	gold, 999⁰
Weight	1 kg
Diameter	90,0 mm
Quality	proof
Edge	even, numbered, inscribed
Quantity	25 pcs

Տ. Մկրտիչ Ա Վանեցին (Խրիմեան Հայրիկ, 1820 թ., Վան - 1907 թ., Վաղարշապատ)

1892 թ-ից՝ Ամենայն հայոց կաթողիկոս:

Խոշոր հոգևոր-եկեղեցական գործիչ էր և աչքի է ընկել որպես ազգի շահերի ջերմ պաշտպան, հայրենիքի ազատության, հոգևոր-մշակութային լուսավորության ջատագով և Հայ առաքելական եկեղեցու բարեփոխիչ: Իր ազգասիրության և մեծ ժողովրդականության շնորհիվ մեծարվել է «Հայրիկ» պատվանունով:

His Holiness Mkrtich I Khrimyan of Van (1820, Van - 907, Vagharshapat)

The Patriarch of All Armenians since 1892.

A remarkable spiritual and special activist who served with devotion and was a strong supporter and defender of national interests. A true champion of freedom and of spiritual and cultural enlightement of the homeland; as well as a noted reformer of the Armenian Church. Earned the title of "Khrimyan Hayrik" (Papa Khrimyan) for patriotism and devotion to people.

Տ. Մատթէոս Բ Կոստանդնուպոլսեցի Իզմիրլեան (1845 թ., Կ. Պոլիս - 1910 թ., Վաղարշապատ)

1908 թ-ից՝ Ամենայն հայոց կաթողիկոս:

1886-1890 թթ. Եգիպտոսի հայ թեմի առաջնորդն էր, իսկ 1894-1896 թթ-ին և 1908 թ-ին՝ Կ.Պոլսի հայոց պատրիարքը: Իր հաստատակամության համար կոչվել է «Երկաթյա պատրիարք»:

His Holiness Mattheos II Izmirlian of Constantinople (1845, Costantinople - 1910, Vagharshpat)

The Patriarch of All Armenians since 1908.

From 1886-1890 served as diocesan primate in Egypt. In 1894-1896 and in 1908 served as the Armenian Patriarch of Constantinople. Earned the title of "Yerkatya Patriarch" (Iron Patriarch) for his determination.

Տ. Գևորգ Ե Տփղիսեցի Սուրէնեանց (1847 թ., Թիֆլիս - 1930 թ., Վաղարշապատ)

1911 թ-ից՝ Ամենայն հայոց կաթողիկոս:

Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու մի շարք թեմերի առաջնորդն էր և ամենուր հոգացել է ժողովրդի հոգևոր և մտավոր դաստիարակության, եկեղեցիների բարեկարգման մասին:

His Holiness Gevorg V Sureniants of Tpghis (1847, Tiflis - 1930, Vagharshapat)

The Patriarch of All Armenians since 1911.

Served as primate for a number of dioceses of the Armenian Apostolic Church. Took a devoted care of spiritual and intellectual education of the people as well as spent efforts to recover churches.

Տ. Խորեն Ա Մուրադբէգեան (1873 թ., Թիֆլիս - 1938 թ., Վաղարշապատ)

1932 թ-ից՝ Ամենայն հայոց կաթողիկոս:

Հոգևոր եռանդուն գործունեություն է ծավալել Նոր Բայազետում (այժմ՝ Գավառ): Առաջին համաշխարհային պատերազմի տարիներին Երևանի թեմի Եղբայրական օգնության կոմիտեի նախագահն էր:

His Holiness Khoren I Muradbegian (1873, Tiflis - 1938, Vagharshapat)

The Patriarch of All Armenians since 1932.

An active clergyman in New Bayazet (present-day Gavar, Armenia). During World War 1, he chaired the Fraternal Aid Committee of the Yerevan Diocese.

Տ. Գևորգ Զ Չորեքչեան (1868 թ., Նոր Նախիջևան - 1954 թ., Էջմիածին)

1945 թ-ից՝ Ամենայն հայոց կաթողիկոս:

Խորեն Ա Մուրադբէգեանի եղերական մահից հետո ղեկավարել է Հայ եկեղեցու գործերը, առա՝ 1941-1945 թթ. Կաթողիկոսի տեղապահ:

His Holiness Gevorg VI Chorekchian (1868, Nor Nakhijevan - 1954, Etchmiadzin)

The Patriarch of all Armenians since 1945.

Governed the affairs of the Armenian Church after the tragic death of Khoren I. During the National Ecclesiastical Assembly in the period 1941-1945, was elected as pontifical vicar general.

Տ. Վազգէն Ա Պալճեան (1908 թ., Բուխարեստ - 1994 թ., Էջմիածին)

1955 թ-ից՝ Ամենայն հայոց կաթողիկոս:

1930-ական թթ-ից ազգային-հասարակական, առա եկեղեցական եռանդուն գործունեություն է ծավալել ռումինահայ գաղութում: Ի գնահատություն տասնամյակների հոգևոր-եկեղեցական և գիտամշակութային վաստակի՝ 1991 թ. ընտրվել է ՀՀ ԳԱԱ պատվավոր անդամ, առաջինն է արժանացել Հայաստանի ազգային հերոսի բարձրագույն կոչման (1994 թ.) և Հայրենիքի շքանշանի:

His Holiness Vazgen I Palchian (1908, Bucharest - 1994, Etchmiadzin)

The Patriarch of All Armenians since 1955.

Starting 1930´s, was engaged in national and civic activities, and thereafter actively led pastoral life in the Armenian community of Romania. In appreciation of all achieved in spiritual, pastoral, national, academic and cultural activities, was elected as an Honorable Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia and was the first recipient of the highest award of the country - the order of National Hero of Armenia in 1994.

Տ. Գարեգին Ա Սարգիսեան (1932 թ., Քեսաբ (Սիրիա) - 1999 թ., Էջմիածին)

1994 թ-ից՝ Ամենայն հայոց կաթողիկոս:

Ուսանելով Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոսության դպրեվանքում՝ ձեռնադրվել է կուսակրոն և դարձել Կիլիկիո միաբանության ուխտի անդամ: Ուսումնառությունը շարունակել է Օֆֆորդի համալսարանում: Քրիստոնեությունը Հայաստանում պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակի հանդիսությունների շրջանակում 1997 թ. կատարել է Երևանի Սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ մայր եկեղեցու հիմնարկեքը:

His Holiness Garegin I Sarkisian (1932 in Kessab (Syria) - 1999, Etchmiadzin)

The Patriarch of All Armenians since 1994.

Having studied in the seminary of the Great House of Cilicia, was ordained as a celibate priest and became a member of the Brotherhood of Cilicia. Continued his studies at Oxford University. Within the framework of celebrations of the 1700th anniversary of adoption of Christianity as state religion in Armenia, personally offered the blessing of the foundation service for the Cathedral of St Gregory the Illuminator in Yerevan in 1997.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ARMENIAN HISTORY

Երկրաշարժի 10-ամյակ

Հուշադրամը նվիրված է 1988 թ. դեկտեմբերի 7-ին Հայաստանում տեղի ունեցած ավերիչ երկրաշարժի 10-ամյակին:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ եկեղեցու, ճանդված շինությունների և երկրաշարժի ժամը ցույց տվող ժամացույցի պատկերները՝ Հայաստանի քարտեզի ֆոնի վրա:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հրաչյա Ասլանյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 1998:

Անվանական արժեքը	10 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	արծաթ, 999⁰
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	38,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրթը	հարթ, համարակալված
Տպաքանակը	1 000 հատ

10th Year of the Earthquake

The coin is dedicated to the 10th year of the devastating earthquake in Armenia on 7 December, 1988.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: the images of a church, destroyed buildings and the standing watch showing the time of the earthquake - against the background of the map of Armenia.

Designed by Hrachya Aslanyan.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 1998.

Nominal value	10 dram
Metal and alloy	silver, 999⁰
Weight	31,1 g
Diameter	38,0 mm
Quality	proof
Edge	even, numbered
Quantity	1 000 pcs

Տիգրան Մեծ

Հուշադրամը նվիրված է հայոց Արտաշեսյան հարստության Տիգրան Մեծ արքային (Ք. ա. 95-56 թթ.):

Դիմերես՝ Տիգրան Մեծ արքայի արծաթե դրամի դարձերեսի պատկերը և ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ Տիգրան Մեծ արքայի արծաթե դրամի դիմերեսի պատկերը՝ արքայի կիսադեմը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հրաչյա Ասլանյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 1999:

Անվանական արժեքը	50 000 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	ոսկի, 900⁰
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	հարթ, համարակալված
Տպաքանակը	500 հատ

Tigran the Great

The coin is dedicated to Tigran the Great - Armenian King of the Artashesian dynasty (95-56 BC).

Obverse: an image taken from reverse of the silver coin circulated under the reign of Tigran the Great, and the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: the profile of the King taken from obverse of the same silver coin.

Designed by Hrachya Aslanyan.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 1999.

Nominal value	50 000 dram
Metal and alloy	gold, 900⁰
Weight	8,6 g
Diameter	22,0 mm
Quality	proof
Edge	even, numbered
Quantity	500 pcs

Տիգրան Մեծ

Հուշադրամը նվիրված է հայոց Արտաշեսյան հարստության Տիգրան Մեծ արքային (Ք. ա. 95-56 թթ.):

Դիմերես՝ Տիգրան Մեծ արքայի արծաթե դրամի դարձերեսի պատկերը և ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ Տիգրան Մեծ արքայի արծաթե դրամի դիմերեսի պատկերը՝ արքայի կիսադեմը:

Էսքիզների հեղինակներ՝ Կարապետ Աբրահամյան (դիմերես) և Ավստրիայի դրամահատարանի նկարիչներ (դարձերես):

Հատվել է Ավստրիայի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2003:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	ոսկի, 585⁰
Քաշը	15,553 - 15,853 գ
Տրամագիծը	26,0 մմ
Որակը	սովորական
Դրամատուրքը	հարթ
Տպաքանակը	500 հատ

Tigran the Great

The coin is dedicated to Tigran the Great - Armenian King of the Artashesian dynasty (95-56 BC).

Obverse: an image taken from reverse of the silver coin circulated under the reign of Tigran the Great, and the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: the profile of the King taken from obverse of the same silver coin.

Designed by Karapet Abrahamyan (obverse) and the Austrian Mint artists (reverse).

Minted in the Austrian Mint.

Year of issue 2003.

Nominal value	1 000 dram
Metal and alloy	gold, 585⁰
Weight	15,553 - 15,853 g
Diameter	26,0 mm
Quality	uncirculated
Edge	even
Quantity	500 pcs

Պետբանկի 110-ամյակ

Հուշադրամը նվիրված է Հայաստանում Պետական բանկի հիմնադրման 110-ամյակին և ՀՀ ազգային արժույթի թողարկման 10-ամյակին:

Դիմերես՝ ՀՀ կենտրոնական բանկի շենքը:

Դարձերես՝ վարդյակի տեսքով զարդանախշ և տարեթվեր՝ «1893», «1993» և «2003»:

Էսքիզների հեղինակ՝ Կարապետ Աբրահամյան:

Հատվել է Սանկտ Պետերբուրգի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2003:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	33,92 գ
Տրամագիծը	39,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	300 հատ

110th Anniversary of the State Bank

The coin is dedicated to the 110th anniversary of establishment of the State Bank in Armenia and to the 10th anniversary of introduction of the national currency.

Obverse: the building of the Central Bank of Armenia.

Reverse: a rosace ornament and three dates: 1893, 1993 and 2003.

Designed by Karapet Abrahamyan.

Minted in the Mint of St. Petersburg.

Year of issue 2003.

Nominal value	100 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	33,92 g
Diameter	39,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	300 pcs

ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 10-ամյակ

Հուշադրամը նվիրված է ՀՀ վճռաբեկ դատարանի ստեղծման 10-ամյակին: Վճռաբեկ դատարանը Հայաստանի դատական իշխանության բարձրագույն ատյանն է, որը կոչված է ապահովելու օրենքի միատեսակ կիրառությունն ամբողջ երկրում:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ հունական արդարադատության աստվածուհու՝ Ֆեմիդայի արձանը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուրղինյան:

Հատվել է Չեխիայի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2008:

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	ոսկի, 900⁰
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	500 հատ

10th Anniversary of the Court of Appeal

The coin is dedicated to the 10th year of creation of the Court of Appeal of the Republic of Armenia. The Court of Appeal is the superior authority of judicial system of the Republic of Armenia, which is called to ensure a standardized administration of the law all over the country.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: the statue to Themis, the Greek goddess of the justice.

Designed by Eduard Kurghinyan.

Minted in the Czech Mint.

Year of issue 2008.

Nominal value	10 000 dram
Metal and alloy	gold, 900⁰
Weight	8,6 g
Diameter	22,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	500 pcs

Անի - 1050

Հուշադրամը նվիրված է Անիի Բագրատունյաց Հայաստանի մայրաքաղաք հռչակելու 1050-ամյակին: Անին Հայաստանի 11-րդ մայրաքաղաքն է: Հիմնադրվել է Մեծ Հայքի Այրարատ նահանգի Շիրակ գավառում՝ Ախուրյան և Անի գետերի միախառնման տեղում: Բագրատունիները իրենց արմունիքը 961 թ. Կարսից փոխադրել են Անի և այն հռչակել մայրաքաղաք:

Դիմերես՝ Անի հաղաքի դարպասներից մեկի վրա պահպանված հաղաքի զինանշանը՝ հովազի պատկերով, և հավերժությունը խորհրդանշող վարդյակ:

Դարձերես՝ Անիի Մայր տաճարը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուրղինյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2011:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	ոսկի, 585⁰
Քաշը	15,6 գ
Տրամագիծը	26,0 մմ
Որակը	հատուկ
Դրամատուրքը	հարթ
Տպաքանակը	1 000 հատ

Ani - 1050

The coin is dedicated to the 1050th anniversary of announcing Ani as a capital of Bagratuni Armenia, the 11th capital of Armenia. Ani was established at the junction of Ani and Akhurian rivers in Shirak province of Ayrarat region of Mets Hayq ("Greater Armenia"). In 961 the Bagratuni Royal Dynasty moved from Kars to Ani and proclaimed it to be the capital.

Obverse: the symbol of a panther, the Emblem of Ani, which remained preserved on one of its gates, and a round rosace symbolizing eternity.

Reverse: the Mother Temple of Ani.

Designed by Eduard Kurghinyan.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 2011.

Nominal value	1 000 dram
Metal and alloy	gold, 585⁰
Weight	15,6 g
Diameter	26,0 mm
Quality	special uncirculated
Edge	even
Quantity	1 000 pcs

Արտաշատ - 2200

Հուշադրամը նվիրված է Արտաշատի հիմնադրման 2200-ամյակին: Արտաշատը Հայաստանի 4-րդ մայրաքաղաքն է: Արտաշատը հիմնադրել է Արտաշես Ա Հայոց թագավորը Արաքսյան դաշտում՝ Երասխ և Մեծամոր գետերի միախառնման տեղում: Արտաշատը միջազգային առևտրի խոշոր կենտրոն էր, որի դերը մեծացել է 1-2-րդ դարերում՝ Հռոմի և Արևելքի միջև առևտրային կապերի ընդլայնման շնորհիվ:

Դիմերես՝ Արտաշատ մայրաքաղաքի դիցուհին՝ Տիխվեն, աշտարակաձև թագով:

Դարձերես՝ հաղթության դիցուհի Նիկեի դիմանկարը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուրղինյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2011:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	ոսկի, 585⁰
Քաշը	15,6 գ
Տրամագիծը	26,0 մմ
Որակը	հատուկ
Դրամաշուրթը	հարթ
Տպաքանակը	1 000 հատ

Հուշադրամը ներկայացվել է «Դրամների համաստեղություն-2012» 6-րդ միջազգային մրցույթին (ՌԴ) և զբաղեցրել երրորդ տեղը՝ «Տարվա հուշադրամը» անվանակարգում:

Artashat - 2200

The coin is dedicated to 2200th anniversary of foundation of Artashat, the 4th capital of Armenia. Artashat was founded by the Armenian king Artashes A in the Ararat Valley at the junction of Yeraskh and Metsamor rivers. Artashat has been a hub of international trade, with its role having increased in the 1-2 centuries thanks to extended trade relations between Rome and the East.

Obverse: Tikhve - Goddess of Artashat - with the crown in the form of a tower.

Reverse: the portrait of Nike - goddess of victory.

Designed by Eduard Kurghinyan.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 2011.

Nominal value	1 000 dram
Metal and alloy	gold, 585⁰
Weight	15,6 g
Diameter	26,0 mm
Quality	special uncirculated
Edge	even
Quantity	1 000 pcs

In the 6th international competition "Coin Constellation-2012" (RF) the coin won the third place in the nomination "Coin of the Year".

Նոյյան տապան

Հուշադրամները նվիրված են Նոյյան տապանի մասին բիբլիական սյուժեին:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ Նոյյան տապանը, սպիտակ աղավնին՝ ձիթենու ճյուղը կտցին, և Արարատ լեռը՝ արևածագի ֆոնին:

Էսքիզների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուրղինյան:

Հատվել են Գերմանիայի «Geiger Edelmetalle» դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2012:

Անվանական արժեքը	100 / 200 / 500 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 999⁰
Քաշը	7,77 / 15,55 / 31,1 գ
Տրամագիծը	20,18 / 27,66 / 38,60 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրթը	ընդհատվող ատամնավոր, համարակալված
Տպաքանակը	2 000 հատ յուրաքանչյուր տեսակից

Noah's Ark

The coins are dedicated to the biblical story about the Noah's Ark.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: the Noah's Ark, a white dove with an olive branch in the beak and the Mountain Ararat at the sunrise.

Designed by Eduard Kurghinyan.

Minted in the Geiger Edelmetalle GmbH, Germany.

Year of issue 2012.

Nominal value	100 / 200 / 500 dram
Metal and alloy	silver, 999⁰
Weight	7,77 / 15,55 / 31,1 g
Diameter	20,18 / 27,66 / 38,60 mm
Quality	proof
Edge	interrupted ribbed, numbered
Quantity	2 000 pcs per type

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲՈՒՍԱԿԱՆ ԵՎ ԿԵՆԴԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀ

ARMENIAN FLORA AND FAUNA

Բուսական աշխարհ
Flora

Ծիրան

Հուշադրամը նվիրված է հայկական մրգերից մեկին՝ ծիրանին:
Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:
Դարձերես՝ ծիրան՝ տերևի ֆոնի վրա:
Էսքիզների հեղինակ՝ Հրաչյա Ասլանյան:
Հատվել է Մեծ Բրիտանիայի արքայական դրամահատարանում:
Թողարկման տարեթիվը՝ 1994:

Անվանական արժեքը	25 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	28,28 գ
Տրամագիծը	38,61 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	մինչև 10 000 հատ

Apricot

This coin is dedicated to apricot - one of the Armenian fruits.
Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.
Reverse: apricot against the background of a leaf.
Designed by Hrachya Aslanyan.
Minted in the Royal Mint, Great Britain.
Year of issue 1994.

Nominal value	25 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	28,28 g
Diameter	38,61 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	up to 10 000 pcs

Հայկական խաղող

Հուշադրամը նվիրված է հայկական խաղողին:

Հայաստանը խաղողի մշակման հնագույն վայրերից է: Ըստ Աստվածաշնչի՝ Նոյը Արարատ լեռան գագաթից իջնելուց հետո տնկել է առաջին խաղողի վազը, ինչով և սկիզբ է դրել խաղողագործությանը:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը, խաղողի և տերևի տեսքով կրկնվող զարդանախշեր:

Դարձերես՝ խաղողի ողկույզը տերևի ֆոնի վրա:

Էսքիզների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուրղինյան:

Հատվել է Չեխիայի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2007:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	500 հատ

Armenian Grapes

The coin is dedicated to Armenian grapes.

Armenia boasts one of the oldest venues for viticulture. The Bible says that Noah, after having descended from Mountain Ararat, planted the first vine thus giving birth to wine-growing in Armenia.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia, repeated ornament in the form of the grape and leaf.

Reverse: the grape cluster against the background of a leaf.

Designed by Eduard Kurghinyan.

Minted in the Czech Mint.

Year of issue 2007.

Nominal value	1 000 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	33,6 g
Diameter	40,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	500 pcs

Նուռ

Հուշադրամը նվիրված է նուռին, որը խորհրդանշում է պտղաբերություն, առատություն և մեծահոգություն:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ ճեղքված նուռ:

Էսքիզների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուրղինյան:

Հատվել է Լեհաստանի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2011:

Անվանական արժեքը	500 դրամ
Մետաղը և հարգը	ոսկի, 999,9⁰
Քաշը	1,24 գ
Տրամագիծը	13,92 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	մինչև 5 000 հատ

Pomegranate

The coin is dedicated to pomegranate which symbolizes fertility, abundance, generosity.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: a broken pomegranate.

Designed by Eduard Kurghinyan.

Minted in the Mint of Poland.

Year of issue 2011.

Nominal value	500 dram
Metal and alloy	gold, 999,9⁰
Weight	1,24 g
Diameter	13,92 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	up to 5 000 pcs

«Ծաղիկների գեղեցկությունը»
(4 հուշադրամ)

"The Beauty of Flowers"
(4 *collector coins*)

Շարքը նվիրված է ՀՀ Կարմիր գրքում ընդգրկված բույսերին և ներառում է «Գալանտուս Արտյուշենկոյի», «Լվածաղիկ Զանգեզուրի», «Արոսենի Հայաստանյան» և «Քրոկոս Ադամի» հուշադրամները:

Էսքիզների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուրղինյան:

Հատվել է Գերմանիայի «Մայեր» դրամահատարանում:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	28,28 գ
Տրամագիծը	38,61 մմ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Որակը	պրուֆ
Տպաքանակը	մինչև 10 000 հատ յուրաքանչյուր տեսակից

The series is dedicated to the plunts included into the Red Book of the Republic of Armenia and comprises "Galanthus Artjuschenkoae", "Tanacetum Zangezuricum", "Sorbus Hajastana" and "Crocus Adamii" collector coins.

Designed by Eduard Kurghinyan.

Minted in the Mayer Mint, Germany.

Nominal value	1 000 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	28,28 g
Diameter	38,61 mm
Edge	ribbed
Quality	proof
Quantity	up to 10 000 pcs per type

Գալանտուս Արտյուշենկոյի

«Գալանտուս Արտյուշենկոյի» բույսը կարճ ցողունով (23-35 սմ), սոխատակ, երբեմն բաց դեղնագույն հրաշուրիչ ծաղիկներով և բաց կանաչ տերևներով է. ծաղկում է մարտին՝ ձյան միջից: Հանդիպում է Հայաստանի հարավային և հյուսիսային շրջաններում՝ կաղնու, բոխու և հաճարենու անտառներում, ցածր և միջին լեռնային գոտիներում:

Դիմերես՝ «Գալանտուս Արտյուշենկոյի» ծաղիկը և տերևը, ոճավորված պատկեր:

Դարձերես՝ «Գալանտուս Արտյուշենկոյի» ծաղիկները և ցողունները:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2010:

Galanthus Artjuschenkoae

"Galanthus Artjuschenkoae" is a charming plant, small in stature (25-35 cm) with white or sometimes creamy flowers and light-green leaves, blooming in March as she appears from the snow. It is found only in two floristic regions of Armenia (in the South and North), in the oak, hornbeam or beech forests, and in the low and middle mountain zones.

Obverse: the flower and the leaf of "Galanthus Artjuschenkoae", a stylized image.

Reverse: the flowers and stems of "Galanthus Artjuschenkoae".

Year of issue 2010.

Լվածաղիկ Զանգեզուրի

«Լվածաղիկ Զանգեզուրի» բույսը բազմամյա է՝ 10-20 սմ ցողունով: Ցողուններ բազմաթիվ են՝ գագաթնային մեկ զամբյուղով, սպիտակ միաշարք եզրային և կենսրոնական խողովակաձև՝ հառասամ դեղին ծաղիկներով: Ծաղկում է հունիս-հուլիս ամիսներին: Հայաստանում հանդիպում է Զանգեզուրի և Մեղրու շրջաններում:

Դիմերես՝ «Լվածաղիկ Զանգեզուրի» ծաղիկը և ծաղկաթերթը:

Դարձերես՝ Զանգեզուրի լվածաղկի ոսպակը և ցողունները:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2010:

Հուշադրամը ներկայացվել է «Դրամների համաստեղություն-2011» 5-րդ միջազգային մրցույթին (ՌԴ) և զբաղեցրել երրորդ տեղը՝ «Հուշանվերային հուշադրամ» անվանակարգում:

Tanacetum Zangezuricum

"Tanacetum Zangezuricum" is a perennial plant with a large footstock of 10-20 cm height. Its one-rowed flowers are white while tubular, quadric-dentate flowers in the center are yellow. "Tanacetum Zangezuricum" blooms in June-July. In Armenia it is found in Zangezur and Meghri regions.

Obverse: the flower of "Tanacetum Zangezuricum" and the petal.

Reverse: the flower and stems of "Tanacetum Zangezuricum".

Year of issue 2010.

In the 5th international competition "Coin Constellation-2011" (RF) the coin won the third place in the nomination "Souvenir Coin".

Արոսենի Հայաստանյան

«Արոսենի Հայաստանյանը» գեղեցիկ թուփ է կամ ծառ՝ լայն բրգաձև գագաթով և կարմրամոխրագույն կեղևով: Բարձրությունը հասնում է 8-10 մ: Ծաղիկները սպիտակ են, վարդագույն փոշանոթներով, պտուղները՝ մուգ կարմիր: Ծաղկում է հունիսին: Հայաստանում հանդիպում է Սևանա լճի ավազանում և Արայի լեռան լանջերին:

Դիմերես՝ «Արոսենի Հայաստանյանի» ծաղիկն ու պտուղները:

Դարձերես՝ «Արոսենի Հայաստանյանի» ծաղիկը, տերևն ու պտուղները:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2011:

Sorbus Hajastana

"Sorbus Hajastana" is a beautiful shrub or tree with broadly-pyramidal crown and reddish-grey bark. It is 8-10 m tall. Flowers are white, anthers pink, fruits crimson. Sorbus Hajastana blooms in June. In Armenia it is found in the basin of the Lake Sevan and at slopes of the Mountain Ara.

Obverse: the flower and fruits of "Sorbus Hajastana".

Reverse: the flower, leaf and fruits of "Sorbus Hajastana".

Year of issue 2011.

Քրոում Ադամի

«Քրոում Ադամի» բույսն ունի կաշենման ծածկույթով փոքր սոխուկներ: Ծաղիկները բաց կամ մուգ մանուշակագույն են՝ դեղնանարնջագույն վզիկներով: Ծաղկում է փետրվար-մայիսին՝ ժայռոտ լանջերին և փշատեև թփուտներով ծածկված անտառներում: Տարածված է կենտրոնական և հարավային Հայաստանում և Արցախում:

Դիմերես՝ «Քրոում Ադամի» ծաղիկն ու ծաղկաթերթի մի մասը:

Դարձերես՝ «Քրոում Ադամի» ծաղիկը, ցողուններն և ծաղկաթերթի մի մասը:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2011:

Crocus Adamii

"Crocus Adamii" has a small corm with leathery tunics. Flowers are light or dark violet with yellow-orange collars. Blooming from February to May, crocus grows on stony slopes or grassy bushes. It is widespread in Central and Southern Armenia and Artsakh.

Obverse: the flower of "Crocus Adamii" and the part of the flower's petal.

Reverse: the flower and stems of "Crocus Adamii", and the part of the flower's petal.

Year of issue 2011.

Կենդանական աշխարհ
Fauna

Կովկասյան ջրասամույր

Հուշադրամները նվիրված են կովկասյան ջրասամույրին:
Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:
Դարձերես՝ կովկասյան ջրասամույր:
Էսքիզների հեղինակ՝ Ռուբեն Արուչյան:
Հատվել են Մեծ Բրիտանիայի արքայական դրամահատարանում:
Թողարկման տարեթիվը՝ 1997:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰ պղինձ 75 / նիկել 25
Քաշը	28,28 գ
Տրամագիծը	38,61 մմ
Որակը	պրուֆ սովորական
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	մինչև 15 000 հատ մինչև 50 000 հատ

Caucasian Otter

The coins are dedicated to the Caucasian otter.
Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.
Reverse: a Caucasian otter.
Designed by Ruben Arutchyan.
Minted in the Royal Mint, Great Britain.
Year of issue 1997.

Nominal value	100 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰ Cu75 / Ni25
Weight	28,28 g
Diameter	38,61 mm
Quality	proof uncirculated
Edge	ribbed
Quantity	up to 15 000 pcs up to 50 000 pcs

Հայկական որոր

Հուշադրամները նվիրված են հայկական որորին:
Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:
Դարձերես՝ հայկական որոր՝ Սևանա լճի ֆոնի վրա:
Էսքիզների հեղինակ՝ Հրաչյա Ասլանյան:
Հատվել են Մեծ Բրիտանիայի արքայական դրամահատարանում:
Թողարկման տարեթիվը՝ 1998:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	արծաթ, 925⁰ պղինձ 75 / նիկել 25
Քաշը	28,28 գ
Տրամագիծը	38,61 մմ
Որակը	պրուֆ սովորական
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	մինչև 15 000 հատ մինչև 50 000 հատ

Armenian Gull

The coins are dedicated to the Armenian gull.
Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.
Reverse: an Armenian gull against the background of the Lake Sevan.
Designed by Hrachya Aslanyan.
Minted in the Royal Mint, Great Britain.
Year of issue 1998.

Nominal value	100 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰ Cu 75 / Ni 25
Weight	28,28 g
Diameter	38,61 mm
Quality	proof uncirculated
Edge	ribbed
Quantity	up to 15 000 pcs up to 50 000 pcs

«Կովկասի կենդանական աշխարհ»

(12 հուշադրամ)

“Wild World of Caucasus”

(12 *collector coins*)

Շարքը նվիրված է ՀՀ Կարմիր գրքում ընդգրկված 12 կենդանիներին:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ կենդանիների պատկերները:

Էսքիզների հեղինակներ՝ Ռոուսանա և Անջեյ Նովակովսցիներ:

Հատվել է Լեհաստանի դրամահատարանում:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	28,28 գ
Տրամագիծը	38,61 մմ
Որակը	լավացված հարթ
Դրամատուրքը	
Տպաքանակը	3 000 հատ յուրաքանչյուր տեսակից

The series is dedicated to 12 animals included in the Red Book of the Republic of Armenia.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: images of the animals.

Designed by Roussana and Andrzey Nowakowscy.

Minted in the Mint of Poland.

Nominal value	100 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	28,28 g
Diameter	38,61 mm
Quality	brilliant uncirculated
Edge	even
Quantity	3 000 pcs per type

2006 թ. թողարկումներ

Լայնականջ ոզնի

Անդրկովկասյան գորշ արջ

Կովկասյան անտառակատու

Միջերկրածովային կրիա

Year of issue 2006

Wide-Eared Hedgehog

Trans-Caucasian Grey Bear

Caucasian Forest Cat

Mediterranean Tortoise

2007 թ. թողարկումներ

- Առաջավորասիական ընձառյուծ
- Լայնաճիթ բադ
- Իշխան
- Հայկական իժ

Year of issue 2007

- Fore-Asian Leopard
- Wide-nosed Duck
- Trout
- Armenian Viper

2008 թ. թողարկումներ

- Բեզոարյան այծ
- Հայկական մուֆլոն
- Կովկասյան թավոռն բվիկ
- Անդրկովկասյան տակիրյան կորագլուխ

Year of issue 2008

- Bezoar Goat
- Armenian Moufflon
- Caucasian Owl
- Toad Agama

ՍՊՈՐՏ

SPORT

32
CHESS OLYMPIAD
YEREVAN
96
FIRST PAN-ARMENIAN GAMES
MICHEL PLATINI
FIFA WORLD CUP GERMANY

Շախմատի 32-րդ օլիմպիադա

Հուշադրամը նվիրված է 1996 թ. Երևանում անցկացված Շախմատի 32-րդ օլիմպիադային:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ Շախմատի 32-րդ օլիմպիադայի խորհրդանշանը և օլիմպիադայի թալիսմանը՝ արագիլը շախմատի տախտակով:

Հատվել է ԱՄՆ «Lialoosin» դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 1996:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 999⁰
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	38,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	հարթ, գրվածքով
Տպաքանակը	2 000 հատ

32nd Chess Olympiad

The coin is dedicated to the 32nd World Chess Olympiad which took place in Yerevan in 1996.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: the emblem of the 32nd Chess Olympiad and the stork with the chessboard - the talisman of the Olympiad.

Minted in the Lialoosin Co, USA.

Year of issue 1996.

Nominal value	100 dram
Metal and alloy	silver, 999⁰
Weight	31,1 g
Diameter	38,0 mm
Quality	proof
Edge	even, inscribed
Quantity	2 000 pcs

Շախմատի 32-րդ օլիմպիադա

Հուշադրամները նվիրված են 1996 թ. Երևանում անցկացված Շախմատի 32-րդ օլիմպիադային:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ Շախմատի 32-րդ օլիմպիադայի թալիսմանը՝ արագիլը շախմատի տախտակով:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հրաչյա Ասլանյան:

Հատվել են Մեծ Բրիտանիայի արքայական դրամահատարանում (արծաթե հուշադրամ) և Լեհաստանի դրամահատարանում (պղինձ-նիկելի համաձուլվածքից հուշադրամ):

Թողարկման տարեթիվը՝ 1996:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	արծաթ, 925⁰ պղինձ 75/ նիկել 25
Քաշը	28,28 գ / 10,8 գ
Տրամագիծը	38,61 մմ / 29,5 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	մինչև 10 000 հատ մինչև 2 000 հատ

32nd Chess Olympiad

The coins are dedicated to the 32nd Chess Olympiad which took place in Yerevan in 1996.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: the talisman of the 32nd Chess Olympiad.

Designed by Hrachya Aslanyan.

Minted in the Royal Mint, Great Britain (silver coins) and in the Mint of Poland (cuprum-nickel coins).

Year of issue 1996.

Nominal value	100 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰ Cu 75 / Ni 25
Weight	28,28 g / 10,8 g
Diameter	38,61mm /29,5 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	up to 10 000 pcs up to 2 000 pcs

XVIII ձմեռային օլիմպիական խաղեր

Հուշադրամը նվիրված է 1998 թ. Ճապոնիայի Նագանո քաղաքում կայացած XVIII ձմեռային օլիմպիական խաղերին:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ լեռնադահուկորդներ:

Հատվել է Մեծ Բրիտանիայի արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 1998:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	28,28 գ
Տրամագիծը	38,61 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	մինչև 10 000 հատ

18th Winter Olympic Games

The coin is dedicated to the 18th Winter Olympic Games held in Nagano, Japan, in 1998.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: mountain-skiers.

Minted in the Royal Mint, Great Britain.

Year of issue 1998.

Nominal value	100 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	28,28 g
Diameter	38,61 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	up to 10 000 pcs

1998 թ. ֆուտբոլի աշխարհի առաջնություն

Հուշադրամը նվիրված է 1998 թ. Ֆրանսիայում կայացած ֆուտբոլի աշխարհի առաջնությանը:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ ֆուտբոլային խաղի մի դրվագ՝ Ֆրանսիայի քարտեզի ֆոնի վրա:

Հատվել է Մեծ Բրիտանիայի արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 1998:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	28,28 գ
Տրամագիծը	38,61 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	մինչև 10 000 հատ

1998 Football World Cup

The coin is dedicated to the event of Football World Cup, which took place in France in 1998.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: an episode from the football play against the background of the map of France.

Minted in the Royal Mint, Great Britain.

Year of issue 1998.

Nominal value	100 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	28,28 g
Diameter	38,61 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	up to 10 000 pcs

Առաջին համահայկական խաղեր

Հուշադրամը նվիրված է Առաջին համահայկական խաղերին, որոնք անցկացվել են Երևանում 1999 թ. օգոստոսի 28-ից սեպտեմբերի 5-ը:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ Առաջին համահայկական խաղերի խորհրդանշանը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Հրաչյա Ասլանյան:

Հատվել է Նիդեռլանդների արքայական դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 1999:

Անվանական արժեքը	5 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 999⁰
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	38,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրթը	հարթ, համարակալված
Տպաքանակը	500 հատ

First Pan-Armenian Games

The coin is dedicated to the First Pan-Armenian Games, which took place in Yerevan in the period from August 28 to September 5, 1999.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: the emblem of the First Pan-Armenian Games.

Designed by Hrachya Aslanyan.

Minted in the Royal Dutch Mint.

Year of issue 1999.

Nominal value	5 000 dram
Metal and alloy	silver, 999⁰
Weight	31,1 g
Diameter	38,0 mm
Quality	proof
Edge	even, numbered
Quantity	500 pcs

2006 թ. ֆուտբոլի աշխարհի առաջնություն

Հուշադրամը նվիրված է 2006 թ. Գերմանիայում անցկացված ֆուտբոլի աշխարհի առաջնությանը:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ դարպասապահ, երկու ֆուտբոլիստ և 2006 թ. ֆուտբոլի աշխարհի գավաթի խորհրդանշանը:

Էսքիզների հեղինակ՝ Ռոբերտ Կոտովիչ:

Հատվել է Լեհաստանի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2004:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	28,28 գ
Տրամագիծը	38,61 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	հարթ
Տպաքանակը	մինչև 50 000 հատ

2006 Football World Cup

The coin is dedicated to the Football World Cup, which took place in Germany in 2006.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia.

Reverse: a goalkeeper, two football players and the emblem of the 2006 Football World Cup.

Designed by Robert Kotowicz.

Minted in the Mint of Poland.

Year of issue 2004.

Nominal value	100 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	28,28 g
Diameter	38,61 mm
Quality	proof
Edge	even
Quantity	up to 50 000 pcs

Շախմատի 37-րդ համաշխարհային օլիմպիադա

Հուշադրամը նվիրված է Շախմատի 37-րդ համաշխարհային օլիմպիադայում Հայաստանի տղամարդկանց հավաքականի հաղթանակին: Օլիմպիադան անցկացվել է 2006 թ. մայիսի 20-ից հունիսի 4-ը Իտալիայի Թուրին քաղաքում:

Դիմերես՝ Շախմատի 37-րդ համաշխարհային օլիմպիադայի խորհրդանշանը:

Դարձերես՝ ՀՀ զինանշանը, «Հայաստանի ոսկե թիմ» մակագրությունը, շախմատային խաղաքարեր, Հայաստանի թիմի անդամների ազգանունները՝ Լ. Արոնյան, Վ. Հակոբյան, Կ. Ասրյան, Գ. Սարգսյան, Ս. Լպուտյան, Ա. Մինասյան:

Էսքիզների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուրղինյան:

Հատվել է Չեխիայի դրամահատարանում:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2006:

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	ոսկի, 900⁰
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	1 000 հատ

37th Chess Olympiad

The coin is dedicated to the victory of the Armenian male team in the 37th World Chess Olympiad, which took place in Torino, Italy, from May 20 to June 4, 2006.

Obverse: the emblem of the 37th World Chess Olympiad.

Reverse: the coat of arms of the Republic of Armenia, the inscription "Gold Team of Armenia", chess-pieces, the names of the winners - L. Aronyan, V. Hakobyan, K. Asryan, G. Sargsyan, S. Lputyan and A. Minasyan.

Designed by Eduard Kurghinyan.

Minted in the Czech Mint.

Year of issue 2006.

Nominal value	10 000 dram
Metal and alloy	gold, 900⁰
Weight	8,6 g
Diameter	22,0 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	1 000 pcs

«Ֆուտբոլի արքաները»

(8 հուշադրամ)

“Kings of Football”

(8 *collector coins*)

Շարքը նվիրված է այն ֆուտբոլիստներին, որոնք ՖԻՖԱ-ի կողմից ճանաչվել են աշխարհի լավագույնները, և ներառում է 8 հուշադրամ:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը և «KINGS OF FOOTBALL» մակագրությամբ եզրաղատված արքայի թագ, որը պահպանում են երկու առյուծներ:

Դարձերես՝ ֆուտբոլիստների դիմապատկերները և ստորագրությունները՝ ազգային դրոշների գույների ֆոնի վրա:

Էսքիզների հեղինակ՝ Ռոբերտ Կոտովիչ:

Հատվել է Լեհաստանի դրամահատարանում:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և համաձուլվածքը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	28,28 գ
Տրամագիծը	38,61 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրթը	հարթ

The series is dedicated to the football players, who are recognized by FIFA as the best in the world, and comprises 8 collector coins.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia, king’s crown guarded by two lions, which is surrounded by an inscription KINGS OF FOOTBALL.

Reverse: the portraits of the football players and their signatures against the background of the colors of national flags.

Designed by Robert Kotowicz.

Minted in the Mint of Poland.

Nominal value	100 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	28,28 g
Diameter	38,61 mm
Quality	proof
Edge	even

Պելե

Պելեն (Էդսոն Արանտես դո Նասիմենտո, ծնվ. 1940 թ.) բրազիլացի ֆուտբոլիստ է՝ ճանաչված որպես բոլոր ժամանակների մեծագույն ֆուտբոլիստ: Պելեի խփած 1281 գոլերը ՖԻՖԱ-ի կողմից ճանաչվել են որպես պրոֆեսիոնալ ֆուտբոլիստի գոլային ամենաբարձր ընդհանուր ցուցանիշ: 2000 թ. դեկտեմբերին ՖԻՖԱ-ն Պելեին շնորհեց «Դարի ֆուտբոլիստ» կոչումը՝ նրան հռչակելով որպես աշխարհի ֆուտբոլային դեսպան:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2008:

Տպաքանակը՝ մինչև 200 000 հատ:

Pele

Pele (Edson Arantes do Nascimento, born in 1940) is a Brazilian football player known as the greatest footballer of all times. Pele's 1281 goals are recognized by FIFA as the highest total achieved by a professional footballer. In December 2000, FIFA named Pele "Footballer of the Century", also declaring him the football ambassador of the world.

Year of issue 2008.

Quantity: up to 200 000 pcs.

Լև Յաշին

Լև Յաշինը (1929-1990 թթ.) ռուս խորհրդային ֆուտբոլիստ է, դարպասապահ: Միակ դարպասապահն է, որին 1963 թ. շնորհվել է «Եվրոպայի տարվա լավագույն ֆուտբոլիստ» մրցանակը: 1994 թ. ՖԻՖԱ-ն սահմանել է Լև Յաշինի անվան մրցանակ՝ Աշխարհի գավաթի եզրափակիչ փուլի լավագույն դարպասապահի համար:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2008:

Տպաքանակը՝ մինչև 200 000 հատ:

Lev Yashin

Lev Yashin (1929-1990) is a Russian, Soviet football goalkeeper. Lev Yashin is the only goalkeeper ever to win the European Footballer of the Year Award (1963). In 1994 FIFA established the Lev Yashin Award for the best goalkeeper at the World Cup finals.

Year of issue 2008.

Quantity: up to 200 000 pcs.

Էյսեբիո

Էյսեբիոն (ծնվ. 1942 թ.) հանրաճանաչ պորտուգալացի ֆուտբոլիստ է՝ «Սև հովազ» կամ «Սև մարգարիտ» մականվամբ: Առաջին եվրոպական ֆուտբոլիստն է, որը որպես առաջատար ռմբարկու շահել է «Ոսկե խաղակոշիկ» մրցանակը:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2008:

Տպաքանակը՝ մինչև 200 000 հատ:

Eusebio

Eusebio da Silva Ferreira (born in 1942) is a popular Portuguese football player. He was known as "black panther" or "black pearl". He was the first European Footballer to have won the Golden Boot Award as the Europe's leading scorer.

Year of issue 2008.

Quantity: up to 200 000 pcs.

Ֆրանց Բեկենբաուեր

Ֆրանց Բեկենբաուերը (ծնվ. 1945 թ.) գերմանացի ֆուտբոլիստ է՝ «Կայսր» մականունով, որը նրան տվել է նրբագեղ խաղաոճի, առաջնորդական հատկանիշների և ֆուտբոլային բարձրագույն նվաճումների համար: Բեկենբաուերը Գերմանիայի բոլոր ժամանակների լավագույն ֆուտբոլիստն է:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2009:

Տպաքանակը՝ մինչև 200 000 հատ:

Franz Beckenbauer

Franz Beckenbauer (born in 1945) is a German football player nicknamed der Kaiser ("the emperor") because of his elegant style, leadership qualities and top achievements in football world. Beckenbauer is considered Germany's best footballer of all times.

Year of issue 2009.

Quantity: up to 200 000 pcs.

Զբիգնև Բոնեկ

Զբիգնև Բոնեկը (ծնվ. 1956 թ.) լեհ ֆուտբոլիստ է: Լեհաստանի թիմի կազմում արժանացել է ՖԻՖԱ-ի Աշխարհի գավաթի բրոնզե մեդալի, իսկ «Յուվենտուսի» կազմում ունեցել է բազմաթիվ նվաճումներ (Եվրոպայի գավաթ, Եվրոպայի գավաթակիրների գավաթ, Եվրոպայի սուպերգավաթ):

Թողարկման տարեթիվը՝ 2009:

Տպաքանակը՝ մինչև 50 000 հատ:

Zbigniew Boniek

Zbigniew Boniek (born in 1956) is a Polish football player and coach. He won a bronze medal as part of the Polish team at the FIFA World Cup and while playing with Juventus he won many awards (European Cup, Cup Winners' Cup, European Super Cup).

Year of issue 2009.

Quantity: up to 50 000 pcs.

Մարիո Կեմպես

Մարիո Կեմպեսը (ծնվ. 1954 թ.) արգենտինացի ֆուտբոլիստ է, հոչակավոր ռմբարկու: Պարգևատրվել է 43 անգամ, ներկայացրել իր երկիրը Աշխարհի առաջնություններում և հաղթանակի արժանացել 1978 թ.: Նույն թվականին Կեմպեսը ճանաչվել է Հարավային Ամերիկայի լավագույն ֆուտբոլիստ:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2010:

Տպաքանակը՝ մինչև 20 000 հատ:

Mario Kempes

Mario Kempes (born in 1954) is a popular Argentinean football player, an outstanding forward. He has been awarded 43 times, represented Argentina in World Cups with the award gained in 1978. In the same year Mario Kempes was recognized as the best football player of South America.

Year of issue 2010.

Quantity: up to 20 000 pcs.

Յոհան Կրոյֆ

Յոհան Կրոյֆը (ծնվ. 1947 թ.) հոլանդացի ֆուտբոլիստ է, «տոտալ ֆուտբոլ» խաղաոճի ամենահայտնի ներկայացուցիչը: Ինն անգամ արժանացել է Հոլանդիայի չեմպիոնի և երեք անգամ՝ Եվրոպայի տարվա լավագույն ֆուտբոլիստի կոչման: Կրոյֆը «Դարի ֆուտբոլիստն» է Պելեից հետո:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2010:

Տպաքանակը՝ մինչև 20 000 հատ:

Johan Cruyff

Johan Cruyff (born in 1947) is a Dutch football player, the most popular representative of the total football playing style. Nine times he was named the winner of Dutch Championship and three times the European Footballer of the Year. Cruyff is "Footballer of the Century" after Pele.

Year of issue 2010.

Quantity: up to 20 000 pcs.

Միշել Պլատինի

Միշել Պլատինին (ծնվ. 1955 թ.) ֆրանսիացի ֆուտբոլիստ է: 1984 թ. նվաճել է Եվրոպայի գավաթը: Պլատինին 3 տարի անընդմեջ (1983, 1984 և 1985 թթ.) պարգևատրվել է «Ոսկե գնդակ» մրցանակով: 2007 թ. ընտրվել է ՈՒԵՖԱ-ի նախագահ:

Էսքիզների հեղինակ՝ Քշիշտոֆ Սոկոլ:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2011:

Տպաքանակը՝ մինչև 20 000 հատ:

Michel Platini

Michel Platini (born in 1955) is a French football player. In 1984 he won the European Cup. Platini is the only football player who received the "Gold ball" award 3 years in a row (in 1983, 1984 and 1985). Platini was selected as president of UEFA in 2007.

Designed by Krzysztof Sokol.

Year of issue 2011.

Quantity: up to 20 000 pcs.

«Մենամարտի արվեստը»

(4 հուշադրամ)

"Art of Fighting"

(4 *collector coins*)

Շարքը նվիրված է մենամարտի տեսակներին և ներառում է «Ջյուդո», «Ուշու», «Կարատե» և «Կոխ» հուշադրամները:

Էսքիզների հեղինակ՝ Էդուարդ Կուրղինյան:

Հատվել է Գերմանիայի «Մայեր» դրամահատարանում:

Անվանական արժեքը	1 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	28,28 գ
Տրամագիծը	38,61 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրթը	ատամնավոր
Տպաքանակը	մինչև 5 000 հատ՝ յուրաքանչյուր տեսակից

The series is dedicated to the types of fighting and includes "Judo", "Wushu", "Karate" and "Kokh" collector coins.

Designed by Eduard Kurghinyan.

Minted in the Mayer Mint, Germany.

Nominal value	1 000 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	28,28 g
Diameter	38,61 mm
Quality	proof
Edge	ribbed
Quantity	up to 5 000 pcs per type

Ջյուդո

Ջյուդոն («փափուկ ճանապարհ») ճապոնական մարտարվեստի տեսակ է՝ հիմնված ջիու-ջիցու հնարքների վրա: 1964 թ. ջյուդոն ընդգրկվեց Օլիմպիական մարզաձևերի ցանկում:

Դիմերես՝ Տոկիոյի հանրահայտ թագավորական պալատը:

Դարձերես՝ չորս մարզիկներ, որոնք կատարում են ջյուդո մարզաձևին հատուկ հնարքներ:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2011 թ.:

Judo

Judo ("The Gentle Way") is a Japanese martial art based on the ancient techniques of jiu-jitsu. In 1964 it became the first martial art having a status of medal sport in the Olympic Games.

Obverse: the Royal Temple in Tokyo.

Reverse: two pairs of fighters performing judo technique.

Year of issue 2011.

Ուշու

Ուշուն չինական մարտարվեստի տեսակ է, որի բառոյական սկզբունքն է՝ «դադարեցնել վեճը և հաստատել խաղաղություն»: 1949 թ. ստեղծվել է սպորտային ուշուն, որը ներառում է ցուցադրական և մենամարտային ձևեր: Ուշուն ունի միջազգային տարածում. երկու տարին մեկ անցկացվում են աշխարհի առաջնություններ:

Դիմերես՝ Չինաստանում գտնվող Շաոլին վանքի գլխավոր մուտքը:

Դարձերես՝ երեք մարզիկներ, որոնք ցուցադրում են ուշու մարզաձևին հատուկ շարժումներ:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2011 թ.:

Wushu

Wushu is a Chinese martial art. The basic principle of wushu reads as stop conflict and settle peace. Wushu as a sport was developed in 1949. It consists of both full-contact and exhibition styles. Wushu is widespread and has become an international sport. Official World Wushu Championships are held every two years.

Obverse: the main entrance of the Temple Shaolin in China.

Reverse: three fighters performing wushu technique.

Year of issue 2011.

Կարատե

Կարատեն (կարատե-դո, «դատարկ ձեռքի ճանապարհ») ճապոնական մարտարվեստի տեսակ է: Ձևավորվել է ճապոնական Օկինավա կղզում, իսկ 19-րդ դարի վերջից տարածվել ամբողջ աշխարհում:

Դիմերես՝ Օկինավա կղզում գտնվող Սյուրիձյո պալատի Սյուրեյմոն դարպասները:

Դարձերես՝ երեք մարզիկներ, որոնք կատարում են կարատե մարզաձևին հատուկ հնարքներ:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2012 թ.:

Karate

Karate (karate-do, "path of an empty hand") is a Japanese martial art. It has come to Japan from island Okinawa at the end of the 19th century and then expanded into all over the world.

Obverse: the Shureimon Gates of Shuri Castle in Okinawa.

Reverse: three fighters performing Karate technique.

Year of issue 2012.

Կոխ

Կոխը հայկական ազգային ըմբշամարտի տեսակ է: Առանձնահատուկ է նրանով, որ նախքան գոտեմարտի սկիզբը մրցակիցները պարում են ազգային պար: Ըմբիշներից հայտնի են Սադուն Արծրունին (XIII դ.), Հակոբ Ջուղայեցին (XVII դ.) և այլք:

Դիմերես՝ Սևանի թերակղզում գտնվող «Սևանավանք» վանական համալիրը:

Դարձերես՝ երկու ըմբիշներ և ազգային տարազներով նվագողներ:

Թողարկման տարեթիվը՝ 2012 թ.:

Kokh

Kokh is a wrestling style traditionally practiced in Armenia. An interesting feature which makes kokh distinctive is that wrestlers have to start with a national dance before the very fighting. Prominent wrestlers include Sadun Artsruni (13th century), Hakob Jughayetsi (17th century) and others.

Obverse: Sevanavank - a monastery complex at the Lake Sevan.

Reverse: two wrestlers and musicians in national garbs.

Year of issue 2012.

«Կենդանակերպի նշանները»

(24 հուշադրամ)

"The Signs of Zodiac"

(24 *collector coins*)

Շարքը նվիրված է կենդանակերպի նշաններին և ներառում է 12 արծաթե և 12 ոսկե հուշադրամներ:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը և 12 կենդանակերպի նշանների խորհրդանիշները:

Դարձերես՝ կենդանակերպի նշանները՝ աստղազարդ երկնքի ֆոնի վրա, և կենդանակերպի նշանների խորհրդանիշները:

Էսքիզների հեղինակ՝ Ուրսուլա Վալեժակ:

Հատվել է Լեհաստանի դրամահատարանում:

The series is dedicated to the signs of zodiac and comprises 12 silver and 12 gold collector coins.

Obverse: the coat of arms of the Republic of Armenia and the symbols of 12 signs of zodiac.

Reverse: the signs of zodiac against the background of the starlight sky and their symbols.

Designed by Urszula Walerzak.

Minted in the Mint of Poland.

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ, 925⁰
Քաշը	28,28 գ
Տրամագիծը	38,61 մմ
Որակը	լավացված
Դրամատուրքը	հարթ
Զևավորումը	գունավոր ցիրկոն
Տպաքանակը	մինչև 12 000 հաս՝ յուրաքանչյուր տեսակից

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը և հարգը	ոսկի, 900⁰
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	լավացված
Դրամատուրքը	ատամնավոր
Տպաքանակը	մինչև 10 000 հաս՝ յուրաքանչյուր տեսակից

Nominal value	100 dram
Metal and alloy	silver, 925⁰
Weight	28,28 g
Diameter	38,61 mm
Quality	brilliant uncirculated
Edge	even
Decoration	colored zircon
Quantity	up to 12 000 pcs per type

Nominal value	10 000 dram
Metal and alloy	gold, 900⁰
Weight	8,6 g
Diameter	22,0 mm
Quality	brilliant uncirculated
Edge	ribbed
Quantity	up to 10 000 pcs per type

Այծեղջյուր

Այծեղջյուրը կենդանակերպի ամենահին համաստեղություններից է: Այն հաճախ պատկերվում է ձկան պոչով այծի տեսքով, քանի որ երկնակամարում զբաղեցնում է Ծով կամ Ջուր կոչվող տեղամիջը: Այծեղջյուրը կենդանակերպի տասներորդ նշանն է: Այծեղջյուր կոչվող աստղաբանական ժամանակահատվածը սկսվում է դեկտեմբերի 22-ից և ավարտվում հունվարի 19-ին:

Արծաթե հուշադրամը թողարկվել է 2007 թ., ոսկե հուշադրամը՝ 2008 թ.:

Capricorn

Capricorn is one the oldest constellations of the zodiac. It is the tenth sign of zodiac and is often depicted as a goat with a fishtail, since it falls in an area of the sky known as the Sea or Water. The astrological period called Capricorn takes the period from December 22 to January 19.

Years of issue: silver - 2007, gold - 2008.

Ջրհնու

Ջրհնուը կենդանակերպի տասնմեկերորդ նշանն է: Գտնվում է Այծեղջյուրի և Ձկների միջև: Ջրհնուը սովորաբար պատկերվում է դույլից ջուր թափող մարդու տեսքով: Ջրհնու կոչվող աստղաբաշխական ժամանակահատվածը սկսվում է հունվարի 20-ից և ավարտվում փետրվարի 18-ին:

Արծաթե հուշադրամը թողարկվել է 2007 թ., ոսկե հուշադրամը՝ 2008 թ.:

Aquarius

Aquarius is the eleventh sign of zodiac and is situated between Capricorn and Pisces. It is usually depicted as a man pouring a stream of water from a bucket. The astrological period called Aquarius takes the period from January 20 to February 18.

Years of issue: silver - 2007, gold - 2008.

Ձկներ

Ձկները կենդանակերպի տասներկուերորդ նշանն է, որը գտնվում է Ջրհնուից արևմուտք և Խոյից արևելք ընկած տեղանքում: Ձկներ կոչվող աստղաբաշխական ժամանակահատվածը սկսվում է փետրվարի 19-ից և ավարտվում մարտի 20-ին:

Արծաթե հուշադրամը թողարկվել է 2007 թ., ոսկե հուշադրամը՝ 2008 թ.:

Pisces

Pisces is the twelfth sign of zodiac and a constellation which lies between Aquarius to the west and Aries to the east. The astrological period called Pisces takes the period from February 19 to March 20.

Years of issue: silver - 2007, gold - 2008.

Խոյ

Խոյը կենդանակերպի առաջին նշանն է, որը զուգակցվում է նույն անվանումը կրող համաստեղության հետ: Խոյ աստղաբանական ժամանակահատվածը սկսվում է մարտի 21-ից և ավարտվում ապրիլի 20-ին: Արծաթե հուշադրամը թողարկվել է 2008 թ., ոսկե հուշադրամը՝ 2009 թ.:

Aries

Aries is the first sign of zodiac associated with constellation bearing the same name. The astrological period called Aries takes the period from March 21 to April 20.

Years of issue: silver - 2008, gold - 2009.

Ցուլ

Խոյի և Օրիոնի միջև գտնվող համաստեղությունը միշտ նմանեցվել է ցուլի: Ցուլը կենդանակերպի երկրորդ նշանն է: Ցուլ աստղաբանական ժամանակահատվածը սկսվում է ապրիլի 21-ից և ավարտվում մայիսի 20-ին:

Արծաթե հուշադրամը թողարկվել է 2008 թ., ոսկե հուշադրամը՝ 2009 թ.:

Taurus

This constellation between Aries and Orion has always been associated with a bull. It is the second sign of zodiac. The astrological period called Taurus takes the period from April 21 to May 20.

Years of issue: silver - 2008, gold - 2009.

Երկվորյակներ

Երկվորյակների համաստեղությունը գտնվում է երկնակամարի հյուսիսային մասում՝ Խեցգետնի և Ցուլի միջև: Երկվորյակները կենդանակերպի երրորդ նշանն է: Երկվորյակներ աստղաբանական ժամանակահատվածը սկսվում է մայիսի 21-ից և ավարտվում հունիսի 21-ին:

Արծաթե հուշադրամը թողարկվել է 2008 թ., ոսկե հուշադրամը՝ 2009 թ.:

Gemini

Gemini is a northern constellation between Cancer and Taurus. It is the third sign of zodiac. The astrological period called Gemini takes the period from May 21 to June 21.

Years of issue: silver - 2008, gold - 2009.

Խեցգետին

Խեցգետին հյուսիսային համաստեղությունը գտնվում է Երկվորյակների ու Առյուծի միջև: Խեցգետինը կենդանակերպի չորրորդ նշանն է: Խեցգետին աստղաբանական ժամանակահատվածը սկսվում է հունիսի 22-ից և ավարտվում հուլիսի 22-ին:

Արծաթե հուշադրամը թողարկվել է 2008 թ., ոսկե հուշադրամը՝ 2009 թ.:

Cancer

The sign of Cancer is the fourth sign of zodiac, a northern constellation between Gemini and Leo. The astrological period called Cancer takes the period from June 22 to July 22.

Years of issue: silver - 2008, gold - 2009.

Առյուծ

Առյուծ հյուսիսային համաստեղությունը գտնվում է Խեցգետնի ու Կույսի միջև: Առյուծը կենդանակերպի հինգերորդ նշանն է: Առյուծ աստղաբանական ժամանակահատվածը սկսվում է հուլիսի 23-ից և ավարտվում օգոստոսի 23-ին:

Արծաթե հուշադրամը թողարկվել է 2008 թ., ոսկե հուշադրամը՝ 2009 թ.:

Leo

Leo is the fifth sign of zodiac and the northern constellation between Cancer and Virgo. The astrological period called Leo takes the period from July 23 to August 23.

Years of issue: silver - 2008, gold - 2009.

Կույս

Կույսը կենդանակերպի վեցերորդ նշանն է: Այն մեծ հասարակածային համաստեղություն է, որը գտնվում է Առյուծի ու Կշեռքի միջև: Կույս աստղաբանական ժամանակահատվածը սկսվում է օգոստոսի 24-ից և ավարտվում սեպտեմբերի 23-ին:

Արծաթե հուշադրամը թողարկվել է 2008 թ., ոսկե հուշադրամը՝ 2009 թ.:

Virgo

Virgo is the sixth sign of zodiac. It is a large equatorial constellation between Leo and Libra. The astrological period called Virgo takes the period from August 24 to September 23.

Years of issue: silver - 2008, gold - 2009.

Կշեռք

Կշեռքը հարավային համաստեղություն է, որը գտնվում է Կույսի ու Կարիճի միջև: Կշեռքը կենդանակերպի յոթերորդ նշանն է: Կշեռք աստղաբանական ժամանակահատվածը սկսվում է սեպտեմբերի 24-ից և ավարտվում հոկտեմբերի 23-ին:

Արծաթե և ոսկե հուշադրամները թողարկվել են 2008 թ.:

Libra

Libra is a southern constellation between Virgo and Scorpio. It is the seventh sign of zodiac. The astrological period called Libra takes the period from September 24 to October 23.

Year of issue: silver and gold - 2008.

Կարիճ

Կարիճը Օձակալի համաստեղության հյուսիսային մասում գտնվող հարավային համաստեղություն է: Կարիճը կենդանակերպի ութերորդ նշանն է: Կարիճ աստղաբանական ժամանակահատվածը սկսվում է հոկտեմբերի 24-ից և ավարտվում նոյեմբերի 22-ին:

Արծաթե և ոսկե հուշադրամները թողարկվել են 2008 թ.:

Scorpio

Scorpio is a southern constellation north of Ophiuchus. It is the eighth sign of zodiac. The astrological period called Scorpio takes the period from October 24 to November 22.

Year of issue: silver and gold - 2008.

Աղեղնավոր

Աղեղնավորը հարավային մեծ համաստեղություն է, որը գտնվում է Ծիր կաթին համաստեղության ամենավառ մասում: Աղեղնավորը կենդանակերպի իններորդ նշանն է: Աղեղնավոր աստղաբանական ժամանակահատվածը սկսվում է նոյեմբերի 23-ից և ավարտվում դեկտեմբերի 21-ին:

Արծաթե և ոսկե հուշադրամները թողարկվել են 2008 թ.:

Sagittarius

Sagittarius is a large southern constellation in the brightest part of the Milky Way. It is the ninth sign of zodiac. The astrological period called Sagittarius takes the period from November 23 to December 21.

Year of issue: silver and gold - 2008.

ՄՐՑՈՒՅԹՆԵՐԻ ՀԱՂԹՈՂՆԵՐԸ

WINNERS OF COMPETITIONS

«Դրամների համաստեղություն - 2007»

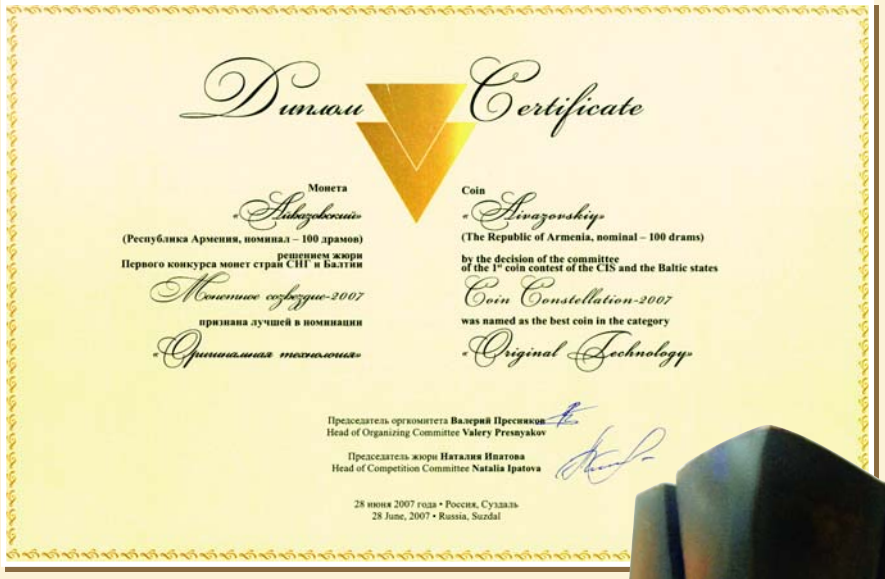
միջազգային մրցույթ՝ կազմակերպված «Watermark» ընկերության կողմից (ՌԴ)

«Հովհաննես Այվազովսկի» հուշադրամը ճանաչվել է լավագույնը «Օրիգինալ տեխնոլոգիա» անվանակարգում:

Диплом Certificate

Монета «Айвазовский» (Республика Армения, номинал – 100 драмов) решением жюри Первого конкурса монет стран СНГ и Балтии «Монетное созвездие-2007» признана лучшей в номинации «Оригинальная технология»

Coin «Aivazovskiy» (The Republic of Armenia, nominal – 100 drams) by the decision of the committee of the 1st coin contest of the CIS and the Baltic states «Coin Constellation-2007» was named as the best coin in the category «Original Technology»

Председатель оргкомитета Валерий Пресняков
Head of Organizing Committee Valery Presnyakov

Председатель жюри Наталия Ипатова
Head of Competition Committee Natalia Ipatova

28 июня 2007 года • Россия, Суздаль
28 June, 2007 • Russia, Suzdal

“Coin Constellation - 2007”

international competition organized by "Watermark" (RF)

“Hovhannes Aivazovsky” collector coin was named as the best in the nomination “Original Technology”.

1. «Տարվա լավագույն նոր թղթադրամը կամ թղթադրամների շարքը - 2010»

միջազգային մրցույթ՝ կազմակերպված «Արժութային հարցերով միջազգային ասոցիացիայի» կողմից

100 000 դրամ անվանական արժեքով թղթադրամը արժանացել է երկրորդ մրցանակի:

2. «Տարվա թղթադրամը - 2010»

միջազգային մրցույթ՝ կազմակերպված «Թղթադրամների միջազգային հանձնաժողովի» կողմից

100 000 դրամ անվանական արժեքով թղթադրամը արժանացել է երրորդ մրցանակի:

1. "The Best New Banknote or Banknote Series of the Year - 2010"

international competition organized by the International Association of Currency Affairs (IACA)

The banknote of **100 000 dram** nominal value won the second prize.

2. "The Banknote of the Year - 2010"

international competition organized by the International Banknote Society (IBNS)

The banknote of **100 000 dram** nominal value won the third prize.

«Դրամների համաստեղություն - 2011»

միջազգային մրցույթ՝ կազմակերպված «Watermark» ընկերության կողմից (ՌԴ)

1. «Մովսես Խորենացի-1600» հուշադրամը զբաղեցրել է առաջին տեղը «Տարվա արծաթե հուշադրամը» անվանակարգում:

2. «Ջազ» հուշադրամը զբաղեցրել է երրորդ տեղը «Գեղարվեստական հաջող լուծում» անվանակարգում:

3. «Լվածաղիկ Զանգեզուրի» հուշադրամը զբաղեցրել է երրորդ տեղը «Հուշանվերային հուշադրամ» անվանակարգում:

"Coin Constellation - 2011"

international competition organized by "Watermark" (RF)

1. **"Movses Khorenatsi-1600"** collector coin won the first place in the nomination "Silver coin of the Year".
2. **"Jazz"** collector coin won the third place in the nomination "Successful Artistic Solution".
3. **"Tanacetum Zangezuricum"** collector coin won the third place in the nomination "Souvenir Coin".

«Դրամների համաստեղություն - 2012»

միջազգային մրցույթ՝ կազմակերպված «Watermark» ընկերության կողմից (ՌԴ)

1. **«Արտաշատ - 2200»** հուշադրամը զբաղեցրել է երրորդ տեղը «Տարվա հուշադրամը» անվանակարգում:

2. **«Հայաստանի խաչքարերը»** հուշադրամների շարքը զբաղեցրել է երկրորդ տեղը «Տարվա շարքը» անվանակարգում:

"Coin Constellation - 2012"

international competition organized by "Watermark" (RF)

1. **"Artashat - 2200"** collector coin won the third place in the nomination "Coin of the Year".

2. **"Cross-stones of Armenia"** collector coin series won the second place in the nomination "Series of the Year".

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

CONTENTS

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՐԱՄԻ 20 ՏԱՐԻՆ	5/9	20 YEARS OF ARMENIAN DRAM
ԹՂԹԱԴՐԱՄՆԵՐ	13	BANKNOTES
ՄԵՏԱՂԱԴՐԱՄՆԵՐ	43	COINS
ՇՐՋԱՆԱՌՈՒ ՄԵՏԱՂԱԴՐԱՄՆԵՐ	44	CIRCULATION COINS
ՇՐՋԱՆԱՌՈՒ ՀԻՇԱՏԱԿԱՅԻՆ ՄԵՏԱՂԱԴՐԱՄՆԵՐ	54	CIRCULATION COMMEMORATIVE COINS
ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԴՐԱՄՆԵՐ	62	INVESTMENT COINS
ՀՈՒՇԱԴՐԱՄՆԵՐ	69	COLLECTOR COINS
ՀԱՅՈՑ ՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	70	ARMENIAN STATEHOOD
Հայ զորավարներ	78	Armenian Commanders
Հայաստանի զինված ուժեր	81	Armed Forces of Armenia
Հայկական դրամներ	86	Armenian Currency
ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ԵՎ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՆՐՈՒԹՅՈՒՆԸ	90	ARMENIA AND INTERNATIONAL COMMUNITY
ԱՆՎԱՆԻ ԱՆՀԱՏՆԵՐ	98	CELEBRITIES
Գրականություն	99	Literature
Կերպարվեստ	105	Fine Arts
Երաժշտություն	111	Music
Գիտություն	115	Science

Սպորտ	121	Sport
Կինո, թատրոն, կրկես	122	Cinema, Theatre, Circus
ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐ	123	ARCHITECTURAL MONUMENTS
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒՅԹ	132	ARMENIAN CULTURE
Մշակույթի պատմություն	133	History of Culture
Գիտություն, գրականություն, արվեստ	147	Science, Literature, Art
Դիցաբանություն	153	Mythology
Կրոն	156	Religion
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ	165	ARMENIAN HISTORY
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲՈՒՍԱԿԱՆ ԵՎ ԿԵՆԴԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀ	174	ARMENIAN FLORA AND FAUNA
Բուսական աշխարհ	175	Flora
Կենդանական աշխարհ	183	Fauna
ՍՊՈՐՏ	187	SPORT
Կենդանակերպի նշանները	204	The Signs of Zodiac
ՄՐՑՈՒՅԹՆԵՐԻ ՀԱՂԹՈՂՆԵՐԸ	212	WINNERS OF COMPETITIONS

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԴՐԱՄԱՆԻՇԵՐԸ

ՀՀ կենտրոնական բանկի հրատարակություն

Կազմեցին՝ Արման Հովհաննիսյանը (թղթադրամներ)
Լուսինե Այվազյանը, Սուսաննա Պետրոսյանը (մետաղադրամներ)
Պատասխանատու խմբագիրներ՝ Սուրեն Սիմոնյան, Նունե Տերյան, Գևորգ Մուղալյան
Հրատարակության խմբագիր՝ Հարություն Համբարձումյան
Լուսանկարները՝ Ռուբեն Մարտիրոսյանի
Ձևավորումը՝ Արամ Ուռուտյանի

NOTES AND COINS
OF THE REPUBLIC OF ARMENIA

CENTRAL BANK
OF THE REPUBLIC OF ARMENIA

Publication of the Central Bank of Armenia

Compiled by Arman Hovhannisyan (banknotes)
Lusine Ayvazyan, Susanna Petrosyan (coins)
Managing Editors: Suren Simonyan, Nune Teryan, Gevorg Mughalyan
Editor of Publication: Haroutyun Hambartsumyan
Photographer: Ruben Martirosyan
Designer: Aram Urutyan

Տպագրվել է «Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարանում: Տպաքանակը՝ 400:
Printed in "Tigran Mets" Publishing House. Number of copies 400.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ԴՐԱՄԱՆԻՇԵՐԸ